

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Baaring Højskole 1959 - 2008

Fortællinger

Baaring Højskole
1959 - 2008

Fortællinger

Forlaget Friis,
Vesterløkke Allé 12,
5500 Middelfart
Telefon 2670 8957

Redaktionsudvalget:

Niels Ole Frederiksen,
Valdemar Rasmussen,
Erik Brygmann og
Grethe Marcussen

Layout og tryk:

Mark & Storm Grafisk A/S, Ringe

ISBN 87-989522-7-7

EAN 978-87-989522-7-5

Hvor intet andet er anført er billeder
fra Asperup/Roerslev Lokalarkiv.

For enkelte illustrationers vedkom-
mende har det været umuligt at finde
frem til den retmæssige copyrightin-
dehaver. Hvis forlaget på denne måde
har krænket ophavsretten, er dette
sket utilsigtet. Retmæssige krav i den
forbindelse vil naturligvis blive hono-
reret, som hvis forlaget havde ind-
hentet tilladelse i forvejen.

*En samling fortællinger
om livet på Baaring Højskole
gennem et halvt århundrede*

*- skrevet af forstandere,
lærere, personale og elever*

Forord:

Båring Højskole er ikke mere. Desværre kan man fristes til at sige.

2009 er året, hvor Båring Højskole kunne have eksisteret i 50 år, men i 2008 var elevgrundlaget så ringe, at der ikke var økonomisk grundlag for at videreføre højskolen, som blev erklæret konkurs.

Det gav nogle dønninger, hvorpå den gamle bestyrelse efter en del skrivelser i Fyns Stiftstidende indkaldte til et orienteringsmøde. Mødet blev indledt med Ole Wivels sang, som blev skrevet til indvielsen af Båring Højskole, »Der truer os i tiden...«

Den tidligere højskolebestyrelse redegjorde for beslutningen om at erklære skolen konkurs. Megen højskolesamtale blev det ikke til denne aften. Et par spørgsmål og et par frustrerede ytringer fra tidligere ansatte var, hvad det kunne blive til. Det var nærmest blot en mentalhygiejnisk foranstaltning for de tidligere ansatte og medlemmer af den gamle skolekreds.

Enden på denne aften blev, at vi, undertegnede sammen med en lille selvbestaltet gruppe, indkaldte interesserede til et møde, hvor man kunne drøfte, om der var en fremtid for Båring Højskole.

Mødet blev afholdt et par uger senere. Gruppen kom med et oplæg om at forsøge at oprette en fri højskole uafhængig af højskoleloven, altså en højskole inspireret af Poul Erik Søes højskoleprojekt på Lønne Højskole. Der var enighed om at arbejde videre med idéen om en »Fri Højskole«.

På et efterfølgende møde blev denne idé imidlertid skrinlagt af gode, solide argumenter. I stedet forslog man at oprette en efterskole. Et stort flertal på mødet bakkede op herom.

En idégruppe blev nedsat og efter en række inspirerende møder blev der fuld opbakning til at etablere en efterskole, hvor den faglige hovedvægt skulle lægges på musik, altså en musikefterskole med alle de obligatoriske fagtilbud, som loven foreskriver for 9. og 10. klasse.

Hvad skulle barnet hedde? Skolekredsens medlemmer valgte navnet »Den Rytmiske Efterskole i Båring«.

Jens Horn, som havde været med i idégruppen blev af den nye bestyrelse udnævnt til forstander.

Jeg skal undlade at komme med alle mellemregninger, men herefter fulgte mange og til tider vanskelige drøftelser med undervisningsministeriet og med banker og sparekasser, som til sidst gav os de fornødne kreditter. Nu fulgte køb af bygninger og ansættelse af nyt personale, 21 personer i alt. Vægge blev flyttet, badeværelser etableret, gange og værelser blev malet, og ikke mindre end 108 forventningsfulde elever startede i august 2009 på første kapitel i den nye skoles historie.

Den foreliggende bog bliver sidste kapitel i Båring Højskoles historie, men skolevirksomheden på Båring Banke er ikke slut. Tværtimod!

Den 22. november fejrer vi de gule bygningers 50 års jubilæum, og i den forbindelse udgiver vi denne bog.

Mange fonde er blevet søgt; men det blev til lige så mange afslag. Hvis ikke Fyens Stiftsbiblioteks Legat og Preben Schaldemose i 11. time var gået ind med en økonomisk håndsækning, var denne sidste højskoleberetning aldrig blevet til noget. Tak.

Niels Ole Frederiksen,

*medlem af redaktionsudvalget
og formand for Den Rytmske Efterskole i Båring.*

Indholdsfortegnelse:

1845 – 1958:

Grethe Marcussen 11

1959 – 1969:

Vera Østergaard	31
Hanne Lohmann	35
Lene Bjørn	37
Johs. Engberg	41
Indviessange	43
Alwyn Williams	45
Hans Hyllested	46
Ole Ernst	50
Helle Andersen	54
Erik Brygmann	56
Jutta Storm	62
Else Langkjær Jørgensen	64
Erik Staffeldt	66
Lene Pilegaard	69
Uffe Skjærning	71
Arne Andresén	74
Knud Ejvind Pedersen	77
Dania Sonans	78
Milde gaver	80
Mogens Jørgensen	81
Groa Andreasen	83
Lise Pol Nørregaard	86
Hanne Engberg	88
Anne-Mette Bjørn Rasmussen	90
Flemming V. Jespersen	93

Rigmor Jørgensen	95
Susanne Botfeldt	98
Søren Ole Petersen	100
10 års fødselsdag	103
Carl Rye	104
Ingegerd Auken	106
Marianne Bay	109

1970 – 1979:

Thora Lohmann	111
Uffe Geertsen	113
Leif Henriksen	115
Leif Henriksen	121
Henrik Wivel	123
Irene Holm	125
Ketty Paag	128
Poul Holm Bangsgaard	129
Kirsten Vedel Petersen	131
Niels Ole Frederiksen	133
Rigmor Camilla Mannov	137

1980 – 1989:

Kresten Drejergaard	139
Inge Pedersen	142
Jørn Villumsen	144
Jens Fabricius Hansen	145
Tove Christensen	148
Inge-Lise og Erik Broe Christensen	152
Georg Bendix	153

Valdemar Rasmussen	159
Hans-Henrik Skieller	161
Stefan Herrik	164
Lone Merete Paavig	165
Erik Brygmann	167

1990 – 1999:

Erik Brygmann	168
Kurt V. Andersen	171
Anders Nørregaard	177
Kristian Massey Møller	181
Torkil Jensen	184
Ebbe Lund	187
Aksel Tornøe	191

2000 – 2008:

Bjarne Græsbøll Ottesen	193
Jesper Aasøe	198
Nikola Bajic	199
Julia Schatte	202
Viktorija Seskovska	205
Anna Komoroczy	208
Almar Albertsson	209
Hanne Drejer	210
Lejlighedsvis	212

Her rejstes en skole

Grethe Marcussen,

korleder

1964 - 1969

Daglig leder af Asperup/Roerslev Lokalarkiv

Vil man redegøre for Baaring højskoles tilblivelse, kommer man ikke udenom en omtale af fem faktorer. Det drejer sig om Asperup/Roerslev sognes præst i årene 1845 – 1879, Mads Melbye, om Askov højskoles virke i almindelighed og samme skoles besøg i vore sogne i foråret 1867 i særdeleshed, om de mange unge, der fra vore to sogne søgte på landets højskoler i tiden, 1860 – 1950, om Kaj Thaning, der som sognepræst her fra 1938 – 1973 gjorde tanken om en højskole til virkelighed på Baaring Banke, helt præcist på Rosbjerggaards jord. At denne gård blev sat til salg i 1945, var en meget håndgribelig forudsætning for tankens realisering. På gårdens højeste punkt, kaldet Rosbjerg, stod skolen færdigbygget i 1959 og blev vel, hvad udsyn angår, landets smukkeste beliggende skole.

På samme gårds jord bygger og bor små hundrede af Baarings husstande i dag.

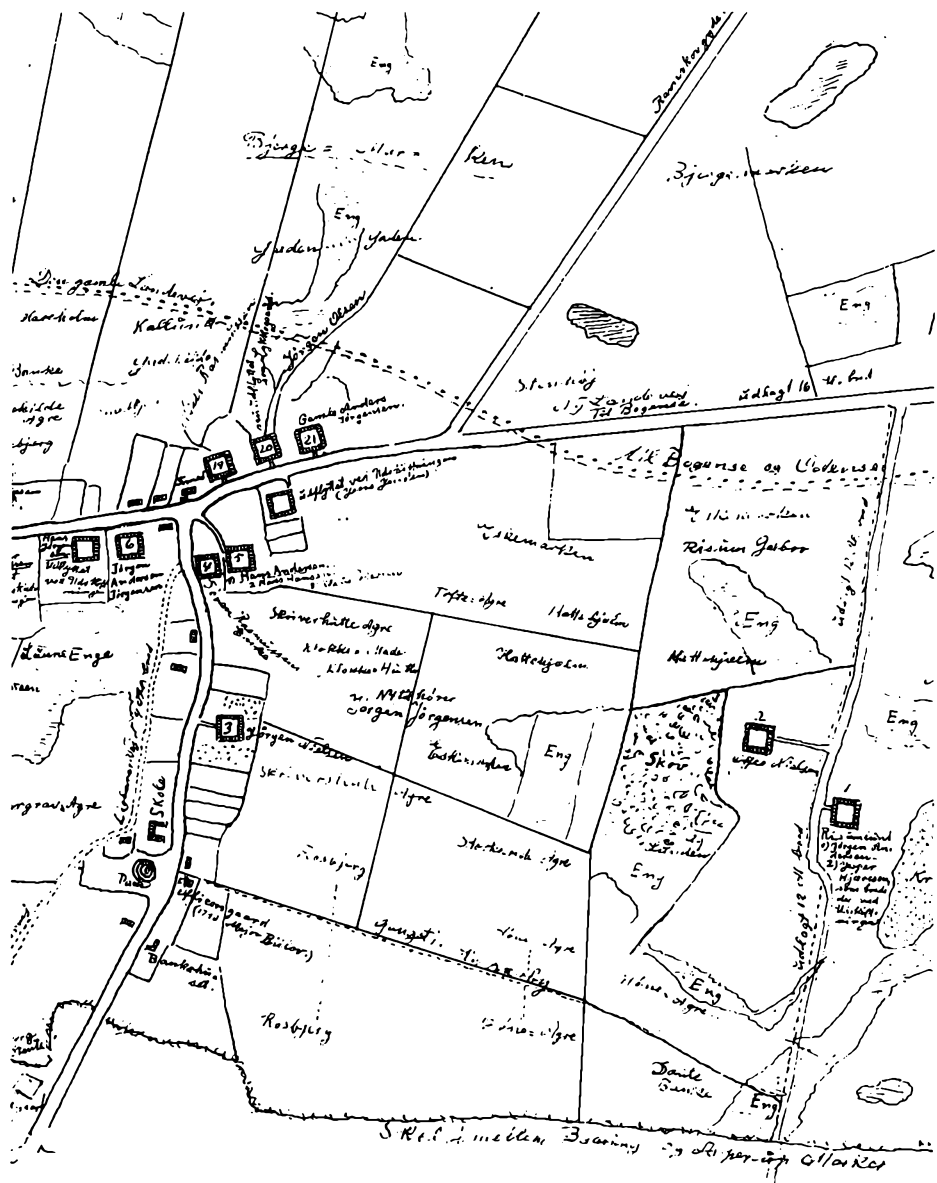
Rosbjerggaard - bliver til - Højskolegården

For at tage sidstnævnte faktor først, så lå Rosbjerggaard, matr. nr. 18a m.fl. af Baaring by, ud til nuværende Byvejen med gavlen af sit sydvendte stuehus med have, hvor i dag Byvejen 46 ligger, og med sine udlænger mod nord, hvor vi i dag har Byvejen 48, 50 og 52, altså over for Baaring skole og lokalarkivet. Gården med udenomsarealer strakte sig fra nuværende Dagli'brugsen til og med Byvejen 58.

Dens markjord lå øst for, nemlig der, hvor vi i dag har Fynsvej, Æbeløvej, Samsøvej, Læsøvej, Bågøvej, Lyøvej, Drejøvej og Højskolevej. De husere, der på disse veje og på omtalte stykke af Byvejen har matr. nr. 18, tilføjet et eller to bogstaver, bor på denne gårds jord. De, der har matr. nr. 15 med tilføjet bogstav, bor på jord, der tilhørte Ringgård, hvis bygninger stadig ligger på Byvejen 66. Dens frasolgte jord ligger lige nord for Rosbjerggaards jord. Indtil for nylig har alene disse to gårdes jorde givet plads til byens udvikling med villaer langs Byvejen og parcelhuskvarterer østfor.

Beliggenhed

På et håndtegnet kort over Baaring ved udskiftningen 1792, udfærdiget i 1930 af Martin Skovbo, ses, at et af gårdens markstykker hedder Rosbjerg. Øvrige marknavne er Storkerede agre og Høne agre. Gårdens markskel

Gård nr. 3 er Rosbjerggård. Bemærk marknavnene. Gård nr. 4 er Ringgård.

mod syd fulgte skellet mellem Baarings og Asperups jorde. Det samme gør den sydlige ende af Baaring højskoles, nu Rytmask Efterskoles, have. Syd for skellet ligger de meget stejle haver til husene i Kærbyvejens vestende. En sti fra Kærby gik i gårdens tid tværs over markerne og udmundede mellem husene på Byvejen 34 og 36.

Detaljerne må med, da det ikke har været muligt at opdrive et luftfoto af gården og dens omgivelser. Stuehuset er dog gengivet i »Vestfyn Turistforeningen for Danmark Aarbog 1929« og omtalt som det første grundmurede hus i byen, opført 1832. Forsikringspapirer fra 1902 fortæller, at stuehuset var grundmuret med en 1 stens mur, samt at af de 20 fag var 14 fag med bræddegulv, 6 fag med sten og betongulv.

Udlængerne var opført i egebindingsværk og muret af brændte sten. Det gælder lade i øst, lade i nord, staldbygning i vest og et maskinhus i nord, indrettet som hestegang. Derudover forsikredes et brændeskur i øst, opbygget af granstøtter, og en mindre svinesti i vest, opført i grundmur. Alle nævnte bygninger havde stråtag. En mindre lade i øst, opført i granstolper med brædder, havde paptag.

Stuehuset er som det første i byen grundmuret og fra 1832. Foto o. 1940. I privat eje.

I et lokalhistorisk hæfte, udgivet af Laurids Larsen fra Blanke Østergaard, med titlen »Fra gamle dage – Nogle Minder fra Asperup Sogn«, står følgende: »...Niels Hansen... overtog 1873 sin Hustrus Fødegård i Baring. Her virkede disse to Ægtefæller sammen, indtil de 1914 afstod Gaarden. Denne var en af de gamle typiske Bøndergaarde. Straks ved Gadeporten mødtes man af et Pust fra de gamle Tider, når man saa Navnepladen med Gaardens Ejernavn og dens Matrikels-Numer. Disse gamle Navneplader er nu nærmest en Museumsgenstand, og dette Indtryk af Pietet mod det gamle, det overleverede, blev ikke svækket, når vi kom ind i Køkkenet, der tillige var daglig Spisestue. Det sandstrøede Murstensgulv, Kobberkarrene på Væggen, det store Spisebord med den mægtige Bordplade af flere tommer tykt Egetræ og det gamle Bornholmerur i Krogen – alt fortalte om gamle Tider«.

Her kunne tilføjes, at det vandtrug, der er at finde på højskolens nu efterskolens, gårdsplads, stammer fra Rosbjerggaard. Det samme gælder et vægskab, som har hængt i kælderetagen.

Straks ved porten ... Indkørslen til Rosbjerggård. Foto i privat eje.

Fæste- og ejerforhold

Meget langt tilbage kan man følge gårdens historie. Den tilhørte 1688 Morten Michelsens arvinger. Morten Michelsen ejede en tid 3 fynske herregårde, men døde ifølge ovennævnte Laurids Larsen i relativ fattigdom. 1710 var den under Harritslevgaard ved Bogense og pantsattes af Hans Lassen. 1747 overdrager Fru Oberst Løjtnantinde Agedom gården til Jørgen Jørgensen i Baaring. Denne tilskøder den i 1760 til gårdens fæster, Niels Poulsen, som 1775 skøder den til sin søn, Jørgen Nielsen. Sidstnævnte overlader den i 1806 til sin svigersøn Niels Nielsen af Asperup. Derefter overtager Hans Andersen gården, og i 1873 bliver det den ovenfor nævnte Niels Hansen.

Hans fødehjem var Vestergaard i Strandgyden, dengang beliggende på venstre hånd over for Nørregaard. Om forældrene, Hans Nielsen og Ane Margrethe Andersen, kan nævnes, at faderen døde, da Niels Hansen blot var 12 år. Moderen gifter sig efter et år til stor glæde for alle i hjemmet med Klaus Petersen, som var barnløs enkemand. Denne flytter i 1862 Vestergård ud på markens højeste punkt og giver den navnet Dyrhøjgaard.

Maleri fra 1936 af Mølmark-Hansen. Gårdens nord- og østlænge, som samme år blev fjernet, da Poul Nielsen begyndte at sælge byggegrunde ved vejen. Bemærk den gamle gig med foderroer. Maleri i privat eje.

Familietræf i Rosbjerggårds have efter overtagelsen i 1914. Bagerst Karl Rasmussen, Lundegård, Aage Rasmussen og Aage Knudsen. Forrest Sigrid Rasmussen, gift og besat i Søddinge, Sigrid Nørrelund og Kamilla Rasmussen. Foto i privat eje.

Om Niels Hansens liv, 1847 – 1935, kunne meget berettes, dels om hans ungdoms højskoleophold i Askov, dels om den mængde af tillidshverv, der blev ham betroet dels i hjemsoget, dels på amtsplan. Men her nøjes vi med at konstatere, at han i 1873 giftede sig med Maren fra Rosbjerggaard, 1845 – 1943. Deres i øvrigt lykkelige ægteskab var barnløst. Til deres store glæde valgte Sigrid Nørrelund, datter af en søn fra Baaring Østergaard, friskolelærer Thomas Nørrelund, Haastrup, og Niels Hansens søster, Maren Dorthea, efter faderens alt for tidlige død, at være hos dem. Det var til Sigrid og hendes mand, Aage Rasmussen, at Maren og Niels Hansen i 1914 overdrog Rosbjerggaard. Aage Rasmussen var søn af Kamilla og Karl Rasmussen, Baaring Lundegaard. Til eget brug havde Maren og Niels Hansen samme år bygget den hvide villa, i dag Byvejen 42, på matr. nr. 22g, 22h og 103 af Baaring by, hvorfor disse var undtaget fra overdragelsen. Men det var ikke det eneste, for i skødet står at læse, at »undtaget er tillige den sorte hoppe – Ellen – med seletøj og giggen, som først tilfalder gårdens ejer ved sælgerens og hustrus – den længstlevendes – død!«

På nye hænder

Aage Rasmussen, der i 1919 mistede sin første hustru, giftede sig senere med Rasmine Nygaard. De solgte Rosbjerggaard i 1929 til Johan Johansen og overtog fra slægtninge den midterste gård i Kærbyholm.

Johan Johansen døde efter få år, og hans enke solgte i september 1932 Rosbjerggaard til Poul Nielsen, søn af Marie og Niels Nielsen, Grindløse. Senere i samme måned indgik han ægteskab med Bodil, som var datter af Ingeborg og Andreas Hansen, som fra Særslev var draget til Bornholm, hvor Andreas Hansen først var højskoleforstander og siden valgmenighedspræst.

Fra februar 1936 foreligger et brev fra Bodil til forældrene om, at store forandringer med gården allerede er i gang, således er en englod på 2 tdr. land ved Pave Å i Vedelshave solgt for 2.500 kr. To byggepladser ved

Niels Hansen.

Bodil og Poul Nielsen med sønnen Flemming. Foto o. 1941. I privat eje.

gården er ligeledes solgt, den ene beliggende bag gården, i dag Byvejen 56, den anden i haven, i dag Byvejen 44. Begge pladser var 20 alen brede, dvs. 12,5 m, og de gik igennem fra Landevejen, i dag Byvejen, til markvejen, som lå øst for gården. For hver betaltes 2.000 kr. Poul Nielsen kunne for 3.000 kr. bygge en ny lade, hvorefter de to gamle længer mod nord og øst kunne nedrives. Med årene ville hele gården være flyttet væk fra vejen, for folk var, som Bodil skriver, helt tossede efter at få byggeplads her. Det var en ung mekanikerfamilie, Emmy og Jørgen Bertelsen, der ville bygge bag gården. Eva og Børge Eriksen købte pladsen i haven.

Poul Nielsens nybyggeri indskrænkede sig til en stor rødmalet trælade, der tillige indeholdt stalde. Den lå, hvor der i dag er EGV-boliger. Resten af udlængerne kunne nu nedrives og give plads for flere byggegrunde. I 1945 tilbyder han højskolebestyrelsen at købe gården. I november afsluttes handelen. Prisen var 73.000 kr.

Derefter lod bestyrelsen gården, nu kaldet Højskolegården, drive ved forpagter. Øjvind Nielsen, Julius Wittendorf, Valdemar Rasmussen og hans søn Lars Aage Rasmussen har haft fornøjelsen. Sidstnævnte overtog forpagtningen i 1992 for en ca. 10-årig periode. Undervejs havde højskolen solgt fra af jorden til kommunen, når nye grunde skulle udstykkes.

Hermed er der redegjort for gårdens »landskab«. Hvorledes stod det mon til med det åndelige landskab?

Træladen, der rummede både stalde og lo. Foran ses Flemming Nielsen. Foto 1942. I privat eje.

Vends herreds kirkesogne

I første halvdel af 1800-tallet stod det skralt til med kirkegangen her på egnen, ja, det siges, at der i et ikke navngivet sogn blev sendt en stafet ud for at se, om der var kommet nogen! Ofte kom denne hovedrystende tilbage!!

Kirkeligt liv og røre var der kun i vort nabosogn, i Vejlbj sogn, som i de gudelige vækkelsers tid i 1820erne blev ledet ind i Indre Mission, og som siden slutningen af 1800-tallet og gennem hele 1900-tallet har haft en række markante, indremissionske præster og et stærkt kirkeligt liv!

Den ældste indremissionske vækkelse fandt dog ikke sted i Vejlbj, men i Gamborg. Den førende mand var gårdfæster Anders Larsen, Gamborg Margaard. I hans hjem holdtes vækkelsesmøder. Han var nær ven af Kristen Madsen fra Bregør på Hindsholm og af P. Larsen - Skræppenborg, begge kendte vækkelsesprædikanter på Fyn. Fra sidstnævnte skiltes han, da denne blev grundtvigianer.

IM i Gamborg ebbede imidlertid ud, men mindre IM-samfund opstod i Brenderup, Fjelsted-Harndrup, Gelsted, Nr. Aaby og Kauslunde.

Det grundtvigske livssyn fik ikke fat i Vends herred i første halvdel af 1800-tallet, og Asperup/Rørslev blev karakteriseret ved åndelig ligeegyldighed, uvidenhed og sløvhed!

Mads Melbye, sognepræst her 1845 – 1879

Og så sker der afgørende nyt, og det nyt var uden lige! I 1845 flyttede præsten Mads Melbye ind i Asperup præstegård på foranledning af godsejer Basse Fønss til Hindsgaul. Han ejede nemlig begge pastoratets kirker og havde dermed kaldsretten. Samtiden regnede i øvrigt dette embede til de »fede« kald, der ved præsteskitte oftest blev besat med erfarne folk, og nu strøg en 28-årig ung mand med små 2 års erfaring som præst ind i huset! Oven i købet uden at skulle gifte sig med sin forgængers enke!

Mads Melbye blev født i 1817 som søn af den lærde præst i Middelfart, Thor Melbye, og dennes anden hustru, Caroline Maaløe, datter af præsten i Gamborg. Faderen døde, da sønnen kun var 9 år. 1831 – 1835 var Mads Melbye elev på latinskolen i Odense. Efter studentereksamen i 1835 begyndte han at læse teologi, studier, som han i 1840 som 23-årig kunne afslutte som cand. theol.

Straks efter blev han ansat som hovmester, dvs. lærer, for arvingen til Hindsgaul. I 2 år tog lærer og elev på dannelsesrejsen ophold i Kiel, hvor mødet med danskhedens forkæmper, universitetsprofessor Chr. Flor, satte dybe spor. Denne mand åbnede Mads Melbyes øjne for Grundtvigs be-

Asperup kirke omkring 1900.

tydning i dansk og folkelig henseende. Ikke sådan at forstå, at Melbye ikke vidste om Grundtvig fra sin studietid i København; men det var først nu, dennes betydning gik op for ham.

På Sydsjælland

1843 blev Melbye, formodentlig via de tætte relationer mellem godserne Hindsgaul og Gavnø ved Næstved, kapellan for pastor Sørensen i Vester Egitzborg og Veilø kirker, samt ved kapellet på Gavnø. Herudover underviste han en søn af baron Reedz Thott.

Blandt kirkegængere og venner på Sydsjælland kan nævnes fru Marie Toft til Rønnebæksholm. Hun blev i 1851 Grundtvigs anden hustru. Blandt hans præsteventer på Sydsjælland var Fenger i Slotsbjergby, Willemoes i Herfølge, Rørdam i Mern og Clausen i Boeslunde. Alle var de optaget af Grundtvigs tanker og blev Melbyes venner for livet, mennesker, med hvem han var åndsbeslægtet.

Vækkelsesprædikant i Asperup og Roerslev

Melbye flyttede ind i foråret 1845, ganske alene; men samme efterår giftede han sig med Elisabeth, datter af en af Melbyes halvsøstre, Viveka Mar-

grethe Hansen og prokurator C.M.Hansen. Ægteskabet blev meget lykkeligt. De fik 10 børn. Med dem og med sin hustru delte Melbye sine tanker og lærte sig at tale jævnt om alt det høje.

De første 10 år arbejdede han som vækkelsesprædikant og samarbejdede med pietistiske kredse, især med før omtalte Anders Larsen, Gørborg Margaard.

Melbye prædikede anderledes end de andre præster, og folk strømmede til, også fra andre sogne. Her blev hans ord vel modtaget, stærkest i Asperup. Om Roerslev sagde Melbye: »Roerslev er ikke dødt, men det sover!«

Som præst havde han ingen ligesindede nabopræster at udveksle tanker med, hvorfor han ivrigt inviterede sine venner fra bl.a. Sydsjælland som foredragsholdere hertil.

Selv foretog han foredragsrejser i det ganske land. Her i Vends herred oprettede han afdelinger af Dansk Samfund, som var den tids foredragsforeninger.

Brud med pietismen

I 1857 brød Melbye med Anders Larsen på grund af påstande, som denne fremsatte i et par udgivne skrifter, »Noget om kirkestriden« og »Lidt mere om kirkestriden«. Heri tager han Melbye til indtægt og sætter ham i modsætning til Grundtvig. Dette var ikke ærlig færd.

1860 foretog Melbye den ændring i gudstjenesten, at han bekendte troen fra alteret efter første salme. Det var dengang banebrydende nyt og vakte opsigt. Modet til at ændre på det vedtagne fik han ikke fra embedskolleger på egenen, men gennem en omfattende brevveksling med ligesindede grundtvigske venner landet over og ikke at forglemme gennem et nært forhold til sin menighed og andre åndeligt interesserede lægfolk. Helligdag efter helligdag fyldte menigheden hans kirker gennem 34 år. Hengivenheden for ham og tilliden til ham voksede år for år. Vore sogne blev med ham samlingssted for et stort antal faste kirkegænger. De rejste sig, når Melbye skulle på prædikestolen – ikke efter instruks, men som den største selvfølge. Efter kirketid samledes mange i Melbyes stuer til kaffe og samtale.

Mads Melbye med den lille kalot, som grundtvigske præster brugte det.

Asperup kirke efter at nye fyrretræsstole er sat op ved restaureringen i 1870. Helt op til knæfaldet står de. Nu blev der plads til de mange kirkegængere.

I en årrække holdt Melbye bibellæsninger en aften om ugen med så stor tilslutning, at kirken var overfyldt i stolene og midtergangen. En søn har kaldt ham munter i håbet, mild i kærligheden og modig i troen. Han var sig sin tro bekendt og tålte ikke, at det hellige blev spottet. Ved et selskab på Hindsgaul rejste han sig og talte så myndigt, at al spot forstummede! Han var god til samtale, men ville ikke kaldes sjælesørger, for som han sagde: »Jeg kan jo ikke engang sørge for min egen sjæl!« – »Vi har kun én sjælesørger – det er helligånden!«

Askov Højskole og ungdomskreds

I november 1865 rejste 4 unge mænd fra Asperup sogn til Askov højskole, blandt dem en søn af Melbye og ovenfor omtalte Niels Hansen. Forstander Ludvig Schrøder var en god ven af Melbye, og selv var han ofte taler ved skolens månedsmøder. Den følgende sommer drog 4 piger af sted. Denne 'trafik' fortsatte, og når de unge vendte hjem, kunne de få en udmærket fortsættelse af deres højskoletid ved at deltage i ungdomskredsens møder, som Melbye sammenkaldte til hver lørdag aften i vintermånederne. Her

gennemgik han bl.a. digterværker og ordsprog. Om sommeren fandt møderne sted i præstegårdshaven. Digteren Carl Ploug var f.eks. blandt talerne.

Højskolemøde i Baaring 1867

1867 foretog elever og lærere fra Askov på opfordring af Melbye en rejse til Fyn, bl.a. til Baaring. Ca. 70 gæster blev afhentet på Strib Havn af 10-12 hestevogne og indkvarteret hos højskolens venner i Baaring, Asperup og Kærbyholm, hvilket vil sige i de hjem, hvorfra sønner eller døtre havde været på højskole.

Dyrhøjgaard.

Et stort folkemøde blev afholdt i laden på Dyrehøjgaard; tærskemaskinen var talerstol. Melbye indledte, derpå talte Schrøder, så Nutzhorn og til sidst Fenger. Mellem og efter foredragene sang eleverne flerstemmigt under Nutzhorns ledelse. Det gjorde dybt indtryk på tilhørerskaren, som aldrig havde oplevet noget tilsvarende. Efter mødet samledes elever, lærere og de nærmeste venner i øverstestuen eller »øverstuen« på Dyrehøjgaard. Her tog ikke mindst de sønderjyske elever ordet og takkede i varme vendinger for al den medfølelse, der var vist dem og de danske i Sønderjylland. Man kan ikke være i tvivl om, at det bl.a. var ved dette møde, grunden blev lagt til den højskole, der blev rejst i Baaring 1959. Mads Melbye lærte så at sige sine sognebørn, hvad et højskoleophold kunne betyde for tilværelsen siden hen.

Det grundtvigske slår rod

Efter Melbyes død i 1879, fortsatte hans svigersøn, Søren Carl Christian Lassen som præst i Melbyes spor, ja man kan faktisk sige, at det var svigersønnen, der høstede frugterne af Melbyes arbejde. Sognene gik fra da af for at være grundtvigske. Pastor Øllgaard, der fulgte efter Lassen i 1920, var ligeledes af grundtvigsk observans. Da han blev biskop i Odense, fik sognene i 1938 med sognepræst Kaj Thaning den mand, der gjorde tanken om en højskole til virkelighed.

Kaj Thaning

Selv kom han fra et præstehjem, hvor to slags grundtvigianisme var repræsenteret, nemlig en konservativ hos faderen og højskolegrundtvigianisme hos moderen. Hendes far var Jens Nørregaard på Testrup højskole, en mand med et markant frihedssyn og et vældigt engagement i sociale spørgsmål.

Som studerende i 1920ernes København oplevede Thaning et voldsomt åndeligt røre omkring traditionel kristendoms sammenstød med den moderne verden. Thanings udbytte af dette røre, som fra 1926 for hans vedkommende fandt sted i tidsskriftet *Tidehverv*, var et opgør med grundtvigsk kirkelighed og en åbenhed mod politik og kulturliv i øvrigt. Kristendommen er til for menneskelivets skyld, for at sætte mennesker fri til at leve, hvor de er sat, med de opgaver, de har fået.

Efter studietiden underviste Thaning et par år på Grundtvigs højskole og blev 1931 gift med Laura Rørdam fra Ryslinge præstegaard. Det første præsteembede var i Åsted – Skærum – Kvissel sogne, der var stærkt præget af en fordømmende Indre Mission, hvis formand bød dem velkommen

Familien Thaning på cykelferie i 1940. Under en pause i Ringe ses fra venstre: Bodil, Kaj Thaning, Lotte, Elin – ung pige i huset, Torkild, Annemarie og Laura Thaning. Foto i privat eje.

med ordene: »Vi har fået en vantro præst. Herren har straffet os!« Thaning lod sig ikke kyse, men gik veloplagt i gang!

Hertil

I 1938 fik Thaning embede i Asperup og Roerslev sogne, som dengang havde et stærkt grundtvigsk miljø.

Hvad der derudover kendetegnede stedet var et tydeligt skel mellem folk med lidt og folk med meget hartkorn! Husmændene på »markerne« stemte radikalt og fik åndelig føde ved at læse Middelfart Venstreblad; bønderne stemte venstre og fik åndelig føde ved foredragsforeningens møder i forsamlingshuset eller på kirkebænken.

Dette forhold ville Thaning ændre på, og for at få samtalen og debatten i gang dannede han i 1941 »Sognesamvirket«. Og hvad var det så for noget?

Det var en art paraplyorganisation, der bestod af formændene for sognenes i alt 15 foreninger. Samvirkets 3 første §§ lød: 1) Asperup og Roerslev sognesamvirke har til formål at virke ved folkeligt, kulturelt og socialt oplysningsarbejde. – 2) Bestyrelsen består ordentligvis af formændene for de i sognesamvirket repræsenterede foreninger. – 3) Repræsentanter for de 4 politiske foreninger danner sognesamvirkets forretnings-udvalg.

Foredragsforeningens formand, Kaj Thaning, valgtes til formand, og lærer Frede Tornøe til kasserer og sekretær.

Set i bagklogskabens klare lys var dette foretagende genialt! Samvirket skulle ikke betone en enighed, som ikke var, men oplyse, afklare standpunkter og debattere i et fælles forum. Ofte havde møderne derfor 2 indledere, hver med sit standpunkt.

Dette vellykkede foretagende banede vejen for, at Thaning med held kunne fremsætte sin idé om højskole. Han gik efter sigende rundt og savnede en.

Idéen fænger

Han indkaldte til møde herom i Baaring forsamlingshus den 31. marts 1944... for, hvis stemningen var positiv, at nedsætte et 15 mands udvalg til at arbejde videre med sagen. Stort fremmøde!! Fra Asperup og Roerslev mødte repræsentanter fra alle lag, og der kom desuden repræsentanter fra alle sogne mellem Middelfart og Mejlskov, eller rettere Ore sogn.

Og så lød det fra Kaj Thaning: »Hermed stiller jeg forslag om, at der efter krigen opføres en højskole i Baaring med højskolelærerne Johs. Rosen-

dal, Rødding, og Haugstrup Jensen, Vejle, som ledere – et forslag, som det vil koste 100.000 kr. at føre igennem«. At lederne allerede var valgt, begrundede han med, at skolen straks dermed fik et »ansigt«.

Opbakningen var enorm, énstemmigt gik mødet i gang med at vælge folk til udvalget. Siden supplerede det sig selv med folk fra de øvrige 8 sogne. Det endte med 49 listebærere, som repræsenterede alle kredse, og hvis opgave det var at indsamle det nødvendige beløb.

12 dage senere, den 12. april, var der møde igen, denne gang med de udpegede ledere som foredragsholdere. De første penge kom ind, 75 kr., som, fratrukket kaffe på 7 kr. og en indkøbt forhandlingsprotokol til 2 kr.15 øre, netto gav 65 kr. 85 øre. De er indrammet og hænger på skolens kontor!

I årets løb indsamledes 120.000 kr. Medlemstallet var på 840. Brikkerne syntes at falde på plads for en egnshøjskole. Den 11 mand store bestyrelse, som var blevet dannet, købte i 1945 Rosbjerggård, hvis jord var ideelt beliggende på sydpynnten af Baaring banke med udsigt over hele Nordvestfyn og et kig til 27 kirketårne.

Rettidig omhu, men op ad bakke

For ikke at binde skolens kapital i dette ejendoms køb stiftedes et særskilt andelsselskab, der indskød 20.000 kr. i sidste prioritet i denne gård. Endvidere forpligtede selskabet sig til at tilbyde skolen gården efter 8 års forløb for det tilfælde, at højskolen skulle ønske at eje et landbrug til billiggørelse af kostholdet, idet der dog udskiltes en grund på 7 tdr.land, som blev overladt højskolen for 13.000 kr. Dens værdi i 1945 var 21.000 kr. Resten af ejendommen, 15 tdr. land plus bygninger, skulle så tilbydes højskolen i 1953 for 55.000 kr.

I slutningen af krigen var der penge nok til at gå i gang, men der var ingen materialer at få!! – Efter krigen var det ikke muligt at få byggetilladelse, det var der derimod udsigt til i 1949, men da havde inflationen formindsket formuen!

Som følge af den beskrevne udvikling måtte skolen i 13 år holde generalforsamlinger, hvor der kun kunne berettes om forgæves forsøg på at føre skolen igennem. - Men så skete det minsandten! Det skal her indskydes, at Thaning aldrig forsømte nogen lejlighed til at vandre op i undervisningsministeriet, når han var i hovedstaden med tegninger, med planer og med beretninger af enhver art. Det fortælles, at i september 1957 var undervisningsministeren så irriteret over den pågående fynske præst, at han vist ligefrem råbte til sin departementchef, der atter kunne melde,

at præsten ønskede foretræde: »Så gi' da for pokker den mand den højskole!!«

I gang

Tilladelsen kom, og arbejdet kunne påbegyndes.

I 1958 den 4. oktober kl. 11 om formiddagen i fejende blæst og smukt solskin blev grundstenene lagt til Baaring højskole, solidt både materielt, idet rigtige murere havde opsyn med de ufaglærte grundstensnedlæggere,

*Skolens konduktør, arkitekt Jørgen Frederiksen, Middelfart, og Kaj Thaning.
Foto 1958.*

og åndeligt, idet man brugte 3 sten, som hver havde en historie at fortælle eftertiden.

Om den første sten, lagt af forstander Johs. Engberg, forlød det: »Stenen er taget fra den del af Askov højskole, hvor den første danske folkelige gymnastiksal lå, og hvor de første efterårsmøder blev holdt!«

Den anden grundsten murede af skolens arkitekt Thorvald Dreyer, hvis bror murermester Jørgen Dreyer forestod byggeriet: Stenen blev taget fra Dyrehøjgaard i 1944. Skolens første sekretær, lærer Frede Törnøe, gav den som fødselsdagsgave til Kaj Thaning dette år, dels til minde om 100 året for den første højskole i Rødning, dels til minde om mødet i Dyrhøjgaards lade i 1867, hvor elever og lærere fra Askov var gæster.

Den tredje grundsten murede af Kaj Thaning. Det var en stor kampesten, taget fra sylden under Flors hus i Rødning: »Denne sten er et minde fra fortiden; men vi skal ikke lade os slavebinde af fortiden. Men vi må ikke glemme, at det er arven fra 1844, der skal give næring og ruste de unge til at se fremad mod det levende liv, der kommer«.

De tre grundsten, de 2 røde og kampestenen, blev indmuret i væggen til forhallen til den store gymnastik- og festsal, og de bliver synlige i muren, der ellers fremtræder i gule sten.

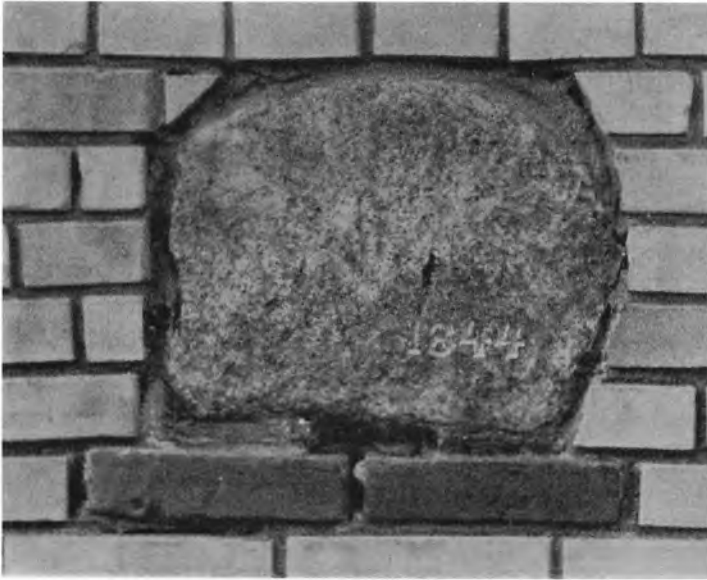
Inden grundstensmuringen nedlagdes grundstensdokumenterne, en historisk redegørelse over, hvordan skolen er blevet til, nogle mønter præget i dette år og endelig et eksemplar af de lokale blade fra dagen før og selve dagen.

Grundstensdokumentet - Båring højskole

»I maj 1944, mens Danmark var besat, og mens den danske højskoles hundreårsjubilæum fejredes, blev grundkapitalen til opførelsen af Båring Højskole indsamlet.

Ca. 50 lister blev samtidig båret rundt i Asperup-Rørslev, Brenderup, Fjelsted-Harndrup, Ore, Ejby, Indslev, Nørre Aaby, Vejlbys-Strib, Kauslunde og Middelfart kommuner. Fra andre vestfynske sogne meldte der sig også medlemmer til Den selvejende institution Båring Højskole, der i alt fik ca. 800 andelshavere. Rosbjerggård i Båring blev indkøbt, og en kreds af garantanter sikrede besiddelsen af den, så at grundkapitalen ikke udsattes for risiko.

I bestyrelsen har fra 1944 til nu siddet Kaj Thaning, formand, Alfred Andersen, næstformand, Hugo Bentholt, kasserer, Carl Jensen, Alfred Jul Petersen, Mette Jørgensen, alle Asperup sogn, Thorvald Markussen, Ro-

erslev sogn, Marius Rasmussen, Indslev sogn, J. Rasmus Rasmussen, Brenderup sogn. Repræsentanten for Middelfart, Valdemar Larsen, afløstes ved sin død af Harry Christensen, og Rasmus Rasmussen, Vejby sogn, på grund af bortrejse af Christian Petersen.

De først udpegede forstandere, Søren Haugstrup Jensen og Johs. Rosendal, fik siden andre lederpladser indenfor højskolen. Båring højskoles vej fremad blev nemlig lang og trang. Først materialemangelen efter krigen og derefter inflationen, som tærede på kapitalen, hindrede længe opførelsen. Ved tilføjelsen til højskoleloven løstes imidlertid det økonomiske spørgsmål, men følgerne af Koreakrisen bevirkede i 1954 to afslag på ansøgning om byggetilladelse. Denne blev imidlertid fremskaffet i september 1957 ved personligt indgreb af undervisningsminister Jørgen Jørgensen. Til ny forstander var da udpeget højskolelærer Johs. Engberg, Askov.

Man kunne da gå i gang. Mens vejanlægget, skænket af Asperup-Rørslev kommune, blev udført i foråret 1958, blev tegningerne gjort færdige. Arkitekt Thorvald Dreyer, København, født i Asperup, havde i 1944 tilbudt at tegne skolen gratis og overdrog fuldførelsen af den til sin medarbejder, arkitekt K. Fenst. Ingeniør Vagn Kollerup, født i Rørslev sogn, havde også tilbudt at arbejde uden honorar, og ingeniør Niels B. Skude, Vordingborg, på gunstige vilkår. Landsretssagfører Poul Petersen, København, født i Asperup sogn, yder skolen gratis juridisk assistance.

Ved licitationen i maj 1958 overdroges murer- og entreprenørarbejdet til Jørgen Dreyer, Asperup, og tømrerarbejdet til Johs. Petersen, Kauslunde. Det øvrige arbejde vil ligeledes blive tildelt fynske håndværkere og virksomheder. Konduktør er arkitekt Jørgen Frederiksen, Middelfart.

Grundstenen nedlagdes den 4. oktober 1958. Granitstenen er taget fra sylden under Flors hus, Rødding, Danmarks første højskole, opført 1844, som en understregning af ordene i Båring højskoles fundats om, at vor skole skal videreføre den danske højskoles hundredårige tradition. Måtte dette ske til gavn for dansk ungdom og for denne egn!«

Den 22. november 1959 lå den næsten færdige højskole klar til indvielse og ibrugtagning. Foto sommeren 1960.

Vidne til højskolens færdiggørelse og indvielse

*Vera Østergaard,
organist 1958
og elev 1961/62*

Da jeg i 1958 som ganske ung flyttede fra Sydvestfyn til Asperup for at blive organist i kirken, var det ikke blot en flytning i fysisk forstand, men i endnu højere grad en flytning i åndelig forstand, hvad jeg ikke på forhånd kunne vide.

Jeg var opvokset i et snævert, strengt indremissionsk miljø, som jeg aldrig havde brudt mig om. Nu kom jeg ud for et kæmpe kulturskifte og fik følelsen af at kunne trække vejret frit med højt til himlen og med det fantastiske sammenhold i sognet og på egnen, som gjorde bygningen af højskolen mulig.

Fra indvielsen ses undervisningsminister Jørgen Jørgensen, Jytte Engberg og Mogens og Børge Hjerl Hansen.

Fra indvielsen ses her Roar Skovmand, fru Torkild Hansen og Johs. Engberg. Roar Skovmand var leder af undervisningsministeriets tilsyn med ungdomsundervisningen. Fru Torkild Hansen var ministeriets repræsentant. Foto i Stadsarkivet i Odense.

Møder og søndagsskole i missionshuset blev skiftet ud med foredrag og sang fra højskolesangbogen og med diletstantkomedie m.m. i forsamlingshuset.

På det tidspunkt var bygningen af højskolen i fuld gang, og jeg husker, da der var rejsegilde; men hele forhistorien havde jeg naturligvis ikke været bekendt med. Det var fantastisk at opleve det liv, der levedes i præstegården, hvor den ene kendte foredragsholder efter den anden var på besøg, sikkert et led i at få set folk an, så man kunne få valgt forstander og lærere.

Desuden skulle selve indvielsen planlægges i alle detaljer, og det har været et meget stort arbejde.

Den fandt som bekendt sted den 22. november 1959 med pomp og pragt. Alle segl var sat til. Omkring 1000 mennesker overværede det hele, 500 i salen og resten fordelt i tilstødende lokaler, hvor man kunne høre det hele gennem højttalere.

Daværende undervisningsminister Jørgen Jørgensen foretog den officielle åbning og priste egnen for det sjældne sammenhold, man havde væ-

ret vidne til. Udover de mange taler fra både lokale folk og fra de mange indbudte honoratiores, som f.eks. kendte højskolefolk fra hele landet, var det musik og sang, der prægede indvielsen. Imponerende var det, at man havde kunnet samle folk fra lokalområdet til at udføre det hele.

Hovedværket var noget så ambitiøst som »Fynsk forår« af Carl Nielsen og Aage Berntsen. Det blev opført af Nordvestfyns privatorkester under ledelse af landsretssagfører Claes Jönsson, samt et stort blandet kor på 100 stemmer inkl. børnekor under ledelse af lærer John Harris Pedersen. Alle havde prøvet intenst i 3 måneder, og det var imponerende, hvad der kom ud af det. En avis skrev, at hvis træerne udenfor kunne have hørt det, var de sprunget ud på ny.

Solisterne var også lokale, og det særligt bemærkelsesværdige var, at forstander Johs. Engberg, som naturligvis havde mange andre vigtige opgaver den dag, også havde overskud til at være tenorsolist. På fornemste vis sang han bl.a. den meget smukke og lyriske sang »Den milde dag er lys og lang«.

Kaj Thaning, skolens formand, som utrætteligt gennem 15 år havde arbejdet på at få skolen rejst, vekslede også mellem mange opgaver, holdt naturligvis først og fremmest tale, var medlem af orkestrets strygergruppe og akkompagnerede på klaver.

Vera på sit værelse sammen med Else. Foto i privat eje.

Lokale malere, William Hansen og Asger Andersen, havde til lejligheden udsmykket væggene med billeder, som dog ikke skulle blive hængende. Man havde fra nogle store fonde i København fået 16.000 kr. til kunstnerisk udsmykning på skolen, men man havde endnu ikke truffet endelig beslutning om, hvordan denne udsmykning skulle formes.

Kendte digtere var blevet bedt om at skrive sange til indvielsen, og Ole Wivels »Der truer os i tiden« og Thorkild Bjørnvigs »Mørk er november« blev her sunget for første gang.

Begge sange har siden fået deres plads i højskolesangbogen.

Det var en stor bedrift af Kaj Thaning og af enen, at man var nået så vidt.

Til lykke med jubilæet og mange gode ønsker for Rytmask Efterskole i årene fremover!

Lærerpersonalet ved skolens start 1959. Fra venstre: Carl Damgård, Hanne Lohmann, formanden Kaj Thaning, Jytte Brandt-Petersen, Kirstine Rask, Else Damgård, Jytte og Johs. Engberg samt Finn Brandt-Petersen.

Arbejdslejr og den første vinterskole

*Hanne Lohmann,
leder af arbejdslejr og lærer,
1959 - 1960*

Sommeren 1959 var jeg elev på Askov Højskole, hvor Jytte og Johs. underviste. Her tilbød Johs. mig en stilling som hjælper på forskellige områder på Baaring Højskole fra november. Han var ansat som forstander.

Forinden havde Thaning fået etableret en international arbejdslejr i august måned, initiativrig og igangsættende, som han plejede. Arrangør var Mellemfølkeligt Samvirke. Deltagerne fik kost, logi og godt samvær, men ingen løn! Thaning udnyttede hermed en mulighed for gratis hjælp. Arbejdet bestod i anlæggelse af »Gryden« mod syd ud for spisesal og gymnastikplads øst for skolen. Arbejdet blev ledet af anlægsgartner Rosenfeldt Jørgensen fra Brenderup. Der var desuden en tolk, Carsten, som oversatte de mange sprog til engelsk og dansk, og så var der undertegnede, som forestod det kulinariske arbejde.

Der var 15 unge, fortrinsvis piger. Rosenfeldt var lidt betænkelig, for hvordan skulle de kunne håndtere den stive, fynske lerjord; men han blev glædelig overrasket, ingen grund til panik! Deltagerne var unge, som studerede ved universiteterne i europæiske lande. Der var dog én undtagelse, en 24-årig plastikarbejder fra Paris. Han stammede fra Algier, og han blev hurtigt lejrens midtpunkt. Af udseende adskilte han sig fra de øvrige, idet han var afrikaner, de andre europæere. Han var mørk med tæt, kruset hår, hvori han gennem lang tid anbragte et lille dansk papirflag, som gjorde stor lykke i omgangen med lejrens forskellige deltagere.

En modsætning til Ben, sådan hed han nemlig, var Hanna fra Polen. Hun kom direkte fra en arbejdslejr i Kiruna, hvor der var 4 km til arbejdsstedet. Det drejede sig om en vej, der skulle anlægges. I dette arbejde stod de i vand til midt på livet, så Baaring Banke var lykken!

Hanna var »på tommelfingeren« og gjorde strækningen Kiruna – Baaring med 4 biler, heri indbefattet den bolivianske Paris-ambassadør, i hvis drøm af en bil hun førtes fra Linköbing direkte til Baaring; men de fleste andre kom med Nordvestfynske Jernbane. Her blev de afhentet af Carsten og mig.

Kaj Thaning havde reklameret for lejren i byen og i sognene omkring højskolen, idet han efterlyste hjælp til lejrens dagligdag. Vi modtog derefter naturalier m.m. i form af frugt, 4 kringler med flag, høns, kontanter og meget andet, som lettede arbejdet. En dag modtog vi en trillebør – meget aktuelt! Samtidig kom der indbydelser til aftenbesøg i private hjem, så mange, at vi slet ikke kunne nå at efterkomme dem.

Udover 8 timers dagligt arbejde skulle deltagerne opleve dansk folkeliv. I den forbindelse stillede skolekredsen biler til rådighed til udflugter til Midelfart, Odense og Sydfyn.

Lejren blev en speciel form for højskole, men der blev udvist samarbejde og fællesskab, et forbillede for det kommende arbejde på højskolen.

Så blev det november 1959 – Baaring Højskole var en realitet! De, der skulle have deres arbejde på stedet, flyttede ind, for bygningerne var færdige; men arealerne foran skolen slet ikke. Jorden var ét ælte, så der blev anbragt brædder at gå på – en nødvendighed med de fede lermasser.

Selv var jeg på Baaring højskole fra november 1959 til maj 1960. Derefter kom jeg nogle år og hjalp med børnepasningen under sommerens familiekurser, en mulighed, som Johs. gav mig for at tjene lidt penge som seminarieelev.

I min erindring står Baaring Højskoles første elevhold som en flok åbne elever, modtagelige for skolens arrangementer. Jeg underviste i håndarbejde, gymnastik, folkedans, samt i forskellige kreative fag, hvori der blev opnået fine resultater. Det foregik alt sammen i en positiv atmosfære, såvel i undervisningssituationen som i den daglige omgang med hinanden.

Skolen klædt i sne, vinteren 1959.

Droppede København for Båring

Lene Bjørn, økonoma
1959 - 1961

I 1959 var familien samlet til fars fødselsdag den 24. juli. Her hørte jeg, at en bekendt muligvis skulle være økonoma på den nye højskole i Båring. Det var pokkers, tænkte jeg. Når hun kan, så kan jeg vel også.

Misser Thaning kendte jeg fra Kungälv, Nordiska Folkhøgskolan. Jeg vidste, at Kaj Thaning stod for projektet, Båring højskole. Misser kontaktede for mig Johs. Engberg, og vi mødtes i præstens have en dejlig sommerdag, hvor vi talte om, hvad jeg havde lavet. Der gik vel et kvarter, så var jeg ansat.

Egentlig var jeg optaget på Det Suhrske Husholdningsseminarium; men virkeligheden i Båring var så fristende, at jeg droppede København for Båring.

Engang i september mødtes jeg med Jytte og Johs. i København. Her skulle vi til FDB's centrallager på Amager med mine lange lister over alt det isenkram, vi skulle bruge i storkøkken og spisesal. Vi fik en lækker frokost derude; det var trods alt ikke hver dag, de havde så stor en kunde.

Jeg startede i Båring først i oktober. Johs. og Jytte var flyttet ind i en meget interimistisk lejlighed, og min var heller ikke færdig. De første nætter sov jeg på et af pigernes værelser, uden elektrisk lys. Den stod på stearinlys. Der var ikke vand på badeværelset; men vi gik i bad hos Eva og Erik i skolen. Alle tog det med godt humør og den rette pionerånd.

1959 bød på et meget regnfuldt efterår. Gårdspladsen var som en pløjemark! Skolen var langt fra færdig. Håndværkerne arbejdede på fuldt tryk. Der var tilmeldt 54 elever, de kom den 3. november. Det var spændende, om håndværkerne kunne få værelserne færdige. Og hvad med køkkenet? Uden køkken, ingen mad!

Første november ankom fire unge piger, Laura fra Blanke, kokkepige, Anni, købmandens datter fra Asperup, køkkenpige, og derudover to stuepiger, Inger, som jeg havde med fra Blangstedgård, og Karen, som jeg kendte fra Nyborg.

Lene Bjørn med sine medarbejdere. Foto i privat eje.

Det var nogle fantastiske piger. De første dage pakkede de bare ud, køk-kentøj og porcelæn, leveret fra FDB. Og det var ikke let. Alt skulle vaskes af. Opvaskemaskinen var ikke tilsluttet. Det foregik ude i grovkøkkenet med håndkraft. Det var svært at få det på plads, for køkkenet var langt fra færdigt.

Den 3. november kom eleverne. Kl. 15 gik vi i køkkenet. Johs. ynder at fortælle, at jeg fejede høvlspånerne af gryderne! Det er måske lidt overdrevet, men alligevel. Vi fik gullasch og kartofler, og desserten var et flot rødt æble, sponsoreret af en nabo.

Og så begyndte hverdagen, morgenmad, varm mad til middag, eftermiddagskaffe og kold mad til aften.

For 50 år siden fik vi ikke mælk i papkartoner. Mælkemanden kom hver dag med en transportspand med den mælk, jeg havde bestilt. Slagteren kom med kød i en stor alukasse.

Ofte fik vi tilbud fra Kolding slagteri på mellemstykker, ribben og stribet flæsk.

Kolonial blev leveret af Brugsen ved Asperup station, mel og sukker i sækkevis.

Skolens indvielse, set fra køkkenet

Den 22. november, 3 uger efter starten, skulle vi holde indvielse, en dag, vi talte meget om og glædede os til.

Om eftermiddagen var der åbent for alle, bænke og stole var sat op, og der blev talt og sunget. Jeg hørte det i højttalere, for vi havde en del at gøre i køkkenet. 250 skulle spise om aftenen. Det var min eksamen. Det skulle bare ikke gå galt og gjorde det heller ikke. Det gik fantastisk.

Eleverne havde hver især deres at gøre, jeg havde instrueret dem om hvad.

Drengene sørgede for, at borde blev stillet op. Pigerne dækkede bord. I et klasseværelse nær gymnastiksalen var der linet op til borddækning. Alle vidste nøjagtigt, hvilke tallerkener til hvilket bord.

Og så var der serveringen. Middagen bestod af hamburgryg med blomkål, gulerødder og kartofler, samt sauce. Derpå ostantretning, hvortil vi havde bagt ostestænger. Sidst kom kaffe og lagkage. Det var en euforisk oplevelse og fantastisk at tænke tilbage på.

Ved næstformand Alfred Andersens mellemkomst fik vi hamburgryg leveret fra Kolding Slagteri, al ost fra mejeriselskaberne Vela-eksport og F.A.O.K. Marslev.

Skolens arkitekt havde støbt sorte gulve overalt. Det var meget flot til de gule murstensvægge; men stuepigerne hadede dem. De var meget besværlige at holde pæne. Værst var, at første elevhold fandt ud af, at der i Båring solgtes sivsko. De blev den store dille, og de dryssede overalt.

Alt var første gang

Første elevhold var specielt. Alt, hvad vi gjorde, var første gang, var nyt, uprøvet og udfordrende. Hver dag efter middag holdt vi lærerkaffe og diskuterede aktuelle opgaver. Det gav godt sammenhold i lærergruppen, hvor jeg også var med.

April betød hovedrengøring overalt. Eleverne skulle under opholdet gøre deres værelser rene. Drengene var ikke alle lige flittige med gulvskrubben. I maj startede vi kursus for mødre med børn.

Senere var skolen lejet ud til andre kurser. Selv holdt vi to fjortendages familiekurser.

Sommeren var hektisk. Vi skiftede ofte kursus hver uge med afskedsmiddag fredag aften, afrejse lørdag formiddag. Derpå gjaldt det rengøring, så at bl.a. værelserne var parate til nye kursisters ankomst søndag eftermiddag.

Vi skulle tjene penge! Det gjorde vi også, men det var et arbejdspres for alle, ikke mindst for det praktiske personale.

Ikke alt var arbejde, vi holdt pragtfulde fester. Til oplæsningsaftener havde vi hjælp udefra af maleren og Erik Nørregård, det var fornøjelige mennesker at være sammen med.

Efter to år valgte jeg at forlade Båring. De holdt afskedsfest for mig, og jeg fik Havsten Mikkelsens træsnit med det store træ, der var afbilledet på invitationen til indvielsen. Det har fulgt mig siden. Jeg holder meget af det, og da vi her på gården har en kæmpe rødbøg, er det blevet vores »varemærke«. Vi bruger det på invitationer og som logo, når Hans skriver regninger.

Forstander 1959 – 1982

*Johs. Engberg,
forstander
1959 – 1982*

I efteråret 1957 var Jytte og jeg på Samsø for at holde foredrag ved deres efterårsmøde. Vi boede i en præstegård, og tidlig på eftermiddagen var vi en tur på stranden i højt solskin. Da vi blev varme, smed vi tøjet og tog os en svømmetur i det kølige vand.

Om aftenen under foredraget kom præstegårdens unge pige og meddelte os i pausen, at der havde været telefon fra Asperup præstegård, og om vi ville ringe op hurtigst muligt. Efter foredraget ringede jeg Thaning op. Han havde netop fået en byggetilladelse til Baaring højskole og ville spørge, om vi ville være forstanderpar. Jeg kendte godt højskoleplanerne i Baaring, og næste formiddag ringede jeg op og sagde ja.

Thaning var en genial byggeleder. Han fik en gammel Asperup-dreng, nu stor arkitekt i København, til at lave planerne for skolen, og efter jul i 1957 tog man det første spadestik. Først i november 1959 indbød Thaning til indvielse senere på måneden, og han glemte ikke at invitere håndværkerne med koner til festlighederne, »for ellers bliver de aldrig færdig med byggeriet!«

Den 22. november blev skolen indviet med tale af daværende undervisningsminister Jørgen Jørgensen og med opførelse af Carl Niensens »Fynsk forår« med lokale kræfter.

Vi gik altså i gang med skolearbejdet og var så heldige at begynde skolen i en god tid, hvor der var behov for uddannelse! Vi fik hurtigt skolen fuld.

Det var som nævnt den store uddannelsestid. I de første år var 1/3 af eleverne landmænd, men de var forsvundet efter 10 år. De unge piger fra landet kom på højskole for at forberede sig til at blive sygeplejersker og småbørnslærere. De ville ikke have det, som deres mødre havde haft det!

Især i de første 10 år var atmosfæren hjemlig. Skolen var ny på egnen, men dens arbejde var kendt og respekteret. Senere i 70erne kom en delvis ny type elever, som var ukendt for skolen, og som vi skulle indstille os på.

Johs. og Jytte ved kontoret 1964.

Takket være nutidigt indstillede medarbejdere havde vi et godt skoleliv, som vi med glæde tænker tilbage på. Jytte underviste i litteratur og jeg i samfundsfag.

I 1981 blev Jytte syg, og i 1982 tog jeg min afsked efter 23 gode år. Da Jytte døde i 1983, fik jeg til opgave at oprette et sekretariat for husholdnings- og håndarbejdsskoler. Sekretariatet fik til huse i Vartov. Her fortsatte jeg indtil 1990, da jeg fyldte 70 år.

Nu har vi stor glæde af at se gamle elever, hvoraf de fleste er blevet pensioneret.

Sange til indvielsen

*Der truer os i tiden
en ond, usynlig magt:
vor egen sikre viden,
som sprængte med foragt
den skænkede natur
og nedskrev Adams billed
til skyggen på en mur.*

*Før sang man roligt salmer
i fattet tro på Gud.
Men gammel enfold falmer
som løv og slettes ud
i denne jævndøgnstid,
hvor hjerterne er delte
og med sig selv i strid.*

*En frygt på vore øjne
er lagt som ild og is.
Afmægtige og nøgne
ser vi alt livs forlis:
vor jord forladt af sol,
de stærke bjerge smuldret
fra nedbrudt pol til pol.*

*Og dog er vi i live.
Angst og usikkerhed
vil troligt hos os blive
og nægte os vor fred.
Men hjertet banker tungt
og søger i sin feber
mod håbets vendepunkt.*

*I ordet overvintrer
den sandhed vi forlod,
og ingen magt kan hindre
den i at fæste rod
selv i en fattig jord,
hvor frøet som et under
og skjult for alle gror.*

*I ordet skabtes verden
som kloderne i lys.
I ordet skal vor færden
fra dag til dag fornys,
så vi alligevel
får ærligt mod til sammen
at vedgå arv og gæld.*

*En Adam i os alle
hver stormfuld jævndøgnstid
kan høre nogen kalde
langmodig, trofast, blid:
Mit barn, mit barn, giv agt –
alt er igen uprøvet
i dine hænder lagt.*

*Tekst: Ole Wivel
Melodi: 'Om alle mine lemmer'
Tysk folkemelodi | Erfurt 1524.
Nye melodier:
Th. Alvad 1972,
Bo Holten 1987,
Bjarne Haahr 1991.*

Forfatteren til »Der truer os i tiden...«, Ole Wivel, ses her i en pause i et af de legendariske Asperup-møder i Asperup præstegård. Fra venstre er det Laura Thaning, Rosemarie Løgstrup, Knud Hansen, Ole Wivel og K.E. Løgstrup. Foto i privat eje.

*Mørk er november og løvfaldet slut,
 vandet begynder at fryse,
 lyset fra solen og blomsterne brudt –
 da må vort hjerte selv lyse.
 Syngte vil vi, legen er magt,
 mer end beregning, forstand og foragt
 værn mod det sorte og tomme.
 Om der svæver dødelig dræ,
 vil vi dog elske – og plante et træ:
 frugter kan uspaet komme.*

*Tekst: Thorkild Bjørnwig
 Melodi: 'In vernalis temporis',
 Piae Cantiones*

Thorkild Bjørnwig.

Fra Middelfart Venstreblad den 5. september 1959

Alwyn Williams

Kære læsere

Som repræsentant for de unge mennesker, der i sommer arbejdede på Baaring højskole, vil jeg gerne sige beboerne i Asperup, Baaring og i hele omegnen tak for den store gæstfrihed, vi mødte.

Vi er blot kede af, at sprogvanskelighederne hindrede os i personligt at sige tak på en sådan måde, som vi ønskede det. Vi er i hvert tilfælde taknemmelige, og jeg er sikker på, at jeg taler på mine kammeraters vegne, når jeg siger, at vi altid vil tænke på Danmark med oprigtig glæde og taknemmelighed.

*Deres hengivne
Alwyn Williams
Great Britain*

*Alwyn Williams i gang
med trillebør i Bårings
ler. Foto i Stadsarkivet i
Odense.*

Efter højskolen...

- med venner i lys vi tale!

*Hans Hyllested,
elev 1960*

Min bror og jeg kom på højskole, fordi min mor i 1936 var på Askov Højskole, og fordi hendes søster i 1927 under sit ophold dér var blevet livsveninde med Aase Thaning, Kajs søster. Hun havde en ret høj status i vor familie og var den, der gennem årene havde holdt os underrettet om Kajs utrættelige arbejde for oprettelsen af en højskole i Baaring. For min mor kunne det ikke gå hurtigt nok med at få sendt mig og min bror Jens af sted, så vi og vore forældre mødte op i Baaring i det sene efterår 1959, samme år som vi havde taget realeksamen i en alder af bare 15 år.

Vi blev meget vel modtaget såvel i præstegården som på højskolen af Johs., der stolt viste os rundt på hele »hans« nye og næsten færdigbyggede skole. Johs. demonstrerede med omhu sengene, der var lavet af en lokal smed og ophængt mur- og nagelfast i væggene. Efter således at være blevet set an, fik vi lov til at møde op det følgende år i november, da vi så ville blive 17 år!

Jeg skal her ikke komme nærmere ind på selve opholdet, men forsøge at vise, hvorledes det kom til at danne en rød tråd i mit liv.

Efter højskolen begyndte min bror og jeg på Statens Studenterkursus ude på Frederiksberg. Det samme gjorde Birthe Løgstrup, som vi havde holdt en del sammen med under opholdet i Baaring.

Familien Løgstrup og lillesøster Kirsten var ved flere lejligheder dukket op på højskolen i løbet af foråret 1961, og jeg husker, at min bror og jeg om sommeren var til Birthes fødselsdag i Dyrehaven, hvortil Sven Auken, Ejvind Larsen, stående, og Jørgen K. Bukdahl i en særdeles højlydt diskussion ankom i kapervogn sammen med en anderledes sagtmodig Jes Paludan, historikeren, der senere skulle blive min meget gode og forstandige kontubernal på kollegiet i Aarhus, og som satte kongemordet i Finderup Lade den 22. november 1286 ind i et for mig ganske nyt og vedkommende perspektiv. Birthe flyttede efter Kursus selv tilbage til Århus for at gå på det

nyoprettede Kunstakademi dér, og med sit uforknytte væsen var hun mig en god hjælp og kontakt i den første noget ensomme tid i den fremmede by.

I de år, hvor jeg gik på Kursus, var jeg begyndt at komme i Studenterkredsen inde i Vartov. Her var det også, at jeg genså flere af de foredragsholdere, der havde besøgt højskolen: K.B. Andersen, Knud Thestrup, Thorkild Bjørnvig, Ole Wivel, Roar Skovmand o.m.fl. Ole Wivel holdt foredrag i Vartov den 22. november 1963, den aften, hvor han blev afbrudt af en vildt fremmed fra gaden, der råbte ind ad døren, at Kennedy var myrdet. Flere af de tilstedeværende løb ned på Rådhuspladsen for at læse budskabet på Politikens lysavis. Da vi kom tilbage, fortsatte Wivel uførtrodet sit foredrag. I det hele forekom han mig her ligesom på højskolen ret tilknapet og akademisk, hvad hans guldriller nok også bidrog til.

I Vartov mødte jeg også Ebbe Reich. Han skrev senere romanen »Festen for Cæcilie« om kongemordet på Erik Glipping. Heri forsøger han dristigt at afsløre, hvem morderen var, hvad Jes Paludan havde afholdt sig fra. Mange år senere møder jeg tilfældigt Ebbe under en rejse i Syrien, siddende ene på en klippetop i Petra, mens han ser over mod Jerico. Jeg fortæller ham om min rejse til Palmyra og om Dronning Zenobia, en snak, der vist nok bidrog til, at han selv rejste videre til Palmyra, og at han senere skrev romanen »Zenobias Liv«.

Den åndelige horisont blandt lærerne på højskolen var stadig i 1960 stærkt præget af lyrikerne og forfatterne omkring tidsskriftet Heretica: Ole Wivel, af hvem vi naturligt nok ofte sang »Der truer os i tiden«, Thorkild Bjørnvig, Frank Jæger og Toni Vejslev, Tage Skov-Hansen, Karen Blixen m.fl. Rundt om hang billeder af Sven Havsteen-Mikkelsen, der havde bragt illustrationer til Martin A. Hansens mægtige, visionære værk »Orm og Tyr« om den danske middelalder og om kristendommens indtog i Danmark. Især Martin A. Hansen optog Finn Brandt Petersen, der dog allerede da også var godt på vej med at introducere det ny: modernismen i kunsten, såvel som i lyrikken.

Kaj holdt en række kulturhistoriske foredrag, der alle tog deres udgangspunkt i, hvad man kunne se fra Baaring Banke, og han var i sin forståelse langt mere tro mod Martin A. Hansens historiesyn. På et lille hold, jeg fulgte, fortalte Kaj os, med udgangspunkt i august-oprøret 1944, om sit syn på baggrunden for den mægtige rejsning af de 2000 danske landsbykirker, der for ham alle var udsprunget af én samlende nærmest ubevidst,

etisk ånd. Han satte mig på sporet af Povl Johs. Christensen »De danske Landskabslove«, der for mig blev grundlaget for en livslang kærlighed til folkeviserne.

Mange år senere, da jeg har været ansat på Middelfart Gymnasium i nogle år, ser jeg en dag, da jeg sidder i toget hjem til Odense Kajs smilende ansigt over for mig. Han giver sig straks til at diskutere Povl Borums nye bog om digteren Grundtvig, og vi finder ret hurtigt ud af, at det tankemønster, som Borum når frem til i sin bog, er grundlæggende for hele Grundtvigs sangværk og også grundlæggende for Ingemanns Morgen- og Aftensange.

Det hændte en efterårsdag i 1983, da jeg lige havde fået min sidste søn, Frederik, et navn Kaj gryntede tilfredshed med. Det glædede mig usigeligt, at Kaj så mange år efter og som det mest selvfølgelige uden videre gav sig i snak med mig. Kaj og Laura så jeg sidste gang i Johs. og Jyttes stue i forbindelse med den lille festivitas, der blev holdt i anledning af 25 året for årgang 1960. Vi mindedes de år, hvor vi var kommet til årsmøderne for gamle elever. Her overnattede flere af os i præstegården, Laura sørgede omhyggeligt for, at vi havde foretaget vort morgentoilette behørigt, og at ørene var rene, inden vi satte os til morgenbordet.

En dag får jeg af Tage Nørregaard, som da også er blevet ansat på Middelfart Gymnasium, at vide, at Jytte er blevet indlagt på Middelfart Sygehus med en svær hjerneblødning. Jeg aflægger hende et kort besøg. Da jeg forlader hende, siger hun blot: »Hils Jens!« Jytte kom i nogle afgørende år i mit liv til at betyde meget for mit senere valg af danskstudiet.

Jeg var efter studentereksamen rejst til Århus for at læse jura, et studie jeg aldeles ikke befandt mig godt i. Under et senere besøg, da hun lå hjemme i sit eget værelse, fortalte jeg hende, hvorledes hun i de år til stadighed vendte tilbage i mine tanker.

For mig havde hun dengang læst litteratur med et voldsomt engagement, ikke æstetisk, men moralsk og med indignation, når det bød sig. Jeg fortalte hende, at jeg især huskede – og stadig også husker – hendes foredrag om Sigrid Undsets »Kristin Lavrandsdatter«, Thomas Manns »Buddenbrooks« og »Doktor Faustus«.

Fra timer i engelsk litteratur var det især hendes gennemgang af Shakespeares »Julius Caesar«, der blev hængende. Et fotografi af digteren Morten Nielsen stod stadig i vindueskarmen. Hun spurgte mig, om jeg troede, at hun nogensinde ville rejse sig igen, hvad jeg, nok for nøgternt, måtte si-

ge, at jeg ikke gjorde. Jeg sang vores vers fra Kingos prægtige salme »Nu rinder Solen op af østerlide«, forvist fra salmebogen, men ret sigende, dengang nok valgt af Jytte:

*Lad Landet dejlig staa
af Frugt og Grøde,
lad Sandhed Fremgang faa
og Retten møde:
Gud give mig min Del med alle andre,
indtil jeg hos min Grav
nedlægge skal min Stav
og heden vandre.*

Det var tid at liste af. Det var sidste gang, jeg så hende.

NB.

Og så lærte vi hele Højskolesangbogen og Otto Mortensen, og det har alle mine børn også gjort.

Og der var valgkamp, hvor vi sad på lange bænke i Baaring Forsamlingshus. Og Torkild Thaning, som senere blev præst her uden for Odense, spillede cello sammen med sin far, og de satte min bror Jens i gang med det samme instrument.

Og så var der Brygmann, som jeg af og til møder i Koncerthuset, og som har ringet til mig.

Og så var der pigerne ...og ingen glemt.

Fra Niels Martinovs bog fra 2008:

»Ole Ernst – drømmer jeg, eller – «

Optakten til at blive skuespiller

Ole Ernst,

elev 1960 – 1961

Når man havde aftjent sin værnepligt, kunne man dengang få økonomisk støtte til et højskoleophold, hvis man ikke vidste, hvad man ville efter soldatertiden. At det første ophold blev på netop Båring Højskole, var lidt af en tilfældighed. Her var der plads.

Forstanderparret var Jytte og Johannes Engberg.

»Vi var alle sammen forelskede i Jytte. Hun fyldte vores sjæle med dansk litteratur, og hun introducerede mig frem for alt til den lyrik, der blev min nære følgesvend i de næste mange, mange år. Det var især danske lyrikere som Morten Nielsen og Thorkild Bjørnvig, jeg var optaget af. Digterne kom jo og holdt foredrag, ja, ikke Morten Nielsen, han døde jo af et vådeskud som frihedskæmper under besættelsen, men Bjørnvig dukkede blandt andet op, og jeg kan huske, jeg havde skrevet en stil om hans digtning, som jeg skulle læse op fra katedret, mens han var der. Hans første digtsamling, Stjernen bag gavlen, havde gjort et dybt indtryk på mig. Den var meget poetisk, og så handlede den om det, der optager alle unge, nemlig erotik og kærlighed. Og mens jeg læste min stil op, sad han andægtigt og lyttede, og da jeg var færdig, brød han ud i sit berømte grin. Det var meget kendt i de litterære kredse. Det var sådan et højlydt, charmerende og meget ægte grin. Han grinede længe, bemærkede jeg, og da jeg snakkede med ham bagefter, sagde han: »Det var da utroligt, hvad du havde fået ud af det!«

Højskolens introduktion til lyrikken var med til at bane vejen for Ole Ernsts skuespillertilværelse.

»Når man kommer fra Vesterbro, og så bliver indfanget af lyrik, så har man taget hul på noget, men det var en lang vej at komme så langt. Dengang var lyrikken en helt afgørende del af dansk litteratur; langt mere end i dag. De litterært interesserede fulgte med i de nyeste digtsamlinger, og der var store anmeldelser i aviserne. Der var også langt flere, der udgav digtsamlinger. I dag hører vi stort set kun om Søren Ulrik Thomsen og Henrik Nordbrandt.

Ole Ernst spiller skolekomedie.

Morten Nielsen kan fascinere mig den dag i dag. Han er jo efterkrigstidens store digter sammen med Bjørnvig. Der er en romantisk dimension hos både Morten Nielsen og Thorkild Bjørnvig, selv om de ikke var egentlig romantiske digtere, og det var noget, vi var grebet af, vi var jo ikke mere end 20-22 år. Lyrik er meget komprimeret, og hvis man kan lukke et digt op, så sætter det skred i de buldrende følelser, unge mennesker går rundt med. Og det strømmede igennem os; vi var fuldstændig forgabte i Jytte, som sad deroppe og underviste os. Den store, vidunderlige, dejlige dame. I Thorkild Bjørnvigs digtsamling, *Stjernen bag gavlen*, var der et digt, »Ave Soria Moria«, som simpelthen blev en bibel for mig på det tidspunkt. Det handler om møder og afsked og er meget erotisk, samtidig med at der er indbygget ikke så lidt smerte i det.

Jeg blev så begejstret for Morten Nielsen, at det kom så langt, at jeg klippede et digt ud, han aldrig havde fået udgivet, og senere udgav jeg det for at være et, jeg selv havde skrevet. Jeg har jo selv skrevet mange digte siden de år på højskolen, og tyve år efter endte jeg med at tro, at jeg selv havde skrevet det og sendte det ind til Politiken under mit eget navn. Men der kom hurtigt et par læserbreve, der gjorde mig opmærksom på, at det var alt-

Jytte ved sit skrivebord.

så skrevet af Morten Nielsen, og jeg skyndte mig at svare: »Gud, jeg troede, det var et af mine egne!« Digtet var i den grad gået i blodet på mig, og jeg havde haft det liggende mellem mine egne».

Samme lille fadæse lavede Ole Ernst med et digt af Frank Jæger. Da han i december 1993 i Meyerheims talkshow på TV2 læser et digt op, som han angiveligt selv skulle have skrevet, er en seer hurtig til at bemærke fejltagelsen, og Ole Ernst er lige så hurtig til at replicere, at hvis han selv havde skrevet »dette vidunderlige suk fra Frank Jægers hånd, var jeg ikke blevet skuespiller, men digter«.

For Ole Ernst at se var Jytte Engberg langt forud for sin tid ved at tage disse digtere op på grund af den erotiske dimension i deres digte. »Langt, langt de fleste på holdet var bondesønner, og selv om det måske ikke ligefrem var sprængfarligt, så var det på det tidspunkt ikke helt almindeligt at gå så tæt på den slags. Jeg kom jo fra Vesterbro, og gud være lovet, at jeg på højskolen fik øjnene op for, hvad lyrik kunne give mig, og det har fulgt, eller forfulgt mig kunne man sige, lige siden. Jeg havde jo slet ingen forudsætninger for den slags. Jeg kunne end ikke stave til lyrik. Digtene på høj-

skolen var jo noget helt andet end de socialrealistiske digte, min mormor læste op fra Socialdemokraten.

Jytte Engberg havde en kolossal charme og en stærk erotisk udstråling, selv om hun altid bar lange, tykke nederdele og respektable bluser. Hun var sine elevers drøm, selv om hun var uopnåelig. En stor nordisk kvinde. Hun fyldte ikke så lidt i det højskoleophold.

Jeg fik også reel lærdom ud af at gå der. Ud over dansk havde vi matematik og historie og naturfag. Og selvfølgelig også gymnastik, som Johannes Engberg underviste i. En-to-tre og så ud at løbe i naturen. Disciplin var vigtig. Johannes lagde ikke skjul på, at kroppen skulle være forberedt og i god træning for at kunne modtage budskabet i sjælen. Det var sådan nogle åbne lærere, åbne mennesker. De var mere mennesker, end de var lærere for os«.

For Ole Ernst blev Båring den spæde begyndelse på både en personlig frigørelse og et nyt spor i tilværelsen. Og da Jytte og Johannes Engberg mente, at han havde behov for at lære mere, fortsatte han på deres anbefaling det følgende efterår på Askov Højskole.

Udsigten fra østfløjen

*Helle Andersen,
sekretær
1960 – 1983*

I foråret 1959 stod jeg sammen med min bror, førstelærer Erik Nørregaard, på den ikke færdigbyggede Baaring højskoles 1. sal i en dejlig lejlighed i sydfløjen og kiggede ud over det fynske landskab. Her vil jeg gerne bo, meddelte jeg min bror.

I foråret 1960 ringede Johs. Engberg til mig og spurgte, om jeg kunne tænke mig at blive sekretær og bogholder på Baaring højskole. Det kunne jeg. Det ville være dejligt at forlade København og komme til det fynske.

I august 1960 startede jeg på højskolen sammen med min datter Birgitte, der da var 14 år. Der lå bilag fra to måneder, sekretæren var rejst i sommeren 1960. Jeg kom til at bo i lejligheden i sydfløjen!

Det blev til 23 gode år med mange forskellige arbejdsopgaver. Jeg spillede til gymnastik, ledede folkedans sammen med Johs., underviste i maskinskrivning og var sekretær med god elevkontakt, bl.a. fordi jeg tog mig af de syge.

I 1980 blev Jytte syg og måtte gå af som lærer. I 1982 gik Johs. af som forstander, bl.a. for at passe Jytte. Hun døde i 1983. Det blev et stort savn for højskolen at undvære Jytte og Johs.

Tidlig på året 1983 fik jeg tilbudt en stilling på Foreningen for Folkehøjskoler, og i august 1983 flyttede jeg atter til København.

Endnu har vi, Johs. og jeg blev senere gift, god elevkontakt og også kontakt til mange tidligere lærere. Jeg kan vist roligt sige, at højskolen har præget mit liv, og ved middagsbordet falder talen ofte på gamle elever og lærere.

I de første mange år var eleverne forholdsvis uproblematisk, men senere blev det almindeligt at sende socialt belastede elever på højskole, og det gav naturligvis mange vanskeligheder. På lærermøderne gik meget af tiden med at drøfte disse elever.

I 1970'erne kom krav fra eleverne om, at der skulle være mere demokrati. Det handlede bl.a. om, at der skulle være åbne lærermøder, så som regel var der en elevrepræsentant tilstede. Det var forholdsvis uproblematisk.

Det er dejligt at vide, at højskolen fremover vil blive brugt som rytmisk efterskole.

Held og lykke med det.

»Helle på kontoret«.

Et langt og spændende forløb

*Erik Brygmann,
lærer 1960 – 1993*

Jeg blev ansat på Båring højskole november 1960, vist nok fordi 2 lærerinder var blevet gravide. De bragte deres børn til verden, og nogle år efter forlod de begge stedet, Jytte Brandt-Pedersen tog til Askov og Inger Brahm til Nr. Aaby. Jeg blev her og gik i gang med at undervise i dansk og samfundslære, som alle eleverne skulle have.

Ved elevernes ankomst blev de udsat for en prøve i skriftlig dansk og på basis af resultatet inddelt i hold. Jytte Engberg fik et af topholdene og gav sig straks til at underholde eleverne med Bjørnvigs digte, jvf. Ole Ernst's beretning, eller anden fremragende litteratur. Jeg tvivler på, at de har skrevet ret mange stile. Et vist antal stile skrev de derimod hos mig, hvad de som et af de laveste hold også havde brug for. Hos mig læste vi selvfølgelig også litteratur, og Bjørnvig traf de i hvert fald i skolesangen »Mørk er november«, som er blevet sunget et utal af gange, næsten til bevidstløshed.

Alle eleverne, også studenterne, som der i øvrigt ikke var så mange af i de første år, skulle som nævnt endvidere orienteres om samfundsmæssige forhold, så det gik jeg også i gang med. Men efterhånden koncentrerede jeg mig især om psykologiske, sociologiske og pædagogiske emner, og her er der mange forskellige og spændende muligheder. Endvidere fungerede jeg som akkompagnatør til fællessangen, indtil der blev ansat en musiklærer.

Efter få år blev den skriftlige prøve afskaffet, så udover det obligatoriske foredrag nogle gange om ugen kunne eleverne nu frit vælge mellem emner indenfor historie, samfundsforhold, politik, litteratur, psykologi, sociologi, pædagogik, musik, teater og naturfag. Der var også tilbud om fremmedsprog, dansk for udlændinge, samt værkstedsfag som keramik, vævning og syning. De første år arbejdede man i kælderen med værkstedsfagene, hvad dog efterhånden føltes så utilfredsstillende, at det i 1985 resulterede i en ny bygning på gårdspladsen, hvilket bragte værkstedsfagene op i lyset og samtidig skabte en bygning, der også kunne bruges til andre ting.

*Erik
Brygmann
som barn.
Foto i privat
eje.*

Der var mødepligt til morgensamlingen, undervisningen, til fællesmøderne og til bogruppemøderne, da de så dagens lys. Det syntes lærerne var selvfølgelig, men ikke alle eleverne var enige heri.

I starten boede de to køn på hver sin gang og skulle afslutte deres besøg hos hinanden kl. 23. Det var mange elever uenige med skolen i, og da lærerne ikke gad gå vagt hver aften, blev reglerne på et tidspunkt ændret til, at man ikke måtte forstyrre hinanden på sene tidspunkter. Derimod fastholdt skolen, at alkohol skulle nydes med måde, og at hash og andre euforiserende stoffer var forbudt. Gennem årene blev flere elever, der ikke respekterede dette krav, bortvist.

Det kunne også give problemer, at de sociale myndigheder ofte ønskede at bruge højskolerne som resocialiseringssteder for unge arbejdsløse eller folk med psykiske eller stofmæssige problemer. Somme tider lykkedes det, til andre tider ikke.

Ungdomsoprøret medførte for nogle elevers vedkommende et ønske, eller næsten et krav, om at måtte være medbestemmende både i det daglige liv på skolen og i sager, der kunne resultere i bortvisning. Vi havde flere

komplicerede situationer, men overlevede dog, talte os igennem til en løsning, selvom ikke alle var lige tilfredse med resultatet.

Ved højskolens start sang vi et kristeligt bordvers til den varme mad, (det var ikke nødvendigt til den kolde!): »Lad landet dejligt stå af frugt og grøde, lad sandhed fremgang få og retten møde. Gud give mig min del med alle andre, indtil jeg hos min grav nedlægge skal min stav og heden vandre«. Det er taget fra Kingos salme »Nu rinder solen op af østerlide«. Det var ikke alle, der sang lige ærbødigt med, så på et tidspunkt, jeg husker ikke hvornår, kastede vi os over maden uden bordbøn.

Og for at eleverne ikke skulle blive nogle intellektuelle snobber, der betragtede det som naturligt at lade sig betjene af andre, gennemførte vi den ordning, at de selv skulle sørge for rengøringen af deres værelser og gangkøkkenet, ligesom de også skulle gøre tjeneste i skolens store køkken.

Vinterskolen varede 6 måneder fra november til maj og sluttede somme tider af med en fælles rejse, først til Holland og senere til Prag og senere igen til andre destinationer. Inden man tog hjem til en for mange tårevædet afsked.

Om sommeren havde vi korte kurser på 1 eller 2 uger, især pensionistkurser og familiekurser, de sidste med mange børn. I nogle år havde vi 2 lidt specielle kurser, dels et kursus for mødre med småbørn og dels et kursus for svenske højskoleelever. Begge var særprægede og spændende.

Resten af året kunne der være en række udlejningskurser, dvs. kurser, hvor vi kun lagde hus til, og hvor gæsterne selv sørgede for undervisningen. Gennem mange år havde vi et kursus for korsangere 2 gange om året, i St. Bededagsferien og i efterårsferien. Jeg erindrer det som et af de nemmeste kurser at have vagt på, og om aftenen genlød dagligstuen af smuk 4-stemmig sang. Danmarks Sanglærerforening, Socialpædagogisk Forening og Båringmøder for religionslærere var her også i adskillige år. Det var spændende og festlige kurser.

Johs. Engberg var forstander fra 1959 - 1982 og Georg Bendix fra 1982 - 1992. Januar 1993 tiltrådte Kurt V. Andersen som skolens 3. forstander. Det må være tilladt og rimeligt at sige, at det betød en forandring for skolens medarbejdere. Hvor vi under Johs. og Georg med støtte af ægtefællerne, Jytte og Lisbeth, havde haft meget åbne forhold og på lærermøderne havde drøftet alverdens ting, sagde Kurt rent ud, at han ikke syntes, det var nødvendigt, at næsten alt skulle gennem lærermødet.

Kurts ledelsesstil var næsten en generation ældre og lignede noget i Kr. Kolds ånd, en slags moderne vækkelsesskole, og det var noget andet end

det, man var vant til i Båring, jvf. Thanings Grundtvig-opfattelse i bogen »Menneske først«. Selvfølgelig betød det også noget, at Johs. og Jytte havde »stået i lære« i Askov.

Disse ændrede forhold havde nogle af lærerne svært ved at vænne sig til, og efter nogen tid blev 3 af dem afskediget. Det var Kurt selvfølgelig i sin juridiske ret til at gøre, med bestyrelsens accept. Men at afskedige hele 3 på én gang gør selvfølgelig indtryk, og det afstedkom megen uro og split-

Erik Brygmann som lærer. Foto i privat eje.

tede skolekredsen på Nordvestfyn i 2 uforsonlige grupper. Gamle vensker gik i stykker i skuffelse over, at bestyrelsen ikke havde skabt en mere fredelig løsning på problemerne. Afskedigelserne blev også økonomisk en dyr historie for højskolen. Fyens Stiftetidende underholdt sine læsere med beretninger om uroen.

Nu kunne Kurt så ansætte nogle nye lærere, hvad han også gjorde, og man må formode, at det var folk, der kunne samarbejde med ham. Men alligevel varede det ikke ret længe. Efter 4½ år forlod Kurt i 1997 højskolen og rejste hjem til Thy. Han sagde selv, at nu ville han lave én-mandshøjskole, rejse rundt og holde foredrag. Da han kom, var argumentet, at efter at have været forstander på en lille højskole i Thy ville han nu prøve at være forstander på en større højskole. Men det varede altså ikke så længe. Fik han for lidt kontakt med sognet?

Da Kurt og Puk var rejst, flyttede Ebbe og Mariann Lund ind i forstanderboligen. Det var som bekendt en vanskelig periode for alle landets højskoler, i hvilken nogle måtte lukke. Det gjaldt desværre også Båring højskole, som gik konkurs år 2000. Men skolen blev genåbnet af folk med tilknytning til foreningen »Ligeværd«, der især tager sig af sent udviklede unge. Bjarne Ottesen var forstander indtil 2005, hvor han blev afløst af Erik Bukh, som igen blev efterfulgt af Mads Brodersen. Siden genåbningen af højskolen har der været en del elever fra udlandet, bl.a. fra de baltiske lande og fra Kina. I foråret 2008 blev skolen for anden gang erklæret konkurs.

Kendt er historien om Kaj Thaning, der under besættelsen overtalte folk i flere sogne her på egnen til økonomisk at støtte planen om »vores egen højskole« i Båring. Har man så fået valuta for pengene, kunne man spørge? Ja, det synes jeg, man har. Gennem årene har der været inviteret til foredrag, diskussioner og teaterforestillinger, samt kaffe i lange baner. Og der har været god interesse for disse tilbud.

Men der har også været tiltag, som flere af højskolens støtter har været mindre begejstret for eller direkte imod. Det blev f.eks. kritiseret, at Johs. Engberg en kort tid ansatte en af de lærere, der måtte forlade Askov i 1971 efter uroen derovre. Var han mon ikke venstreorienteret? Og støttede højskolen de venstreorienterede? Da Leif Henriksen senere tog initiativ til en debat om alternativ energi, blev det kritiseret, ligesom fredsbevægelsen, som Lisbeth Bendix varmt støttede sammen med andre fra højskolen og sognet. Det var heller ikke populært. Og der er sikkert andre forhold, som har fremkaldt kritik. Men det synes jeg, man skal tage afslappet på. Mange fra sognene har som unge været elever på en af de kendte højskoler. Men høj-

skoler er ikke ens, og samfundet og livet ændrer sig, så vi kan ikke være enige om alt. Men mange af os kan blive enige om, at vi har haft gode timer sammen på højskolen. Og nu kan vi så håbe, at vi også kan få glæde af Den rytmiske Efterskole.

Den lange skolegang.

En åbenbaring i litteraturen

*Jutta Storm,
elev 1961 – 1962*

Jeg husker tydeligt min tid som elev på Båring Højskole. Jeg var på vinterskolen, som strakte sig over 6 måneder fra november 1961 til og med april 1962.

Jeg er født i 1943 på Helnæs. Jeg gik i den lokale landsbyskole i 7 år, og vi var det sidste hold, der kun gik hver anden dag. Jeg kom derefter 5 måneder på efterskole i Glamsbjerg.

Vi var 6 søskende, og der var tradition for, at vi alle, udover efterskolen, også kom på højskole, dog med undtagelse af min bror, der kom på Landbohøjskole. Da det blev min tur, blev det bestemt, at det skulle være Båring højskole.

Jeg drømte tidligt om, at jeg ville være sygeplejerske. Det blev undersøgt og konstateret, at denne skole netop var velegnet, fordi jeg der kunne få udvidet dansk og regning og som noget nyt for mig fysik og kemi. Det var nødvendigt, hvis jeg skulle gøre mig håb om at kvalificere mig til at blive optaget som sygeplejeelev og komme videre på sygeplejeskolen i Børkop.

Jeg blev tilmeldt og startede forventningsfuld på Båring Højskole, fast besluttet på at lære mest muligt. Jeg var klar over, at der skulle gøres et stykke arbejde, så jeg sled i det med fysik, kemi og regning.

Faget dansk blev en åbenbaring for mig. Først og fremmest var der regulær danskundervisning; men derudover også timer med litteratur. Efter kort tid glædede jeg mig usigeligt til de timer, hvor vi fik introduktion til forskellige forfattere og deres romaner og digte. Vi læste, gennemgik, drøftede forfatterens tanker og meninger.

Her fik jeg ikke mindre end »en saltvandsindsprøjtning«. Virkningen har aldrig siden forladt mig. Litteraturen har beriget mig gennem hele livet. Jeg har læst og læser stadig meget og følger med i, hvad nyt der udgives, jeg låner og køber bøger.

Når jeg skriver dette, føler jeg stor taknemmelighed over, at jeg fik lov til at opleve dette. For det kan ikke beskrives, hvad det har betydet for mit liv.

Der var også andre spændende fag. Her vil jeg nævne kor og især fællessang, som var en integreret del af det daglige liv på skolen. Det nød jeg meget ligesom de daglige foredrag, som helt sikkert har udvidet min horisont betydeligt. I det hele har opholdet betydet meget for dannelsen af min personlighed, og det har skærpet min nysgerrighed efter mere viden.

Jeg vil endvidere nævne timerne med folkedans og fællesvandringer i naturen omkring skolen som grobund for et godt kammeratskab. Sidst, men ikke mindst, skal nævnes de hyggelige søndag eftermiddagstimer i den nærliggende præstegård og den samhørighed, der var mellem højskolen og lokalsamfundet.

*Håndgerningstime med Else Brandt, som sidder længst til venstre. Futta er nr. 2.
Foto i privat eje.*

Ung pige hos familien Brandt-Petersen

*Else Langkjær Jørgensen,
ung pige hos Finn og Jytte Brandt-Petersen
1961 – 1963*

Da efterskolen for mit vedkommende sluttede, kom jeg i huset hos Jytte og Finn Brandt-Petersen. Jeg var der fra den 1. maj 1961 til den 1. november 1963.

Min hovedopgave var at passe familiens to små børn, Iben og Martin. Dertil kom almindelig husførelse som rengøring og vask m.v.

Jeg har senere tænkt meget over, at det var et ansvarsfuldt job, man overlod til mig, det at passe to små børn. Jeg var jo selv kun lige fyldt 15 år.

Jytte og Finn havde mange timer på højskolen, både om dagen og om aftenen. Desuden tog de ud og optrådte med drama/oplæsning af *My Fair Lady*.

Nu var det jo ikke arbejde hele tiden; der blev også tid og mulighed for at gå i aftenskole, og jeg var ofte med, når der var dans, gymnastik og spil i gymnastiksalen. Det står stadig for mig som noget dejligt at være del af en flok unge, blandt hvilke der altid var sjov, skæg og ind imellem ballade. Det faste samlingspunkt var pedellen Ove. Hos ham kom alle, og hvad han måtte lægge øre til, er ikke småting; men han kunne favne alle.

Mange foredragsholdere besøgte skolen, og jeg fik gode muligheder for at høre dem. Klarest i min erindring står Johannes Møllehave. Siden jeg hørte ham, har jeg været ganske fascineret af ham og hans fortælle måde. Men jeg husker også, at jeg efter halvanden time tænkte: »Skal den mand da aldrig trække vejret?«

Når Anne Sofie Seidelin fortalte, holdt hun hele foredragssalen i sin hule hånd.

En sommer skulle Jytte og Finn være gæstelærere på Brandbjerg højskole. Bilen, der ikke havde megen plads, blev pakket godt, og jeg skulle af samme grund tage toget fra Asperup til Vejle, hvor jeg blev hentet. Fra Vejle til Brandbjerg sad to børn og jeg på det nærmeste oppe i barnevognen på bagsædet!!

Fra spisesalen ses Finn, Iben og Jytte Brandt-Petersen. Else ses foran til højre.

Når Jytte og Finn var ude en hel dag, blev Iben, Martin og jeg installeret hos Eva og Erik Nørregaard, og her lå det helt fast, at om eftermiddagen skulle vi gå tur med fru Nørregaard. Vi tilbragte hyggelige dage hos dem.

Hver sommer var der ekstra leben, når skolen havde familiekurser. Til pasning af børnene blev ansat to studerende, og Iben, Martin og jeg var med hele dagen i alle aktiviteter. Jeg tror, det var dengang jeg fik lyst til at blive pædagog.

Baaring højskole var berømt viden om. En dag fik jeg et brev, hvorpå der stod: »Til Else, kulturens højborg i Baaring«. Gad vide, hvordan postvæsenet fandt frem til mig?

Det var dette udpluk af episoder, der randt mig i hu. Når jeg tænker tilbage på min tid hos Finn og Jytte, bliver jeg altid glad, for det var gode år at komme videre på.

P.S. Jeg var med i børnekoret til skolens indvielse, hvor »Fynsk Forår« blev opført!

En vinters dannelse

*Erik Staffeldt,
elev 1961*

Da jeg skulle på højskole, var der ikke så mange overvejelser i mit hjem. *Om* jeg skulle på højskole var helt uden for diskussion. Det var jo en del af det grundtvigske miljø, jeg var opvokset i. Og *hvor* det så skulle være, lå også lige for: Mine forældre var Laura og Kaj Thanings gode venner, og de havde naturligvis også tegnet indskud i Kajs højskoleprojekt.

I 1961 havde jeg aftjent værnepligt, og som »et plaster på såret«, sådan hed det dog ikke, havde man dengang den glimrende ordning, at et højskoleophold blev betalt af staten efterfølgende.

Senere er denne og mange andre udmærkede støtteordninger til højskolen og dens elever blevet fjernet, og dermed er højskolerne blevet sultet, folkeoplysningen forarmet og almindannelsen nedslidt.

Højskolen var og er vel – bl.a. – en glimrende indretning til »at finde sig selv«, finde ud af, hvad man skulle stille op med sit liv og sin tilværelse. Fællesskabet og samværet, de kloge lærere, de gode kammerater kunne jo gøre én helt høj. Og det var jo en sorgens dag, da man sluttede på skolen.

Men ind imellem begyndelsen og slutningen gik næsten seks måneder, der måske ikke blev bestemmende, men i høj grad blev betydelige for det senere liv, kan man roligt sige.

Det var faktisk hér, jeg mødte ham, der var meget medvirkende til, at jeg drejede ind på mit arbejdsmæssige livsforløb: Ran Hedegaard.

Det var faktisk hér, jeg mødte hende, der var meget medvirkende til, at litteratur altid har haft en stor plads i min tilværelse: Jytte Engberg.

Det var hér, vi fik afprøvet sceneoptræden, da vi opførte »Insektiv« under Jytte Brandt-Pedersens ledelse.

Lærerne optrådte med dramaoplæsning, og vi læste det selv, f.eks. »Den gamle dame kommer til Byen« – på tysk.

Nok var højskolen eksamensfri, men det betød jo ikke, at der ikke blev stillet boglige krav, og der var uophørligt udfordringer om at tilegne sig lærdom og medvirke i diskussionerne.

Og det var hér – man kan jo blive ved - man blev påvirket og inspireret af tænksomme mennesker som Erik Brygmann, Finn Brandt-Pedersen, Einar Brahm og ikke mindst Johs. Dannelse, oplysning, viden og gode vibrationer, var, hvad Baarings lærere gav fra sig og gav videre.

Inden opholdet på Baaring havde jeg tjent til lommepenge- ne på en gård. Fem ugers arbej- de gav fem hundrede kroner til fem måneders højskole.

Hjemmefra var jeg også ud- styret med en skindindbundet højskolesangbog med mit navn på i gulddryk. Et klenodie. En guldgrube af poesi, lærdom, kløgt, musik, ja, dannelse. Ma- geløs.

Det var jo også hér, vi fik inspiration, værktøjer, ville man sige i dag, til at sætte sig ind i en sammenhæng, menneskeligt, folkeligt, som det hed, kul- turelt, religiøst, politisk, nationalt og globalt.

Eleverne i vinteren 1961-62 var en ret sammensat gruppe – helt i sko- lens ånd – i dag hedder det vist koncept: to amerikanere, for at nævne det internationale islæt, en grønlander, en gruppe fra landet, en gruppe fra storbyer med forstæder og en gruppe fra provinsbyerne. Vore uddannel- sesmæssige baggrunde var lige så alsidige: folkeskole, den »stråtækte«, real- eksamen og studentereksamen.

I det daglige fandt unge med samme baggrund sammen. Sammen om gode kammeratskaber, te og mild ost og smør på knækbrød. Det skal ind- rømmes, at hormonerne ikke helt kunne holdes i ave.

Så det var hér, man mødte den første, skal vi sige, håndgribelige, ufor- glemmelige kærlighed.

Og Johs. havde så sit job med at forsikre sig om, at drenge og piger for- holdt sig i egne værelser ved nattetide.

Erik Staffeldt som marinesoldat 1960.

Foto i privat eje.

Skolen gjorde sit til at bygge kommunikation »mellem land og by« og mellem uddannelsesbaggrunde på det mere platoniske plan.

Baring Højskole var jo bygget på en betydelig grad af lokal forankring. Og den var stærk. Det gav sig bl.a. udslag i, at folk fra egnen deltog i skolens foredragsmøder, mens egnens folk åbnede deres hjem for skolens elever. Jeg husker især en rigtig hyggelig aften sammen med et par andre elever hos et tidligere mejeribestyrerpar, der boede nær den tidligere jernbanestation. Det var en god afveksling fra »den daglige trummerum« på skolen.

Endelig til kunsten: Opholdet sluttede med en bustur til Holland, hvor en række af de betydelige kunstmuseer åbnede deres overvældende pragt og herlighed for os – og dermed vore øjne for kunstens »hæmmeligheder«.

Kursus for mødre med småbørn

*Lene Pilegaard,
kursist 1962*

Det var i 1962, at jeg første gang så en notits fra Baaring højskole om et 4 ugers højskolekursus for mødre med småbørn. Jeg var på det tidspunkt på barsel med min 10 måneder gamle datter og blev meget begejstret, for dengang var der ikke noget, der hed mødregrupper, så man gik lidt isoleret rundt i sin lejlighed som nybagt mor på fjerde sal i midten af København.

Penge til sommerferie var der heller ikke mange af som studerende, så vores fantasi rakte ikke til andet end sommer på stenbroen.

Den første sommer på Baaring højskole hos Johs. og Jytte Engberg blev for min familie og mig starten på en livslang kærlighed til højskolelivet.

Det blev dog hurtigt klart, at det med »mødre og småbørn« var for stor en mundfuld for højskolen. Rammerne kunne ikke i længden bære potter og bleer, babymos, landsbylægen på næsten dagligt besøg, babysitning, når mor skulle undervises, aftenpasning af de små, samt gråd og latter.

Johs. underviser sommerkursister 1960.

De små var for små.

Men vi mødre nød det! Kontakter og venskaber blev skabt, og lærerstaben var enestående kreativ og inspirerende.

Forståeligt nok blev konceptet efter et par år ændret til, at børn skulle være fyldt 3 år, og at de helst skulle være renlige, før de kunne blive højskoleelever! Dermed var kimen lagt til sommerhøjskole for forældre med børn.

Disse efterhånden mange sommerhøjskoleophold betød meget for mig og min familie, måske forstærket af, at både min mands og mit arbejdsliv blev lagt i udlandet. Da vore børn derfor gik i internationale skoler, blev vores foretrukne feriemål med børnene Danmark, og helst på sommerhøjskoler, hvor de kunne opleve den danske kultur for fuld udblæsning.

Alle vore 3 børn har som unge efter gymnasiet hver især været på et halvt års vinterhøjskole i Danmark. Nu er de selv forældre og tager deres små podere med på familiehøjskole om sommeren. En tradition er skabt!

Mange tak skal lyde til Baring højskole for uforglemmeligt gode somre for både store og små.

Ejnar Brahm underviser på sommerkursus 1962.

Elev på vinterskolen

*Uffe Skjerning,
elev 1963 – 1964.*

Senere formand for bestyrelsen.

Mine 3 år i gymnasiet med en uheldig dansklærer og i øvrigt med lyst og evner for matematik og fysik overbeviste mig om, at åndsarbejde og skønlitteratur ikke var noget for mig.

Som dreng havde jeg ellers læst alle drengebøger på biblioteket, deriblandt alle Jan-bøger; men det var slut, da jeg kom i gymnasiet.

Jeg havde ikke kendskab til højskolen og højskoletanken, og det er ikke let at forklare, hvorfor jeg blev elev på højskolen; men jeg erindrer 2 væsentlige grunde: Kommunen betalte halvdelen af prisen, når man havde af-tjent sin værnepligt på 16 måneder. Mit venskab med præstefamilien i Åle. Jeg delte værelse med Jørgen Land Hansen i de 6 måneder, højskoleopholdet varede.

Udbyttet af min højskoletid var stort og ændrede mit syn på tilværelsen. Set gennem erindringens filter var det det grundtvigske, der havde indgribende virkning på mit liv, og som var det bærende i bestyrelsesarbejdet, og da jeg helt uden for nummer blev formand for bestyrelsen.

Den udgave af grundtvigianismen, som jeg mødte på vinterskolen 63 – 64, og som jeg lærte bedre at kende gennem bestyrelsesarbejdet på skolen og i højskoleforeningen, var dels særdeles fornøjelig, dels en rettesnor for mit liv og virke.

I mit daglige liv var og er det Grundtvigs vers:

*Gå da frit
enhver til sit
og stole på Guds nåde!
Da får vi lyst og lykke til
at gøre gavn, som Gud det vil,
på allerbedste måde.*

I mit pædagogiske virke er det:

*Og han har aldrig levet,
som klog på det er blevet,
han først ej havde kær.*

Højskolen havde let spil! Efter 3 gulte år i gymnasiet, som for mit vedkommende var regulær sort skole, var det en overvældende befrielse at komme til en levende skole, og det er nok kun i bakspejlet, at det grundtvigske står så klart, for i november 1963 var jeg 20 år, og der var mere end 80 elever på holdet, heraf 50-60 dejlige piger. Det er til dato blevet til 43 års ægteskab, 2 børn og et barnebarn med kun én af disse piger.

Det var helheden, der var grundtvigsk, og både som elev og i bestyrelsen var det helheden, der var levende og givende. Alligevel er det personer, jeg husker; men her skal jeg kun nævne Kaj Thaning. Hans engagement i højskolen og hans forskning og formidling af Grundtvig var det særdeles spændende og givende at være tæt på.

Som nr. 1 og 2 på forreste række ses Uffe og hans senere hustru Ellen Zachariassen i foredragssalen med kakkelvæggen i baggrunden. Foto i privat eje.

Bestyrelsen

Det var Johs. Engberg, der anbefalede mig til elevforeningen, som så valgte mig til elevforeningsrepræsentant i bestyrelsen omkring 1970.

I de første år planlagde vi at bygge til højskolen, sådan at alle værelser blev enkeltværelser, og sådan at vi stadig havde plads til 80 elever. Det lykkedes ikke, da vores ansøgning om statstilskud lå langt nede i rækken; men det havde den gode virkning, at da Johs. var gået af som forstander og blev ansat i undervisningsministeriet, så han, at vores ansøgning nu lå forrest i rækken, og derfor blev det muligt at bygge værkstedsbygningen.

Bestyrelsen blandede sig ikke i forstanderens og lærernes dispositioner, og jeg erindrer ikke en eneste sag, hvor bestyrelsen ikke accepterede deres beslutninger.

Bestyrelsen var med til at planlægge de udadrettede aktiviteter med foredrag og andet, og jeg husker, at vi drøftede, hvad vi kunne gøre, når der var uheldige rygter i omløb i Båring-Asperup.

Formand for bestyrelsen

Da Thaning besluttede at stoppe i bestyrelsen, var pastor Drejergård den eneste fra lokalområdet, der var villig til at overtage posten; men i bestyrelsen var vi enige om, at vi ikke ville skabe præcedens for, at præsten skulle være formand.

Derfor blev det mig, der blev formand, under forudsætning af, at det var for en kortere overgangsperiode. Det kom til at passe med, at jeg i 1985 flyttede til Sjælland og dermed gik ud af bestyrelsen, hvorefter Valdemar Rasmussen blev formand.

Landbrugslærer m.m. på Båring højskole

*Arne Andresén,
lærer 1963 – 1967*

I sommeren 1963 så jeg, at Båring højskole søgte en lærer til november 1963. Emnekredsen var ret åben, så jeg søgte stillingen, fik et positivt svar og blev bedt om at komme til samtale en søndag morgen kl.10.

Dengang boede jeg i Grenå, så jeg startede tidligt for at være sikker på at være fremme til tiden.

Da jeg kom til skolen, virkede den helt død. Ikke et menneske var at se. På kontoret var der ingen, så jeg fandt forstanderens lejlighed, ringede på, og en hushjælp lukkede op. Hun bad mig vente, så skulle hun hente forstanderen. Det var lidt underligt, når man var bedt om at være der kl. 10, men fem minutter senere kom Johs. ind i stuen i slåbrok og bød mig velkommen. Hvad er det for en højskole, tænkte jeg, kunne forstanderen ikke være klædt på, når han havde tilsagt en til samtale? Men alt har en årsag, og her havde været afskedsfest for et kort sommerkursus aftenen før. Det var blevet sent, inden Johs. var kommet i seng, så han havde sovet over sig. Samtalen kom i gang, og jeg blev ansat til at undervise i landbrugsfag, naturfag, regning og engelsk.

Når jeg i dag tænker tilbage på alle de fag, synes jeg, at det var en stor mundfuld, men nu havde jeg undervist i nogle af fagene vinteren før på en ungdomsskole, så jeg var vist ikke så forskrækket dengang. Jeg gik i gang den 3. november 1963.

Når der var undervisning i landbrugsfag, lyder det i dag, som om det var en fagskole. Ingenlunde, for i højskolens historie har der været landbrugsundervisning lige fra starten i Rødding i 1844. Jeg begyndte med 12-15 landmænd. men det blev færre, som årene gik. Den sidste vinter var holdet kun på 5 elever. Det afspejler den udvikling, der var på landet dengang. Landboudommen søgte mod byen, fik bedre skolekundsaber og en uddannelse, og nogle søgte ind i industrien. De, der fortsatte ved landbruget, mekaniserede driften som erstatning for den arbejdskraft, som forsvandt.

Fra spisesalen med Helle og Irene. På den anden side Ove, skolens første pedel, og Kirstine Rask. Foto i privat eje.

Landbrugsholdet var et hold for sig i den store elevflok. Vi tog på ekskursioner til landbrug, til korn- og foderstoffirmaer og slagterier for at se og høre om andre driftsformer og om, hvordan dyrene blev slagtet. Sådan husker jeg det.

Et emne var landbrugskemi, som jeg underviste i, mest for at lære de unge landmænd grundbegreberne i kemi, inden de kom på en landbrugsskole, for der var der nemlig megen kemiundervisning, og det kunne volde besvær for mange.

Mange piger søgte højskolen for at dygtiggøre sig i forskellige fag, inden de søgte ind på sygeplejeruddannelsen. Det var igen kemi, som voldte besvær. Jeg underviste små hold i kemiens grundbegreber. Et år var der blot 3 piger, som forberedte sig, så det var uformelle og hyggelige timer.

Min emnekreds ændrede sig lidt hvert år. Jeg optog biologiundervisning, som begyndte med, hvad liv er. Vi lærte om de primitive former for liv og sluttede med mennesket.

Dengang i 1960erne begyndte man at diskutere forurening, ofte ud fra en bog af Rachel Carson, »Det tavse forår«. Hun beskrev her den hensynsløse brug af sprøjtemidler, som fandt sted fra flyvemaskiner, ofte uden at befolkningerne blev advaret. Mange sangfugle døde, og det var grunden til

bogens titel. Der var ingen fuglesang mere. Det var et godt emne indenfor biologien, så vi kom vidt omkring.

Et andet fag var samfundslære, hvor det var de mere jordnære og lokale emner og problemer, som blev drøftet. Eleverne satte sig ind i de forskellige politiske partiers politik og argumenterede for hver sit parti, inden vi gik til folkeafstemning.

Andre emner var geografi og ulandsoplysning. Vi så på udviklingen i forskellige lande, især i Europa og Afrika. Der blev tegnet kort og oversigter, diskuteret religion og livsformer. Jeg syntes, det var spændende emner og tillader mig at tro, at mange elever også syntes det.

Hvert år i april måned drog hele skolen af sted i 3 busser på tur til Holland for her at slutte 6 måneders undervisning og samvær. Vi så på, hvordan de havde udviklet landindvinding, og hvordan de planlagde samfundsudviklingen på de indvundne landarealer. Vi så på hollandsk kunst, kørte rundt i Rotterdam og ledte efter en hestestatue, som vi ville vise eleverne. Det var en god tur, hvor vi blev rystet godt sammen omkring den fælles rejseoplevelse.

Når eleverne var rejst, følte man, at nu var det fyraften. En lang, begivenhedsrig »dag« var slut, og lærerne kunne samles en sidste gang for at evaluere vinterens forløb. Hvad gik godt, og hvad skal vi ikke gøre næste år?

I maj eller juni måned arrangerede Båring højskole et ugekursus for højskolelærere. Her kunne deltagerne vælge mellem 3 emner. Så vidt jeg husker, var det noget, som Johs. og Jytte arrangerede. Det var nyt for højskolelærere, at der var specielle videreuddannelseskurser for dem. Der var god søgning til disse kurser, man kunne lære nyt og drøfte problemer med kollegaer fra andre højskoler. Det var kursus med dansk litteratur, teater og samfundsforhold. Jeg husker især et emne som byplanlægning, hvor en arkitekt fortalte om, hvordan de planlagde udvidelsen af Hanstholm by og havn.

Det gjorde ikke noget, at Johs. mødte op i slåbrok til ansættelsessamtalen, da jeg hin søndag morgen kom til Båring højskole, for det blev til fire gode år der.

Oprindelig var jeg bager

*Knud Ejvind Pedersen,
elev og senere pedel,
1963 – 1988*

Jeg blev elev på Baring højskole i november 1963 og var meget glad for elevtiden, fordi vi lærte meget.

Ved vinterskolens afslutning med udgangen af april 1964 fik jeg tilbud fra Johs. Engberg om at blive ansat som pedelmedhjælper. Oprindelig var jeg uddannet som bager, og mine planer gik ud på at få et job som bager i USA, bl.a. fordi det var mit indtryk, at amerikanerne satte pris på det danske wienerbrød.

Da jeg ikke havde nogen aftale om job i USA, valgte jeg at blive hjemme i Danmark og tog imod Johs. Engbergs tilbud om at hjælpe pedellen. I løbet af efteråret valgte han at rejse, og jeg overtog jobbet og blev fastansat.

Mit arbejde var meget alsidigt og spændte fra pasning af det grønne område i haven til indendørs vedligeholdelse, pasning af fyrrummet og assistance i køkkenet. Ved festlige lejligheder stod jeg for salg af øl og vin. Jeg savnede på ingen måder Amerika.

Samværet med elever, lærere og køkkenpersonale fungerede udmærket. Jeg mindes ikke, at der opstod problemer. Og årene gik, jeg blev der faktisk i 20 år indtil 1988, før lysten til nyt arbejde meldte sig.

Det blev til et arbejde som varmemester i Odense, hvad jeg har været godt tilfreds med. I dag er jeg pensionist.

Dania Sonans på Båring højskole

*På vegne af Dania Sonans
Karen Levinsen og Hanna Asmussen,
korsangere på Baaring, 1963 – 1989*

Når vi kører til eller fra Jylland og passerer afkørsel 57 kan vi ikke lade være med at tænke på Båring højskole.

Vi – dvs. Dania Sonans, en samling korentusiaster fra hele landet – mødtes i en lang periode 2 gange om året, 3 dage i efterårsferien og 3 dage i St. Bededagsferien. Det var udelukkende for at synge i kor. Vi havde 6-8 timers korprøve om dagen under ledelse af fremragende kordirigenter. I de første år var det næsten altid Svend-G. Asmussen, senere kom også andre dirigenter til, fra Tyskland Gottfried Wolters, fra Schweiz Willi Gohl, fra Sverige Gunnar Eriksson, Eric Ericson, Bo Johansson og Robert Sund og

Korprøve med Svend G. Asmussen i højskolens gymnastiksal 1969. Foto i Stadsarkivet i Odense.

Dania Sonans medvirker ved gudstjenesten i Asperup kirke den 5. maj 1985, dirigent Søren K. Nielsen. Foto i privat eje.

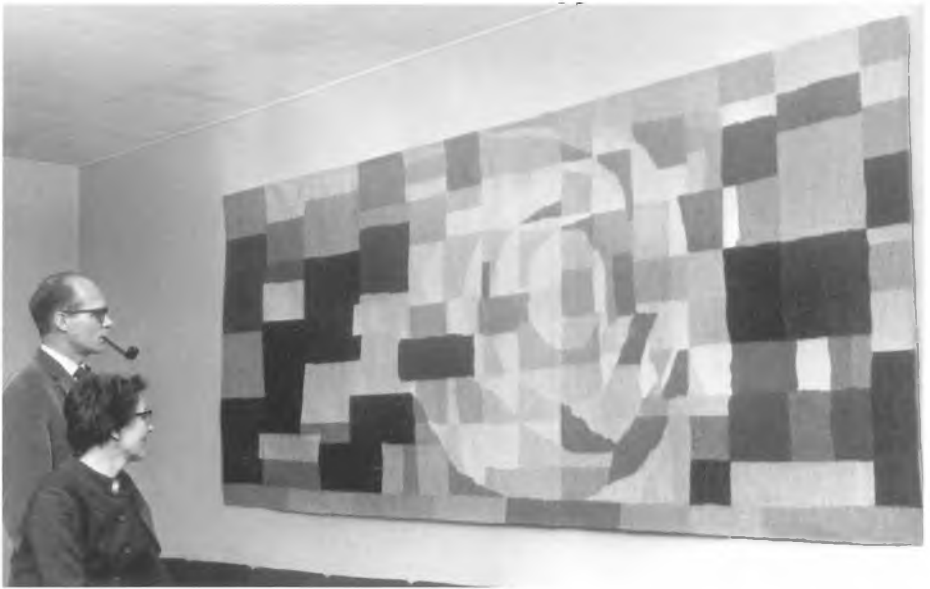
fra Danmark Søren K. Hansen, Erling Kullberg og Jesper Grove Jørgensen.

Og det skulle helst være på Båring, og var det som regel også. Her var de ideelle rammer, ikke mindst salen, som var perfekt at synge i. Og her følte vi os hjemme, fordi vi altid blev modtaget som gamle venner. Vi kendte jo hver en krog af skolen, så vi fik lov at indrette os, som vi selv ville. Men lørdag aften, når vi efter 2 dages koncentreret arbejde holdt fest og sang og dansede, kunne det dog ske, at Johs. dukkede op og satte gang i en lancier.

Det var korsang for korsangens skyld uden henblik på offentlig fremtræden, dog medvirkede vi ved højmesseri i Asperup Kirke på 40-årsdagen for befrielsen den 5. maj 1985.

Vores første stævne på Båring var i 1963, det sidste i 1989, altså inden skolen måtte lukke. Da det var sket, var det med vemod, vi passede afkørsel 57; men nu glæder vi os over, at der igen kommer liv på Båring Banke.

Milde gaver

Da højskolen blev 5 år, fik skolen denne flotte gobelin at hænge op. Den var sponsoreret af Louisianne-fonden i 1964. Her beundres den af Johs. og Jytte.

Notater til arbejdet med flisevæggen i auditoriet på Båring Højskole

*Mogens Jørgensen,
1964*

Et stykke arkitektur i arkitekturen.

Ikke et tapet, ikke et »billede«.

En væg af porcelæn.

Et optisk kraftfelt.

I det stramme geometriske net, som fugerne danner,
de frie organiske former.

Naturen udenfor med lange, bløde linjer.

Under Mogens Jørgensens gobelin til Baaring højskole ses fra venstre Johs. Engberg, Mogens Jørgensen og Kaj Thaning.

Væggen indenfor med vertikale »søjler«, højre og venstre del nærmer sig et mønster, i midten en sprængning af motivet.

Knudret.

Flisernes hvide bund: det fjerneste, brune felter helt nære, blå og okker midt imellem.

Forsøg på en dybdevirkning, som fastholdes på fladen.

Malet på en akvarelagtig måde, men i det mest stabile materiale.

Håndens og penslens arbejde synlige.

Stene malt på sten.

»Blomstrende stene«.

Væggen set i relation til huset, til huset i landskabet.

Forsøg på at få den største farvefyldte og det mest levende »stof« på den enkleste måde indenfor det, der er muligt i fajancens teknik.

Mogens Jørgensen, 1914 – 2007, dansk maler og kirkekunstner. Har gjort sig stærkt gældende som kirkekunstner med glasmosaikruder til adskillige kirker og med gobeliner, bl.a. til Baring højskole, hvortil han endvidere har udført en keramisk flisevæg, færdig til skolens fødselsdag i 1964.

Flisevæggen indvies 1964. Thaning taler. Koret venter.

Så hæv dig skole og frygt kun ej...

*Groa Andreassen,
elev 1965 – 1966*

En udlænding har sagt om Grundtvig: »Man møder ham ved landegrænsen«. Ved enhver landegrænse, der overskrides, står man overfor noget nyt, det oplever enhver. Men den nævnte påstand går altså ud på, at det nye, som den fremmede møder efter at have overskredet den danske landegrænse, på en eller anden måde er bestemt af, at der i det 19. århundrede i Danmark levede en mand, der hed Nikolaj Frederik Severin Grundtvig, 1783 – 1872.

Jeg overskred landegrænsen, da jeg i 1965 kom hjem fra London, hvor jeg havde været au pair i et år. Nu skulle jeg de næste 10 måneder være elev på Båring højskole. Det skulle blive mit første møde med Grundtvig, men også med forstanderparret Jytte og Johs. Engberg, der inspireret af Grundtvigs skoletanker og det levende ord fik os til at føle ansvar for den meget unge højskole og medansvar for hinanden, godt hjulpet af dygtige medarbejdere bl.a. Jytte og Finn Brandt – Petersen, Erik Brygmann og vores uundværlige sekretær Helle.

Det var Erik Brygmann, der førte os ind i mytologien, og herigennem fandt vi ud af, at det var romantikken, der åbnede Grundtvigs øjne for, at mytologien ikke bundede i forklaring af naturfænomener, men rummede en livstolkning, et forsøg på at løse livets gåde. Folk i Norden kunne se deres eget liv spejlet i deres myter. Under Grundtvigs 2. rejse til England mødte han Clara Bolton, og efter det møde fik han valgsproget »Menneske først, kristen så«. Det skulle forstås på den måde, at menneskelivet var før kirken. Han søgte tilbage til livets virkelighed. Betydningen af det levende ord svarer til opdagelsen af virkeligheden, for det er ordet på menneskers læber, der er det sande livsudtryk. Uden det mundtlige ord er livet dødt, det levende ord op gennem tiderne er historiens åndedrag, uden det ville der ikke være nogen historie. Alle bøger ville være døde, hvis ikke deres forudsætning var det talte ord. Forudsætningen for, at det kristne ord kunne få mening, var altså den, at hverdagslivets ord var levende, at ord

som far, mor, søster, bror, godt, ondt, sjæl, samvittighed, folk, fædreland, tro, håb og kærlighed, at alle disse og lignende ord var fyldt med mening for det enkelte menneske. Når menneskelivet havde afgørende betydning for et menneske, kunne også det kristne evangelium få det som en befrielse for de lænker, der var livets vilkår mellem fødsel og død. Ja, fra døden selv. Det levende ord var blevet et nutidigt ord og kun således levende. Det var det fællesmenneskelige, hans oplysning sigtede på, og kristendommen betød for ham menneskelivets genfødsel frem for sjælens individuelle frelse.

Hver dag efter middag fulgte en time i dagligstuen med debat og drøftelse af tanker og spørgsmål om livets gåde. Ofte kom Thaning til stede, og glade blev vi, for det betød, at vi kunne gå dybere ind på emnerne. Også Grundtvigs tanker om skolen for livet kom frem. Ungdommen ville han henvende sig til, fordi ungdomstiden er den mest modtagelige periode i et menneskes liv. Afgørende i Grundtvigs tanker om livsoplysning var ordet vekselvirkning – mellem lærer og elev. Den første kunne lære lige så meget af den sidste som omvendt. Læreren fordel var den, at han kendte mere til livet, fordi han havde levet længere. Betingelsen for vekselvirkning var, at læreren vidste, at han ikke skulle skabe liv, men vække, nære og oplyse det liv, der var skabt og fandtes hos ungdommen. Det skete, når talen blev til samtale mellem lærer og elev og mellem eleverne indbyrdes.

Mit valg af højskole var begrundet i, at skolen var boglig, men også tog højde for det musiske, f.eks. med dramaundervisning ved Jytte Brandt – Petersen, som fik alle til at yde deres bedste. Dette år opførtes »Lysistrate« af Aristofanes.

»Kend dig selv« kunne have stået over skolens indgang, det gamle græske ideal, som pålagde enhver at kende egne evner og at realisere sine muligheder med stolthed.

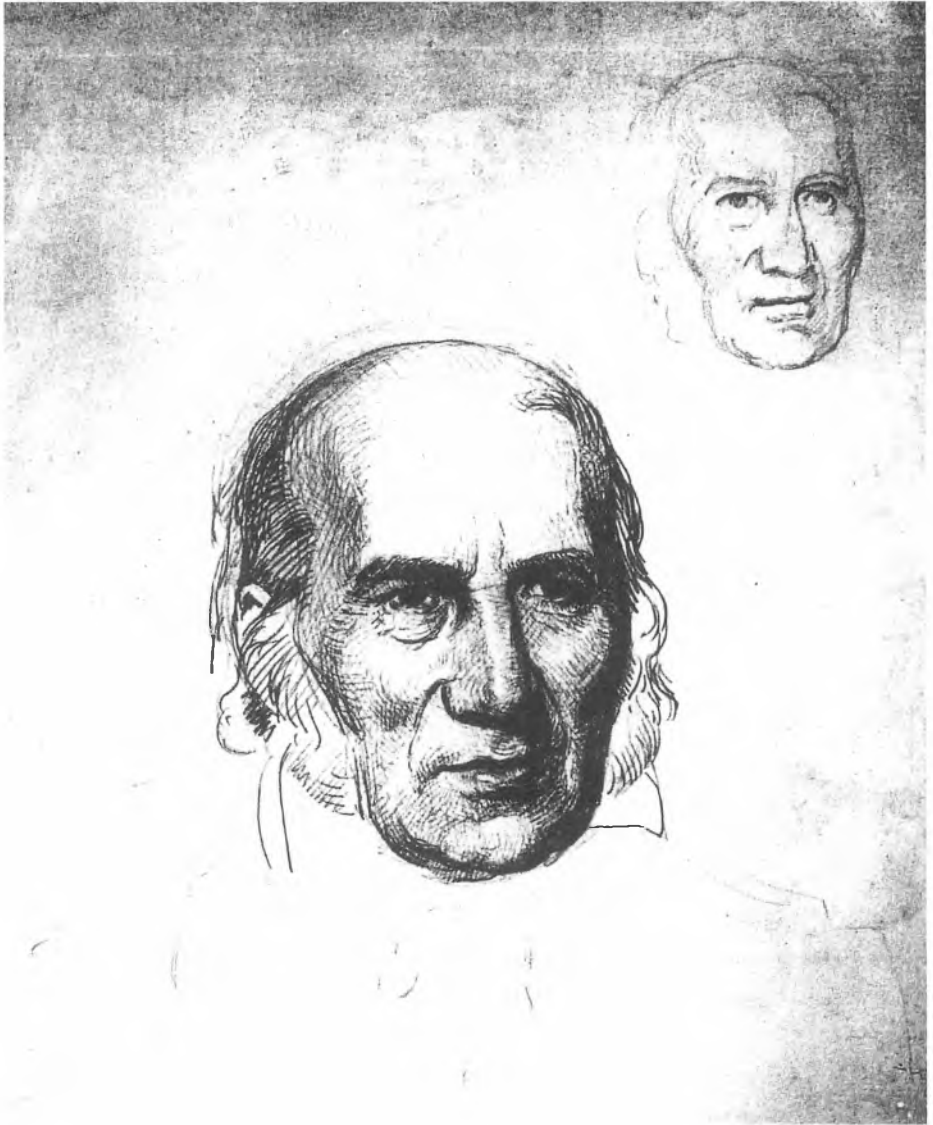
Jeg havde Johs. til dansk, Jytte til den moderne roman, Finn Brandt Petersen til lyrik, Kirstine Rask til matematik og Erik Brygmann til at binde alt sammen i uforglemmelige foredrag om drabelige sagn fra de islandske sagaer og fra mytologien.

Mine samtaler med lærerne var udbytterige, jeg blev siden uddannet til såvel sygeplejerske som lærer.

For 18 år siden blev min mand og jeg efter mange år i efterskoleleverdenen forstanderpar på Viby Efterskole. Her ville vi skabe en grundtvigsk skole med alt det bedste som morgensang, fællestimer, debat, høj boglighed, drama, musik og dans. Stolt og glad var jeg den dag, jeg kunne byde

Johs. velkommen som foredragsholder. Han talte om sin opvækst i trediveerne med vanlig entusiasme og indlevelse. Han kommanderede til slut alle elever op på stolene til lidt gymnastik og fik et kæmpe bifald.

Tak til alle for vinterskolen 1965 – 1966 og held og lykke til Rytmask Efterskole.

N.F.S. Grundtvig.

Sød musik opstod

*Lise Pol Nørregaard,
elev 1965 – 1966*

Jeg var elev på højskolen 1965-66, og det er jo godt nok længe siden. At valget faldt på Båring, var ikke min fortjeneste, men et forslag fra min far, der på flere måder selv arbejdede i højskolemiljøet, og på daværende tidspunkt var forstander på Hørsholm Højskole.

Højskoleopholdet havde stor betydning for mig på rigtig mange måder. Jeg opdagede, at der var en anden og absolut mere menneskelig undervisningsform end den, man på daværende tidspunkt udøvede på Hørsholm kommuneskole. Det gik op for mig, at jeg havde en hel del mere boglig viden, end jeg selv troede, og min selvtillid voksede.

Jeg havde megen glæde af timerne i litteratur med Jytte Engberg, i moderne lyrik med Finn Brandt Petersen, for ikke at glemme drama med Jytte Brandt Petersen. Glemmes skal heller ikke alle de spændende foredrag, og så var der jo musik, sang, formning, underholdning og skuespil, ja, det hele var spændende for mig, og fordi man behandlede mig som et ligeværdigt menneske, slappede jeg af og blomstrede. Min selvtillid voksede, og jeg kastede mig ud i det hele, ikke mindst i det sociale liv. Jeg fik en masse nye venner og bekendtskaber.

At være på Båring Højskole dengang indebar, at man tog del i byens liv, ligesom byen tog del i højskolens liv. På et eller andet tidspunkt blev alle elever inviteret til eftermiddagste eller - kaffe hos sognets beboere, og jeg var blandt dem, der blev inviteret til te hos Erik og Eva Nørregård. Erik var lærer på kommuneskolen, og både Eva og Erik havde nær tilknytning til højskolen og kom der meget. Jeg blev med det samme meget glad for disse varme, sjove og gæstfrie mennesker. Deres to yngste sønner Tage og Michael boede hjemme endnu, og dem så jeg en del til blandt andet til nogle sjove og vilde fester hos Grethe Marcussen, som dengang underviste os i korsang på højskolen. Ved juletid kom Eva og Eriks ældste søn Anders hjem på ferie fra København, hvor han læste. Ved en julekoncert i kirken og senere fest hos Grethe Marcussen var min skæbne beseglet. Anders og jeg blev

gift i 1968. Kaj Thaning viede os i Vester Broby kirke på Sjælland. Fire børn har vi fået, hvoraf vores næstældste søn Morten også har gået på Båring højskole. Han fandt sin kone Lotte der.

Ud over mødet med al visdommen har højskolen altså også, i særdeleshed for os, været det sted, hvor mennesker mødtes og sød musik opstod!

I 1975 flyttede vi til Middelfart; og senere blev Anders formand for bestyrelsen på Båring højskole, desværre på et meget turbulent tidspunkt.

Vi har givet alle vores børn en aktie i højskolen, og det har været vedmodigt at se, hvordan det er gået tilbage for en skole, som har betydet så meget for vores liv, og som på godt og ondt har fyldt så meget.

Derfor kan det kun glæde mig, hvis planerne om en efterskole bliver til noget!

*Lise Pol Nørregård,
dengang Halvorsen,
i keramikværkstedet.
Foto i privat eje.*

Min tid på Baaring Højskole

*Hanne Engberg,
lærer 1966 – 1973*

Terkel og jeg blev ansat som højskolelærere i efteråret 1966. Det var let at få stillinger på det tidspunkt. Jeg husker, at vi skrev til tre højskoler og tilbød os som lærere og fik positivt svar fra de to. Vi valgte Baaring og kom ikke til at fortryde det. Foreløbig flyttede vi ind på højskolen med vore tre børn på henholdsvis 3, 6 og 9 år.

Siden flyttede vi ned på Bøngved, den hvide villa over for den gamle station i Asperup. Her fik vi mere plads og en dejlig have.

Jeg blev i Baaring i syv år, Terkel kun i tre, da vort ægteskab ikke holdt. Men jeg følte mig aldrig ensom og forladt i Baaring. Jeg havde jo højskolen og alle vennerne af højskolen fra egnen. De kom på skolen og blev også mere eller mindre mine venner. Og vores børn, Morten, Anders og Jens trivedes godt på Baaring skole.

Men der var meget at se til. Af nye fag, jeg skulle undervise i, var filmkundskab det, jeg vidste mindst om. Jeg husker, at jeg var på et filmlærerkursus i Aalborg, inden jeg begyndte på undervisningen. Foregangsmanden indenfor filmkundskab på højskoler, Niels Jensen fra Krogerup højskole, viste mig på hjemrejsen med tog til Middelfart et katalog fra Statens Filmcentral og et fra EDC-film og satte kryds ud for de film, jeg skulle låne, og sagde et par bemærkninger om hver, som jeg skrev ned i marginen. Og så var jeg ellers klar til at undervise i filmkundskab! Det var i øvrigt et taknemmeligt fag at undervise i. Vi fik set en masse film og lærte os efterhånden at se på temaer, klippeteknik, musikledsagelse o.a.

Jeg synes samarbejdet i lærerkredsen var optimalt godt i de år, jeg var på skolen. Vi supplerede hinanden godt, og lærerkaffen hver formiddag i Jytte og Johs' pejsestue stimulerede sammenholdet og var altid fornøjeligt. Vi havde jo også meget med hinanden at gøre, både morgen, middag og aften i otte måneder om året.

Jeg rejste fra skolen i efteråret 1973 for at blive lærer på den nye højskole i Kolding, startet af udbryderlærerne fra Askov. Der skulle jeg fortrinsvis

undervise i kvindepolitik og lave projektarbejde med kursisterne. Dette var også nyt for mig. Ja, højskolen er blandt andet et udmærket uddannelsessted for højskolelærere! Jeg var også glad for at være i Kolding, selv om forholdene der var helt anderledes, hvilket jeg ikke vil komme ind på her.

Både i Kolding og i Baaring, de sidste år jeg var der, mærkede vi efterdønningerne af 68 og ungdomsoprør og alt, hvad det førte med sig i form af elevkrav om mere demokratisering af skolernes styre, nedbrydning af lærerroller, mere samarbejde med det praktiske personale og indførelse af nye fag og arbejdsmetoder. Baaring kom i højvande nogle år, ved jeg, og i Kolding stod vi i dønninger til halsen, da skolen var lagt an på kollektiv ledelse, samfundskritiske fag og arbejdsgrupper, samtidig med at vi selv skulle bygge skolen. Det var nok på mange måder en overanstrengelse, men værd at prøve kræfter med.

Spørgsmålet er jo, hvor mange eksperimenter en højskole kan holde til. I Baaring synes jeg, at der var en god balance mellem tradition og fornyelse i de år, jeg var der.

Hanne Engberg i en typisk undervisningssituation.

Foto i privat eje.

Hanne Engberg med sønnerne Morten, Anders og Jens i 1969. Foto i privat eje.

Forår i Milkwood

*Anne-Mette Bjørn Rasmussen,
elev 1966 – 1967*

Det er eftersommer 1966. Jeg og min tvilling, Susse, sidder med mine forældre og bedsteforældre. Snakken går. »For at kunne blive børnehavelærerinde skal man 1 år i huset og et halvt år på højskole.« Hvilken skole skal man dog vælge? Min morfar har været på Askov for nylig og mener, at Johs. og Jytte Engberg har startet deres egen højskole på Fyn. »De to har beriget mig så meget«, brummer morfar. Min mormor, som er af præsteslægt, mener, at Kaj Thaning er præst i sognet.

»Det bliver Baaring,« siger min tvillingsøster og jeg til hinanden, og så drog vi af sted til det fynske, da november kom.

Vi blev mødt af Helle, der skrev os ind og varetog vores lommepenge. Johs. med sin pibe og grå striktrøje tog imod med et lunt: »Ak ja, en tvilling kommer sjældent alene«, efterfulgt af et lille suk og et glimt i øjet.

Det blev starten på et forrygende halvt år. Susse og jeg havde fået Jytte Engberg til dansk, og vi gennemgik digte af Thorkild Bjørnvig: »Sol efter sol efter sol går op som en vældig diskos der langsomt glider sin kaster af hænde.«

»Det er godt!« sagde Jytte med hovedet let på skrå og plirrende øjne: »Kan I se det?«

Det gjorde indtryk på en helt ny måde. Her skulle man ikke til eksamen, men kunne bare suge til sig, det gjorde jo ikke noget, at man ikke kunne huske det hele! Vi svælgede i ny dansk litteratur!

Finn Brandt-Pedersen var også et hit. Vi blev præsenteret for Jes Ørnshos »Sæbesalme«, som jeg fandt tæt på blasfemi. Måske hjalp det lidt, at jeg var lidt smålun på Finn, for jeg fik lært Den nye Kritiks metode, hvilket jeg profiterede af senere i min uddannelse. Ingen andre kunne dissekere et digt, som jeg, plukke det i stumper og stykker og vride al kraft og mening ud af det, for siden at samle det til et eller andet brugbart, jeg knapt selv forstod.

Det bedste, vi vidste, var timerne i kor med Grethe Marcussen. Vi nød at synge sammen, og da vi mødtes igen til 25 års jubilæet, kunne vi stadig

huske vore stemmer og sangene fra dengang. Grethe fik koret ud at synge forskellige steder på Fyn, og naturligvis diverterede vi de lokale til den årlige julekoncert i Asperup Kirke. Koret kom endda i radioen nogle gange. Vi skulle nemlig synge de nye sange, der var kommet med i den 15. udgave af højskolesangbogen. Det blev introduceret nogenlunde sådan her: »Nu vil Baring Højskoles kor synge »Den sorte fugl« under ledelse af Grethe Marcussen. Ved flyglet Erik Brygmann«.

Jytte Brandt Pedersen stod for det årlige teaterstykke, der skulle opføres af dramaholdet. Der var Susse med, og der blev ikke lagt fingre imellem, hvis folk ikke kunne deres replikker. Men, hvor blev det godt!! Jeg har aldrig før eller siden hørt min søster med en sådan stentorrøst! Stykket var af Dylan Thomas og hed »Forår i Milkwood.« Det var fremragende iscenesat af Jytte og hele sliddet værd.

Kammeratskabet var forrygende. Vi var omkring 80 på holdet, så man kendte ikke alle lige godt, men man fandt sammen med dem, man gik på hold med eller havde interesser fælles med. Vi hørte Beatles og drak te eller delte pakken hjemmefra. Penny Lane og Strawberry Fields gjaldede på gangene, indtil gangvagten forlangte ro kl. 23. Jo, der blev skam passet på sengetiden!

Koret indøver julesalmer med Grethe og Brygmann. Foto i privat eje.

Mange af os anede ikke, hvad vi skulle lave bagefter. Vi nød vores drivhustilværelse på godt og ondt, men da foråret kom, blev det vendt og drejet. Mange af dem, jeg var sammen med, ville være lærere. Det lød mere og mere, som noget jeg også skulle. Jeg fik en helt fantastisk støtte af højskolen, og ikke mindst af Grethe, da jeg havde besluttet at søge ind på lærerseminariet. Jeg skulle til privatistprøve i juni, hvor jeg inden skulle nå at læse ti danske værker, kunne det gamle og det nye testamente på fingrene, samt lære at regne. Jeg fik lov at bo hos Grethe fra april til juni. Hun hørte mig i de små og store profeter og hjalp mig på alle måder. Den dag i dag er jeg dybt taknemmelig. Det var opholdet på Baaring Højskole, der fik mig i gang på helt nye felter og gav mig selvtillid nok til at ændre livsbane.

Alle de andre dejlige mennesker på Baaring den sæson: Hanne og Torkel Engberg, Erik Brygmann, Ann og Arne Andresén, Bodil Kring, Kirstine Rask og Helle var med til at gøre sæsonen 1966-1967 uforglemmelig.

I min højskolesangbog står der: »Åbenbaringens virkelighed er åndsvirkelighed, virkelighed for ånden!«

Annemette, Susanne, Erik og Jørn ved aftenbordet.

Foto i privat eje.

Hvorfor Baaring?

*Flemming V. Jespersen,
elev 1966 – 1967*

Jeg var elev på vinterholdet 1966-67; men hvorfor vælge Baaring Højskole? Det var der mange gode grunde til, men først må jeg fortælle lidt om min baggrund.

Jeg er vokset op på en gård i Ejlskov på Nordfyn. Jeg har gået i Ejlskov skole og på Brenderup Realskole.

Jeg tog praktisk landmandsuddannelse på gården hjemme og på Bygholm avlsgård ved Horsens. Derefter afsluttede jeg med et 9 måneders ophold på Korinth Landbrugsskole.

Min landbrugsuddannelse var med andre ord afsluttet året før, jeg kom på Baaring Højskole. På Korinth Landbrugsskole blev kimen lagt til at tage på højskole, idet denne skole var dejlig præget af højskolelivet med snak over kaffekoppen om livets små og store spørgsmål, suppleret med inspirerende brug af højskolesangbogen.

På min hjemegn havde jeg hørt om den dengang »unge« højskole, der var opstået på Baaring banke, takket være en ihærdig indsats af sognepræsten i Asperup og mange andre på egnen.

Jeg havde samtidig erfaret, at ganske mange lærere fra Askov Højskole var tilknyttet Baaring. Askov var dengang højskolernes kronjuvel, ak ja, nu prøver begge skoler vel nærmest at overleve som efterskoler, men dengang blomstrede højskolelivet. På trods af, at Baaring var tæt på min hjemegn, gav opholdet mig en oplevelse af, at jeg havde været rigtig langt hjemmefra.

Hvilken betydning har opholdet så haft for mit senere liv og færden?

Først og fremmest er et højskoleophold en enestående øjenåbner for et ungt menneske i 20'erne. Det er berigende at møde mennesker fra helt andre miljøer, med en meget anderledes baggrund end sin egen. Det er berigende at få mod- og medspil fra varme og kompetente lærere og kammerater. Det var et halvt år, hvor der blev fyldt på os elever med bl.a. politik, samfundsforhold, litteratur, kunst, sang, musik og ikke mindst et hyggeligt og socialt liv i hele perioden.

Det var samtidig en markant anderledes måde at være i skole på, dejlig fri for eksamensskolens tyranni og pinsler, med mulighed for fri udfoldelse for den enkelte elev. Man følte sig faktisk værdsat og respekteret som et unikt individ. Det kunne man nok savne i sit senere liv!

Om det har sat sig varige spor for resten af mit liv er svært at dokumentere, men jeg ville i hvert fald nødigt have undværet opholdet på Barring Højskole. Jeg husker det som en rigtig plusoplevelse i mit liv, og jeg har da den store glæde, at 3 af vores 4 sønner har været på højskole rundt om i landet, og den sidste når det sikkert også, inden de alle er lukket ned!

Knud Lundby og Flemming. Foto i privat eje.

Mit køkkenliv på Båring Højskole

*Rigmor Jørgensen,
startede som stuepige og blev senere økonoma
1966 – 2001*

Da jeg var stor skolepige, blev højskolen bygget, og til min fars forargelse fik karlene lokum inden døre. Det mente han nok skulle vænne dem af med at komme ud og bestille noget fornuftigt.

Efter en tid som bagerekspeditrice, efterskoleelev og 1½ år i huset begyndte jeg til maj 1966 som stuepige på Båring højskole. Der lå stadig små snebunker op ad alléen; men det var forår, og jeg flyttede ind på pigegangen sammen med 6 andre. Køkkenleder Bodil Krings lejlighed lå i den ene ende af gangen og Johs. Engbergs i den anden ende. Nedenunder boede Ann og Arne Andresén med et lille barn. I alt var vi 7 piger og havde kønehjælp udefra, alle i blå nylonkitler og med stivede hvide forklæder i skabet; de kom på hver morgen til morgensang, og når maden skulle serveres i spisesalen!

Til hovedrengøringen blev der indkaldt skurekoner fra lokalområdet. Jeg nåede at blive både køkkenpige og kokkepige, inden jeg til maj 1968 bestemte mig for at udforske Jylland

Jeg havde dog stadig kontakt til højskolen og hjalp ved enkelte arrangementer. Til Carls og mit bryllup fik min mand en gave af Johs. Det var et viskestykke, hvorpå der stod Båring højskole. Han skulle nemlig stadig komme og hjælpe med opvasken!

I 1971 boede vi i Middelfart og havde allerede to små børn, da Bodil Kring kom og spurgte, om jeg ikke kunne hjælpe som kokkepige en sommer. Den sommer blev til over 5 år.

Vi skriver nu 1976, og vi havde 3 børn, hvoraf de to store var startet i skole. Nu skulle jeg prøve noget andet, og jeg blev gravermedhjælper i 7 år og læste 8. – 10. kl. på VUC i Middelfart.

Til skolens 25 års jubilæum var Tove Christensen køkkenchef. Hun var retog dagligdagen, og jeg var indkaldt til at køre nogle af jubilæumsarrangementerne. På det tidspunkt var jeg i gang med at uddanne mig som køkkenleder. Jeg blev færdig i december 1985.

I oktober blev stillingen som køkkenleder på højskolen ledig, og jeg søgte den, selvom jeg ikke var helt færdig. Jeg var heldig at få den. På det tidspunkt var eleverne begyndt at være med i det praktiske arbejde, og det gav nogle ganske anderledes og spændende arbejdsdage.

I nogen tid havde køkkenet kørt på dispensation pga. af manglende udsugning og meget slæb på trapper. I 1994 - 95 blev det bygget om. I 3 måneder lavede vi mad og bagte i havestuen, men fik det meste af den varme mad fra Nr. Aaby hotel. Vi var 110 til spising hver dag!!

Om sommeren var der op til 16 unge ansat som medhjælpere under familie- og pensionistkurser. Senere blev der tilføjet julekurser, men det var sværere at få ekstra mandskab ved juletid; men det var rigtig hyggelige kurser med meget positive kursister. Dog havde det en høj pris i familien, man var godt brugt efter endt arbejdsdag. Det gjaldt ikke mindre, når der først i januar dukkede veludhvilede elever op!

Fem forstandere, Johs., Georg, Kurt, Ebbe og Bjarne har været mine arbejdsgivere.

Hver gang der kom en ny, var det næsten som at skifte arbejdsplads!

I 1997 måtte jeg have 8 måneders plejeorlov. Da jeg vendte tilbage, var der kommet ny chef; men jeg blev godt modtaget! Den ny ledelse og min

Rigmor som køkkenhjælp. Foto i privat eje.

nye køkkenelev gjorde det muligt for mig at fortsætte arbejdet, det var jeg rigtig glad for!

Højskolens krise begyndte at slide, og i 2000 lukkede skolen. Efter det sidste måltid blev alt ryddet ud. Det var en barsk oplevelse for både elever og ansatte. – En lærerfamilies lille søn havde været så ked af det, for han var sikker på, at de havde glemt at få mig med, da de låste dørene! Det var så rørende, da hans mor kom hjem til mig på Kirkestræde, så at han kunne se, at jeg ikke boede under køkkenbordet på højskolen!!

Mit ansættelsesforhold fortsatte efter en måned og sluttede først til august 2001, hvor jeg sagde op og flyttede til Nr. Aaby.

Morgensang med indlæg fra elever og lærere, masser af sang fra højskolesangbogen, sang til gulvvasken fra muntre ansatte og kontakten med skolens elever i det praktiske arbejde og lidt i teoretisk undervisning hører til de allerbedste minder fra højskolen. Det hænder, at der kommer et brev eller en hilsen fra gamle elever og fra mine køkkenlederelever. Det er bare dejligt!

Det hele sluttede så brat, men jeg håber, at skolen igen vil komme til at emme af liv.

Jeg ønsker Den Rytmiske Efterskole held og lykke.

Rigmor som økonoma sammen med kursister. Foto i privat eje.

Jeg valgte ikke Båring, Båring valgte mig

*Susanne Botfeldt,
lærer 1967 – 1994*

Jeg flyttede til Båring ved et tilfælde. En af min mands seminariekammerater havde en venlig onkel, som var skoleinspektør på Båring Skole, og skolen manglede en lærer. Vi parkerede barnet og tog over og så på stillingen, dvs. jeg så på boligen, og Arne så på skolen og lærerværelset,

For mig var valget ikke svært. Vi kom fra en 3. sals baggård i Gammel Mønt på 21 kvadratmeter med hul i taget og fik Asperup gl. Skole for os selv, med god afstand til familien og en have, barnet kunne være i. Arne kunne lide lærerværelset, så der var ikke noget at betænke sig på.

Det var efteråret 1964, og efter et par år og et barn mere var jeg ved at gå ud af mit gode skind over al den udsigt til pløjemarken og ture til Spar-købmanden.

Vi talte pengene, jeg parkerede børnene i Rungsted hos mine forældre og tog et kursus i syning og tilskæring i København. Det varede 3 måneder, var meget intensivt og absolut uden undervisningsforberedelse.

Da jeg kom hjem var min største fornøjelse, at jeg kunne sy ærmer på, så de blev ens. Det havde jeg ønsket at kunne i mange år.

Sykonen på Båring højskole skulle rejse, og Johs. Engberg havde åbenbart hørt, at den lille, unge kone, det sagde man dengang, i Asperup havde lært at sy, så hun kunne passende tage over.

Det var mit enorme held, at faget ikke rangerede så højt dengang. Ingen checkede min viden eller mine eventuelle pædagogiske evner, så jeg havde en fantastisk frihed. Det indebar så også, at jeg ikke anede, hvordan man skulle gribe undervisningssituationen an.

Når jeg forsigtigt spurgte kolleger, sagde de meget sødt, at det fandt jeg nok ud af.

Jeg kan huske, at jeg listede ned af gangene og lyttede ved dørene, når de andre havde timer, for at jeg måske kunne høre, hvad der foregik, og hvordan de klarede det.

Det gik alligevel, de unge mennesker var søde, og da min egen undervisning i folkeskolen havde været et langt mareridt, vidste jeg da i hvert fald, hvad jeg ikke skulle gøre. Det var da altid en start.

Jeg var ansat som timelærer de første mange år, det vil sige, at jeg blev fyret hvert år i maj og ansat i november, når Johs. havde talt eleverne. Når der var for få elever, sagde Helle til ham: »Altså Johs., syning kan vi ikke undvære«.

Faget stod som sagt ikke højt på statuslisten, bag på min kontrakt stod de timelønninger, man arbejdede med dengang, med følgende tilføjelse, at de højeste lønninger gaves til de boglige fag.

Jeg var med, da det nye værksted blev bygget med nogle fantastiske arbejdslokaler, men har ellers haft syning i snart sagt alle klasselokaler på skolen.

Fagligt har det været et ønskejob. For mig blev skolen det sted, hvor jeg kunne udvikle mine evner.

Særlig i Georg Bendix' tid var det sådan, at luftede man en idé, var der ikke langt til at oprette et fag eller lave et kursus.

Fra jeg i 1967 blev bedt indenfor, og til jeg selv sagde op i 1994, må jeg sige: »En højskole er en fantastisk arbejdsplads!«

Susanne i arbejde i slutningen af 1980'erne. Foto i privat eje.

Elev på Båring Højskole, og hvad deraf fulgte

*Søren Ole Petersen,
elev 1968 – 1969*

I det tidlige forår 1968 ringede min mor, jamen sådan var det, til Højskolernes Sekretariat for at høre, om der skulle være plads på Askov for den kommende sæson, altså plads til hendes søn. Det var der ikke. Så på Krogerup? Nej, heller ikke. Jamen, hva' så? Jo, på Fyn var der en ret ny højskole, og forstanderparret kom faktisk fra Askov, og det forlød, at skolen allerede var kommet rigtig godt i gang.

Den 3. november startede vi Volvo Amazonen på Amager, og min far og mor, jamen sådan var det, kørte mig til Båring Højskole. Vi var i god tid, så vi gik en tur rundt på skolen og snusede atmosfære i den endnu tomme bygning. En meget mærkelig fornemmelse meget langt fra København.

Jeg kunne ikke denne dag vide, at jeg i løbet af de næste seks måneder skulle møde et personale og en lærerstab, der i deres faglige tilgang og hele personlighed var så diametralt modsatte de stillestående åndssnobber, der i de forgangne tre år havde gjort det ud for mine gymnasielærere på Statsgymnasiet Schneekloths Skole på grænsen mellem Vesterbro og Frederiksberg. En flok højskolelærere, der med Kresten Kolds ord »fik mig trukket op som et vækkeur, så jeg aldrig siden gik i stå«. De var jo venlige, disse lærere, de var hjælpsomme og imødekommende, de hang ikke i klokkestrengen, de var der for vores og for min skyld. Deres betydning for mit videre liv blev stor.

Jeg kunne denne dag ikke vide, at jeg her skulle møde et meget bredt udsnit af den danske ungdom, en polak og en amerikaner. Unge mennesker fra alle egne af Danmark og unge med vidt forskellig baggrund, fagligt og socialt. Det var et wake-up call, et boost, et bombardement af indtryk og påvirkninger. Og nok havde højskolen regler, men når man som jeg kom direkte fra den sorte skole, følte vi nok mest et nærmest ubegrænset frirum af muligheder. Det var svært og utilladeligt at isolere sig, og det blev påskønnet, når man tog teten og greb og udnyttede mulighederne og tilbuddene.

Søren Ole med sin øl. Foto i privat eje.

Jeg kunne ikke denne dag vide, at dette år af alle år senere skulle blive ud-råbt til året for ungdomsoprøret. Ungdomsoprøret udgik ikke fra Båring Højskole, bestemt ikke, men vi kunne ikke undgå gennem radio, fjernsyn og hyppige besøg af kendte og ukendte fra især hovedstaden at mærke, at noget var i gære. Autoriteternes tidligere ret til autoritet og respekt blev der nu stillet spørgsmål ved, og gamle og vedtagne traditioner og hævdvundne rutiner blev sat på store prøver. Disse år sidst i tresserne og først i halvfjerds-erne har siden dannet grundlag for alt fra seriøs forskning til populære trivialiteter. Disse år er senere dømt til på den ene side at være nogle af de mest spændende og epokegørende i nyere dansk historie og på den anden side til at være baggrund for en skadelig og nærmest altødelæggende samfunds-udvikling.

Jeg kunne ikke denne dag vide, at jeg skulle komme i højskolens elevforeningsbestyrelse og gennem nogle år være dens formand. Herigennem kom jeg til at kende og blive venner med højskoleelever fra flere årgange, og en del af disse er blevet mine venner for livet, venner, som jeg skulle til runde fødselsdage, til bryllupper, til sølvbryllupper og ja, til begravelse med.

Jeg kunne ikke denne dag vide, at skolen, lærerne, kammeraterne skulle komme til at påvirke mig og mit liv i en sådan grad, at den frie skoleform, i mit tilfælde efterskolen, skulle blive min skæbne. 36 år har jeg nu været i efterskolen, de sidste 14 år som forstander. Som der står i Bjørnvigs gode vers i Højskolesangbogen til højskolens indvielse: »...frugter kan uspøet komme.«

Jeg kunne ikke denne dag vide, at Båring Højskole efter små 50 års virke skulle gå neden om og hjem. Det kunne virkelig ingen have den fjerneste anelse om. Og at den lige netop nu i 50 året skulle genopstå som efterskole, kunne jeg slet ikke vide.

Men det ved jeg nu, og det er med en stor indre glæde, at jeg ønsker Den Rytmiske Efterskole i Båring hjertelig velkommen som fri skole på Båring Banke.

10 års fødselsdag

Den 22. november 1969 kunne skolen fejre sin fødselsdag med foredrag af historikeren, dr. phil. Jørgen Hæstrup, som bl.a. var kendt for sit store arbejde med at indsamle kildemateriale til modstandsbevægelsens historie.

Han ses her til højre for Kaj Thaning. I øvrigt ses på anden række Bodil Møller Petersen, næsten skjult bag Thaning købmand Vagn Aage Petersen, købmand Karl Rasmussen, Jørgen Melbye Larsen og Margrethe Larsen. På tredje række ses Jens Andersen og hans kone Martha.

Der bydes velkommen af Johs. Engberg.

Fandt min kone her

*Carl Rye,
elev 1969*

Efter at have færdiggjort min uddannelse som tømrer og bygningsnedker og efter at have aftjent min værnepligt begyndte jeg så småt at tænke på at prøve noget andet. Jeg skønnede, at det nok ville være en god ide at genopfriske sine skolekundskaber forinden, hvorfor jeg bestemte at tage et højskoleophold. Inspireret af en soldaterkammerat valgte jeg Båring Højskole, idet han havde et vist kendskab til skolen.

En dag i november 1969 mødte jeg op på skolen sidst på eftermiddagen. Vi blev budt velkommen af forstander Johannes Engberg, som præsenterede hver enkelt af de fremmødte elever.

Af fag valgte jeg mundtlig og skriftlig dansk, som lærer Kirstine Rask var underviser i, og derudover psykologi, pædagogik og engelsk ved lærer Bent Petersen og endelig udenrigspolitik ved Johannes Engberg.

Højskolen ligger i et naturskønt område, og vi spadserede ofte ud i skoven og ned til stranden, som vist hedder Båring Vig, ligesom vi lavede nogle orienteringsløb i området ved Båring.

Under opholdet lærte jeg min kone Bente at kende. Hun havde ligeledes valgt Båring Højskole for at få kendskab til nogle fag, inden hun søgte på børnehaveseminarium. Hun blev kort tid efter højskoleopholdet optaget på Odense Børnehaveseminarium, og jeg startede på politiskolen i København i november 1970. Højskoleopholdet gjorde, at jeg bestod optagelsesprøverne på politiskolen, og især danskundervisningen og den politiske undervisning fik stor betydning for mig.

Opholdet på skolen sluttede ved udgangen af april 1970 med en rejse til Prag, hvor vi sagde farvel til hinanden. Det at rejse blev senere en stor del af min families liv, idet vi siden med mellemrum har rejst i mange forskellige lande.

Det, at Bente og jeg lærte hinanden at kende, og det, at vi senere indgik ægteskab og sammen fik 2 piger, har naturligvis betydet meget i vores liv.

Gennem årene har vi sammen flere gange besøgt højskolen. Her har vi mødt lærere og elever fra dengang, vi selv var elever på skolen. Det er interessant at mødes igen og høre om andres liv. Privat har vi ligeledes gennem årene haft kontakt med kammerater, som vi var elever sammen med på skolen.

I forreste række: Sonja, Lillian, Knud og Poul. I bagerste række: Ellen, Bente, min kone Bente, Gert og mig. Foto i privat eje.

Spør

*Ingegerd Auken,
elev 1969 – 1970*

Bå-å-ring Højskole - sådan sagde vi – gjorde å-et meget langt - da jeg i 1961 som barn var på familiekursus på Baaring Højskole. Min mor, Kirsten Auken, havde sagt ja til at holde foredrag. Hun modtog ikke honorar, i stedet ville hun gerne have lov at blive på højskolen nogle dage med 4 børn, som hun var på cykeltur med. De 4 børn var min tvillingbror, en kusine, en legekammerat, Anders Nielsen, som blev elev på Båring Højskole 1969–70, og mig.

Min mor døde i januar 1968. På det tidspunkt var jeg 18 år og gik i 3. g. Det var et svært tidspunkt at miste sin mor, lige hvor jeg stod overfor at finde uddannelse, flytte hjemmefra osv. Jeg begyndte at studere dansk samme efterår, men havde ikke overskud til det. Syntes det var svært, at lærerne var ligeglade med, om vi kom eller ej, og at undervisningen ustandselig blev afbrudt, fordi der blev holdt protestmøder – studenteroprøret var på vej.

I januar flyttede min søster og svoger hjem med deres lille datter, og så mente jeg godt, jeg kunne forlade min far. Jeg ville på højskole. Min ældste søster havde været på Askov, så det ville være et naturligt valg, men nej, jeg skulle på min barndomshøjskole – Bå-å-ring!

Jeg blev kørt til højskolen en januaraften. Lige før aftensmaden talte jeg med Johs. Jeg husker tydeligt nogle af de ting, han sagde: »Undervisning er ikke noget man overværer, men noget man deltager i«. Det har jeg tænkt på mange gange i min lange lærerkarriere. »Vi har kun en regel«, sagde han, »man skal opføre sig ordentligt«. Hvis han havde sagt, at lyset skulle være slukket kl. 23, havde jeg accepteret det på stedet! Vi snakkede lidt om de obligatoriske fag, dansk og samfundsfag. Som valgfag ønskede jeg drama, men dér var der ingen ledige pladser. Det forstod jeg godt senere. Jytte Brandt Petersen var dramalærer, og dramaholdet opførte bl.a. »Insektiv«. Hun fik selv den mest klodsede og generte elev til at folde sig ud.

Det, jeg husker bedst fra undervisningen, var »Film« med Hanne Engberg. Bl.a. så vi »Persona« af Ingmar Bergman. Jeg opdagede, at film er et

fantastisk medie i undervisningen. Man får en fælles oplevelse, som man så kan behandle bagefter. Jeg husker også foredragene. Bo Dan Andersen og Søren Hansen, forfatterne til »Den lille rød for skoleelever«, kom og fortalte os, at vi ikke skulle lade os narre af, at lærerne var gået ned fra katedret og havde lagt slipset. Nu var det bare blevet til repressiv tolerance. Dagen efter var der lavet en galge udenfor, hvor en figur af Johs. hang. Jeg var forarget og syntes, det var meget uretfærdigt.

En morgen kom lærerne og sagde, at de næste 2 dage var undervisningen aflyst, og at vi selv skulle tilrettelægge den. Der blev bl.a. malet psykodeliske billeder på vinduerne i opholdrummet. Vi var en gruppe, der lavede en undersøgelse af højskoler og Baaring i særdeleshed. Da vi spurgte, om højskolen havde præget egnen, var der en lokal, der svarede: »Ja, man kan da se den alle vegne fra«.

Men det, jeg husker bedst, var fællesskabet. Vi var ca. 80 elever, hvoraf 8 var studenter. Rigtig mange havde allerede en faglig uddannelse; der var sygeplejersker, kontoruddannede, håndværkere, landmænd og hjemsendte soldater. De kom fra hele landet. Så ved middagsbordet blev Næstved og

Johs. og fytte tager imod den cyklende foredragsholder, Kirsten Auken, samt to af hendes børn. Ingegerd ses bagfra, tvillingbroderen Jens står ved siden af Johs., som har sønnen Simon under armen. Foto i privat eje.

Bornholms Tidende delt ud. Det var en fantastisk oplevelse for mig. Jeg fik en god veninde, som var kontorassistent, og hun påstår, at jeg skulle have sagt, at sådan én havde jeg ikke mødt før.

Jeg fik et spor på højskolen til min videre vej frem. Else Hansen fra Sofieskolen kom og holdt foredrag om autistiske børn. Det blev jeg tændt på, så da jeg kom hjem, kontaktede jeg hende, og hun sagde, jeg skulle blive lærer i stedet for pædagog, for det ville give bedre muligheder i den forbindelse.

På højskolen havde jeg fået kærlighed til provinsen, så jeg ville gerne til Hjørring Seminarium, men det mente min københavnske søster bestemt ikke, jeg kunne overleve - om vinteren! Det blev i stedet til Blågård Seminarium, som var stort og meget rødt. »Onde Helge« stod der på seminariets gavl. Året efter var jeg blevet gift, og vi flyttede til Århus, hvor stemningen på Marselisborg Seminarium var anderledes fredelig.

Da jeg havde været lærer i Skanderborg for de åndssvage i 3 år, drog jeg til Sverige for at blive uddannet som Steiner-lærer. Det var jeg så i 14 år i Odense. Efter 23 år i provinsen vendte jeg tilbage til København i 1993. Først underviste jeg på VUC i Rødovre og oplevede, at ånden også kunne svæve over laminatborde. I de sidste 13 år har jeg været skoleleder på Frederiksberg Friskole, og når jeg er endt dér, så hænger det helt sikkert sammen med sporene fra Bå-å-ring Højskole.

Ingegerd blandt sine elever.

Foto i privat eje.

Minder fra min højskoletid

*Marianne Bay, gift Sigaard,
elev 1969 – 1970*

I 1969 søgte jeg ind og blev optaget på Baring Højskole. Jeg havde hørt, at Baring Højskole var meget progressiv og havde fået den anbefalet af nogle mennesker fra Jylland.

Den 1. november 1969 startede jeg så på vinterholdet, og jeg husker, at det var 60 forventningsfulde unge mennesker med mod på livet, der mødte op. Yderligere kom der andre 23 ligeledes forventningsfulde unge mennesker den 1. januar 1970, så vi var et stort hold.

Vi blev modtaget af Jytte og Johs. Engberg samt Helle Andersen, som på deres gæstfrie og imødekommende måde tog hånd om os alle.

Mine forventninger til højskolen var store, men de blev til fulde opfyldt. Hele tiden var der fokus på dejlige oplevelser – diskussioner, foredrag, sang-aftner, film, politiske oplæg, historiefortællinger, litteraturfortolkning, korsang og meget mere.

Årets teaterstykke hed »Sandkassen«, som det ses. Foto i privat eje.

Jeg lærte at væve og lave keramik. Det har jeg haft stor glæde af siden.

Jeg havde gået i en meget konservativ og »sort« skole, som ikke havde givet mig gode oplevelser. Derfor var det at komme på højskole og være med i fællesskabet her en helt ny måde for mig at blive »set« og respekteret på. Jeg oplevede at blive både anerkendt og opmuntret til at komme frem med mine meninger og opfattelser.

At deltage i den demokratiske proces blev jeg også meget mere bevidst om og har da også siden været politisk engageret.

Jeg mindes også hyggelige besøg hos Laura og Kaj Thaning i deres fir-længede præstegård, hvor de fortalte om, hvordan højskolen blev til, ligesom det var godt at lytte til, når de fortalte om Grundtvig og andet spændende.

Jeg var elev fra november 1969 til maj 1970, og da jeg skulle have arbejde inden min start på seminariet i august, fortsatte jeg som køkkenmedhjælper hos Bodil Kring.

Derfor oplevede jeg også familiekurser om sommeren, og så hvilken glæde det gav kursusdeltagerne.

Jeg har været i elevforeningens bestyrelse, og derigennem er jeg kommet på skolen efter mit ophold, som jeg mindes med glæde og mange gange tænker tilbage på.

Ved årets elevmøde blev der sunget korsang. De tidligere elever havde ikke glemt »stemmerne«. Foto i privat eje.

16 år i skolens bestyrelse

*Thora Lohmann,
bestyrelsesmedlem
1970 – 1986*

I min tid på Frederiksborg Højskole blev jeg selv begejstret ved at høre en afholdt lærer fortælle Danmarkshistorie og Nordens historie eller genfortælle en god bog. Opholdet der blev en oplevelse for livet.

I 1959 slog jeg rod i det fynske, og jeg kom til at bo 500 m syd for Baa-ring Højskole.

Da Hugo Bentholt gik ud af skolens bestyrelse i 1970, foreslog han mig til repræsentantskabet, og jeg mener, jeg blev valgt til bestyrelsen samme år. Jeg var, så vidt jeg husker, i bestyrelsen til 1986.

Baa-ring Højskole blev på mange punkter et sundt modspil til det etablerede samfund. Kaj Thaning var utrættelig i sine bestræbelser på at få hele Nordvestfyn til at bakke op om skolen. Det var hans idé, at der skulle være repræsentanter fra alle de enkelte sogne i det gamle Vends Herred. Det var ham også magtpåliggende, at alle samfundslag var med i arbejdet.

På dette tidspunkt overvejede bestyrelsen at bygge en ny værelsesfløj øst for den nuværende. Ikke for at give plads til flere elever, men for at få bedre forhold. De nuværende dobbeltværelser skulle være enkeltværelser, forbundet to og to med fælles indgang og bad. I den forbindelse var vi på studietur til Skelskør Højskole. Planen blev imidlertid droppet. I samme periode blev der bygget forstanderbolig og lærerboliger, og der blev købt et par huse i byen til lærerboliger.

Det var med beklagelse, at bestyrelsen modtog meddelelsen fra Johs. Engberg om, at han ville træde tilbage som forstander. Men 23 år som leder af en højskole med alt, hvad det indebærer, må siges at være en flot indsats.

Efter stillingsopslag overvejede bestyrelsen de indkomne ansøgninger til ny forstander. Det var en spændende opgave. Efter samtaler med forskellige kandidater faldt valget helt naturligt på Lisbeth og Georg Bendix.

I deres forstandertid byggede vi værkstedsfløjen, og det gav skolen et godt løft. Danmarks smukkeste værksted skrev pressen, og smukt falder bygningen ind i helheden.

Ved generalforsamlingen forud for højskolens 25 års jubilæum blev der nedsat et udvalg, bestående af Laura og Kaj Thaning, Karen Rasmussen, tidligere Lysagergaard, Niels Ole Frederiksen og undertegnede. Udvalgets opgave var at iværksætte en indsamling til en jubilæumsgave. Vi henvendte os til højskolens medlemmer, og der blev oprettet en konto i Amtssparekassen, hvortil bidrag kunne indbetales. Der kom mange penge ind, og vi købte kunstværker af P.O. Hansen, Sven Havsten Mikkelsen, Frank Hammershøj og Hugo Hedemann. Hans Buch lavede to store flotte krukker. De fleste kunstværker kan vi stadig finde på skolen.

Ved nytårsfesten har vi haft mange gode oplevelser. De første år spillede lærerne bl.a. Holberg. Jeg mindes især Jytte og Finn Brandt-Petersen som store skuespillere. Jytte var formidabel, hvad enten hun spillede en fattig tiggerkone eller Dronningen af Saba. Et år skulle der prøves noget nyt, og de opførte »Den skallede sangerinde«. Naturligvis skulle vi være omstillingsparate, men vi var nu skuffede. Bendix havde et ønske om at opføre »Titanic« i den nye værkstedsbygning. Det blev gjort vældig flot. Hele skolen og vejen derop var omdannet til havnen i Southhampton. Da vi gik fra forestillingen gennem glasgangen, lå en redningsbåd ude i gården med bunden i vejret, og skibbrudne klamrede sig fast til båden. De var så grebet af stykket, at de græd.

Skolen har gennem årene stået for mange gode arrangementer. Med særlig glæde mindes jeg Jytte Engbergs litteratureftermiddage for sognets koner. Også fredsbevægelsen tog man aktivt del i. Man må sige, at den delte vandene i vort sogn. Det er ikke den periode, jeg tænker tilbage på med størst glæde.

Måske fik skolen aldrig til fulde den plads i lokalsamfundet, som Thaning havde håbet, og som flere højskolefolk har udtrykt ønske om; men sognet havde jo også sit eget kulturelle og politiske liv, som vi ikke ville give slip på.

*Thora i køkkenet ved juletid 1978.
Foto i privat eje.*

Forhåbningernes tid

*Uffe Geertsen,
lærer 1971 – 1972*

Sommeren 1971 flyttede min familie og jeg fra Askov til Båring, hvor vi alle oplevede en god tid.

Forhistorien var for mit vedkommende, at jeg gennem mange år havde været lærer på Askov med undervisning i fysik, kemi og matematik og i disse fags praktiske anvendelse; dernæst i naturforskningens historie og endelig i samfundsfag. Jeg havde – på linie med andre højskolefolk – på tværpolitisk vis blandet mig i den offentlige debat om Danmarks Natotilslutning til de store magtblokkes kaprustning med atom- og brintvåben og deres nykolonialisme, Vietnamkrigen m.m. - katastrofalt gennemført fra både Øst og Vest.

Askovtiden var gennem mange år en lykkelig tid. Men omkring et forstanderskifte og de mange opbrud i tiden spidsede en række problemer til. Den voksende uro på bl.a. Ryslinge og Askov fra 1968 og nogle år frem havde indlysende sammenhæng med, hvad der i øvrigt skete i samfundet i de år. Det var et opgør med en, i nogen grad, antikveret og patriarkalsk højskoletradition, som ikke tog nutidens ønske om styrkede samarbejdsformer mellem ledelse, medarbejdere og kursister særlig alvorligt. Og som ikke satte de samfundsrelevante spørgsmål og muligheder aktivt ind på timeplanerne. Opgøret var væsentligt i både højskolepolitisk og almen politisk og kulturel sammenhæng.

På Askov blev opgøret til en konflikt, der blev løst ved en overenskomst, som betød, at et stort mindretal af lærerne, deriblandt Jytte og Finn Brandt-Pedersen og undertegnede mod behørig erstatninger, forlod skolen. Denne gruppe af lærere besluttede – med undervisningsministeriets støtte – at bygge en ny højskole, Kolding højskole, hvor et forsøg på en justering af de hidtidige hovedlinier skulle gøres.

I perioden, hvor økonomien, en landsindsamling, og byggeriet, selvbyggeri, skulle forberedes, blev det af stor betydning, at Jytte og Johs. Engberg, med lærerkredsens og bestyrelsens accept, tilbød mig en stilling som

lærer i Båring i vinteren 1971 – 72. Jeg havde ikke fuldt timetal og kunne derfor samtidig arbejde med den ny højskoles muligheder for at komme i gang.

På Båring mødte vi både de bedste træk fra de gode tider i Askov og en frugtbar åbenhed overfor nye holdninger til, hvad et højskolearbejde skulle rumme i fremtiden. De første år i Askov havde vi været kolleger med Jytte og Johs., og dertil kendte vi på forhånd en række af medarbejderne i Båring. Det var derfor let for os at komme med i samarbejdet på skolen.

Jeg underviste i store træk i de samme fag som i Askov. Af personlig og faglig betydning blev det, at skolen, dens elever og medarbejdere udgjorde en mere samlet og overskuelig samarbejdsenhed, end der kunne blive på Askov. Askov havde med sin størrelse og mange ressourcer sine gode muligheder. Båring havde med omkring 90 elever netop andre kvaliteter af »samlethed«. Men dertil havde Båring, hvad andre beretninger i denne bog givetvis vil belyse, en ligefremhed og en stor faglig ballast, samt åbenhed over for tidens nye strømninger, som betød meget som inspiration, også for andre højskoler, som fulgte dens fagkurser for lærere.

Sommeren 1972 begyndte Kolding sin spændende virksomhed. Den lykkedes i 25 år. Da de var gået, var tiden forandret så gennemgribende, at der ikke var brug for netop Koldings udspil længere.

Men igennem dette kvarte århundrede udfoldede Kolding sig – i en forhåbningernes tid - i en grundtvigsk og Hal Kocksk tradition, tilsat kultur-radikale og socialistiske inspirationer.

Det vil være for omfattende at uddybe her. Derfor en henvisning – både for Askovs, Båring og Koldings virke - til historikeren Gunhild Nissens »Udfordringer til Højskolen«, til Finn Brandt Petersens »Rod i det grundtvigske«, samt til Kolding Højskoles tidsskrift TRYK og til skolens 25-års jubilæumsskrift, »Eksperimentér!«.

Energi og højskole

Leif Henriksen,

lærer ved Båring Højskole

1972 – 1988,

formand for Båring – Asperup Andelsenergi 1980

14. januar 1972 udråber Jens Otto Krag prinsesse Margrethe til dronning af Danmark, 23. februar nedlægges sporvejene i København, og 2. oktober stemmer danskerne ja til indmeldelse i EF.

1973 bliver der fred i Vietnam, Le Duc Tho og Henry Kissinger får Nobels fredspris!, der udbryder krig mellem Israel og Ægypten/Syrien, og fra oktober til december stiger olieprisen fra 3 \$/tønde til 12 \$/tønde.

Indtil da har vi i Danmark ladet markedsmekanismen og de store olieselskaber bestemme vores energiforhold, og vi er næsten fuldstændig afhængig af olie. Enerkipolitik er et nyt ord i dansk.

Vi har i nogle år diskuteret atomkraft i Danmark, Risø er oprettet i 1958 for at forberede os på atomkraften, men kritikken af atomkraft vokser, og i 1974 stiftes OOA, Organisationen til Oplysning om Atomkraft.

1975 bygger svenskerne atomkraftanlægget i Barsebäck.

1976 udsender handelsministeren, en energiminister var ikke opfundet endnu, i Anker Jørgensens regering, Erling Jensen, højskolebaggrund: forstander for Esbjerg Højskole og senere LO-skolen i Helsingør, redegørelsen »Dansk energipolitik 1976«, som indeholder en plan for den fremtidige danske energiforsyning.

Planen omfatter atomkraft, men der skal en folketingsbeslutning til for at indføre A-kraft i Danmark. De vedvarende energikilder, sol, vind, biogas m.v., dækker kun 4%.

Kort efter udsender OOA en alternativ energiplan, som viser, at man kan undvære A-kraft, vedvarende energi dækker 11%, og effektiviseringer dækker 8%.

Den almindelige interesse for energispørgsmål gjorde det naturligt at indlemme disse i undervisningen på højskolen.

De lokale beboere havde samme dobbelte forhold til højskolen som så mange andre steder.

På den ene side var man glade for at have en højskole både af økonomiske grunde, og fordi det gav liv i byen. Man kom til møder og sammenkomster på højskolen.

På den anden side havde højskolen ry for at være venstreorienteret, og der blev holdt et kritisk øje med den - især med lærerne.

Jeg havde selv bidraget til især landmændenes mistro: Da jeg var blevet ansat, men stadig befandt mig i København, fik jeg en henvendelse fra Kaj Thaning, som var formand for foredragsforeningen. Han spurgte, om jeg ville holde et foredrag i foreningen med titlen: »Trues vi af den moderne naturvidenskab og teknik?«. Det ville jeg naturligvis. »Godt«, sagde Kaj Thaning, »jeg har også sat dig på programmet!«

Jeg forberedte foredraget i København og tænkte, at da jeg skulle tale til en forsamling af landboere, ville det være pædagogisk snildt at tage alle mine eksempler fra landbruget.

Jeg syntes selv, at foredraget var helt godt, og at præsentationen var rimelig.

Men bagefter tog Jørgen Melbye ordet og skældte ud over, at jeg førte hetz mod landbruget, og han undrede sig over, at jeg overhovedet var inviteret. Han blev støttet af Niels Kr. Lohmann, og det blev indledningen til et langvarigt mindre godt forhold mellem os.

Jeg havde en fornemmelse af, at man var på en evig jagt efter alt til venstre for KFUK-spejderne.

I øvrigt blev foredraget annonceret i Middelfart Venstreblad med titlen: »Trues vi af den moderne litteraturvidenskab?« Det mente Erik Rørtoft vi blev!

Til sidst fik jeg et meget bedre forhold til Jørgen Melbye, han kom såmænd hjem til mig og spurgte mig til råds om blandt andet jordvarme.

Der var stor interesse blandt eleverne for energispørgsmål fra 1972 og frem, og ydermere troede eleverne på, at man kunne gøre noget, at man kunne ændre noget.

Da jeg i 1975 lavede en studiekreds, der hed: »Byg en solfanger«, meldte 38 elever ud af 80 sig til at deltage. Det var for mange, og vi blev ca. 20, der deltog i byggeriet.

Solfangeren blev indviet ved elevmødet i efteråret 1975. Jeg havde lavet en solfangerfestsang, som blev sunget i en fyldt foredragssal, dernæst gik vi ud til solfangeren, hvor højskolens næstformand Vagn Ebbesen klippede en gul snor over, og vi holdt taler og råbte hurra flere gange.

Solfangeren vakte en del interesse rundt omkring og også lokalt i Båring-Asperup.

Vi lavede udstilling om vedvarende energi og A-kraft, og eleverne stemte dørklokker for at få de lokale til at komme. Desuden fik de præsten, Kresten Drejergaard, til at reklamere for udstillingen fra prædikestolen.

Vi lavede energiundersøgelse af højskolen og kom med forslag til fornuftige besparelser.

Alt sammen med en smittende begejstring og optimisme hos eleverne. De mente, at de nu skulle ud i samfundet og lave om på forholdene. De tog hjem og fortsatte; jeg fik adskillige henvendelser om at komme og holde foredrag, peptalk, for nystartede lokale energigrupper.

Der er for mig ingen tvivl om, at højskoleelevernes engagement både genspejlede og påvirkede den almene interesse i samfundet for disse spørgsmål. Denne interesse, som viste sig rundt omkring i politiske diskussioner, og som blandt andet medførte, at det politisk, forlig mellem venstre og socialdemokratiet, blev vedtaget, at vi ikke skulle have atomkraft i Danmark. Dette til trods for, at der i folketinget var flertal for at indføre atomkraft. Især de

Det var ikke altid så alvorligt, som ovenstående kunne antyde. Her har vi Leif i en munter situation med tre kolleger: Brygmann, Rørtoft og Lender.

socialdemokratiske folketingskandidater og venstre – ditto blev stærkt påvirket af de synspunkter, de mødte rundt om i forsamlingshusene.

I Båring-Asperup var man også interesseret i vores solfanger og andre energitiltag, og jeg tror, at selv om man stadig var skeptisk, gav elevernes flittige arbejde en del anerkendelse.

Da vi havde emneuge om Kina, var vi teoretiske om formiddagen og praktiske om eftermiddagen ude i sognet, eleverne malede forsamlingshusets stakit, lavede boldtårn i skolegården, legehus i børnehaven o. s. v. »De unge er gode nok!«

Det svarer til Tvindskolernes ry i Ulfborg og omegn, hvor man anså skolerne for at være revolutionære og samfundsskadelige, men man anerkendte deres pietistisk strenge levevis og arbejdsmoral. I øvrigt benægtede Amdi Petersen ved et møde i 1974 på det bestemteste, at de skulle være revolutionære. Det viste sig jo så siden, at han havde ret!

September 1979 satte Robert Eggensen, som da var på Andelsskolen, og jeg en annonce i avisen, hvor vi inviterede til et møde på højskolen, som skulle være starten på en studiekreds om vedvarende energi. Vi ville sætte os ind i de forskellige tekniske muligheder og slutte med at finde ud af at forsyne Båring-Asperup med elektricitet og varme udelukkende med vedvarende energi.

Der kom en snes mennesker, og vi kom i gang med studiekredsen, som holdt til på højskolen, men ellers selv betalte for fornøjelsen, ingen tilskud! Så gik det stærkt.

Vi gennemførte i december 1979 en forbrugsundersøgelse i Båring Asperup, finansieret af Radio Fyn på initiativ af journalist Teddy Petersen, som fik Energilaboratoriet ved Odense Universitet med Johs. Jensen som leder til at bearbejde tallene.

Laboratoriet udarbejdede den første skitse til et anlæg af den art, vi i studiekredsen havde tænkt på.

April 1980 stiftes Båring-Asperup Andelsenergi, som skulle oprette og drive et sådant anlæg.

Den slags pionerprojekter kan ikke gennemføres uden tilskud, så vi afsendte maj 1980 en ansøgning til EF's 17. generaldirektorat på to EF – sprog i 15 eksemplarer = 12 kg.

På Æbleskivetorvet stod Laurits Pedersen og sagde: »I får aller en bit«.

Oktober 1980 fik vi meddelelse om, at projektet havde fået en støtte fra EF på ca. 10 mio kr.

Laurits Petersen: »Jæ har nu aller troet på no'ed der sku' ha' te'sku'«.

Tilskuddet gjorde, at vi kunne hyre professionelle, det blev A/S Samfundsteknik, til at projektere et anlæg og hjælpe os i øvrigt med bureaukratiet.

Vi orienterede jævnligt de lokale om, hvad vi var i gang med.

Oktober 1980 holdt vi et møde på højskolen om isolering, som blev ualmindeligt godt besøgt. Vi havde besøg af konsulenter fra Superfos glasuld og Rockwool, hvilket var første gang, de var i stue sammen!

Vi orienterede kommunalbestyrelsen i december og beboerne i januar 1981 om udviklingen.

Arbejdede på projektet, med Energistyrelsen, med Energiministeren og med EF's bureaukrati.

Vi talte med varmeplanudvalget og borgmesteren i november 1981. Orienterende møde for de lokale februar 1982, medlemsmøde i marts, i april møde med amtets beskæftigelsesudvalg.

I maj offentligt varmeplanmøde, hvor borgmesteren mente, at man også burde have et møde om naturgassen. Det kom aldrig.

Kommunalbestyrelsen vedtager i december, at Båring – Asperup skal forsynes med naturgas, dersom projektet ikke får yderligere tilskud, så det bliver økonomisk.

Vi får interessante tilbud fra A/S Vølund, Amtsparekassen og Kreditforeningen Danmark, som får økonomien til at hænge sammen og giver os håb.

Møde med kommunens varmeplanudvalg, hvor borgmesteren siger: »Kom med en *offentlig* garanti for, at I kan holde den lovede varmepris«.

Fyns Amtsråd vil ikke give garanti, og energiminister Knud Enggaard siger ved et møde, vi fik med ham, at han ikke *kan* give en garanti.

Den væsentligste årsag til, at vi må lukke projektet december 1983, er at naturgasprojektet skal kunne betale sig, så det er på forhånd vedtaget ovenfra, at man i nærheden af naturgasledningen gennem Danmark ikke må finde på noget andet og snedigere.

Desuden at vedvarende energi af lokale politikere anses for at være for langt til venstre, forstærket af højskolens engagement, og derfor finder man på alt muligt for at lægge hindringer i vejen.

Interesserede kan læse lidelseshistorien i den redegørelse, vi udgav april 1984 »Sol og Modvind«, Nr. Aaby bogtryk.

Det er interessant læsning om forspildte muligheder, fordomme, uvidenhed og nederdrægtigheder.

Der er for mig ingen tvivl om, at vi havde fået de lokale med, hvis vi var kommet med i varmeplanen. Økonomien var kommet til at hænge sammen, så vi kunne holde en pris 5% under, hvad man ellers skulle betale.

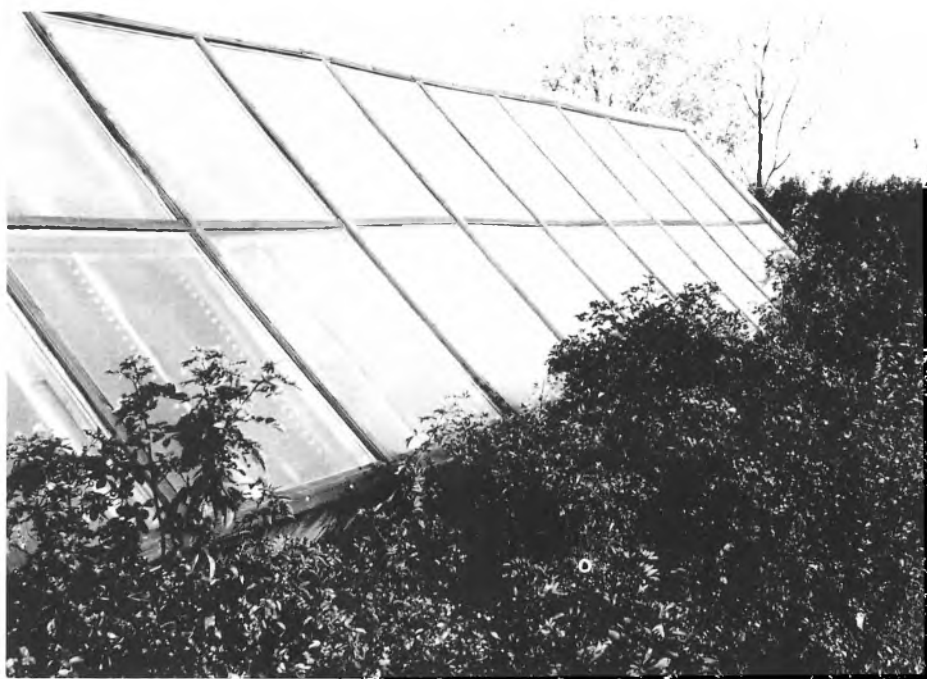
Og selv om vi var »venstreorienterede«, var der en vis respekt for arbejdet, hårdt arbejde anerkendes som bekendt, se ovenfor, af både landmænd, håndværkere og andet godtfolk.

Det er naturligvis interessant at sammenligne med i dag: Den alternative energiplan fra 1976 regnede med 11% vedvarende energi, hvilket blev anset for ren galskab af både teknikere, Elsam, og politikere, de fleste.

I dag d.v.s. 2007 er 17% dækket.

En forsker fra Aalborg Universitet, professor Henrik Lund, som i øvrigt besøgte Båring – Asperup Andelsenergi som studerende i 1981, har vist, at det er muligt at dække Danmarks energibehov 100% med vedvarende energi fra 2036. Jeg glæder mig – da fylder jeg 100 år.

Og vil så ikke ærgre mig over, at Båring – Asperup ikke blev verdensberømt, da muligheden var der.

Solfangeren i højskolens park. Indviet 1975.

Den 2. oktober 1972

Leif Henriksen, cand. mag. i fysik og den slags.

Lærer ved Båring højskole 1972 – 1988.

Underviste i alt mellem naturvidenskab og samfundsvidenskab og blandede sig desuden i alt.

Har stadig glæde af erfaringerne fra Båring.

Der er to grunde til, at jeg husker ovenstående dato.

Den anden er, at jeg ankom til Båring højskole netop denne dag eller rettere aften, idet klokken var 20, da vi arriverede.

Det var køligt og stjerneklart. Nina, som da var 4 år, noterede sig, at de havde mange stjerner herude på landet. Hun var vant til storbyens øjendevende festblus af gadebelysning.

Vi skulle overnatte på et elevværelse og først flytte ind i lærerboligen næste dag, så vi var hurtigt installerede, idet vi blot stillede en kuffert på gulvet. Dernæst gik vi ned til Jytte og Johs., som bød på fjernsyn og natmad.

Der sad de så alle sammen: Jytte, Johs., Erik Brygmann, Helle, Erik Rørtoft, Ejvind, Marianne, Hanne Engberg, Klaus Brødsgaard, Laura, Kaj, Eva og Erik Nørgaard, Bodil Kring plus flere endnu.

Man hilste venligt på os – og kort. Og koncentrerede sig så om fjernsynet og om at kommentere resultaterne – og hinandens formodede eller erklærede stemmeafgivning.

Der var nemlig både ja- og nejstemmer til stede, fandt jeg hurtigt ud af. Det blev ikke sagt, hvem der var hvad, men fra en sikker plads i stuens nordøstligste hjørne kunne jeg i løbet af en tre kvarterstid med nogenlunde sikkerhed skille jaer fra nej.

Det blev som bekendt hurtigt klart, hvordan slutresultatet ville blive, og klokken var ikke ti, da Ejvind Lender var blevet så trist til mode, at han gik hjem i seng.

Noget senere erklærede Erik Rørtoft, at nu kunne det være nok.

Han ville fan'ne emigrere og lave højskole i Norge.

Helt oppe, længst væk. Narvik, Tromsø, Kirkenes, Svalbard...

Bodil Kring ville tage med og lave maden.

Kaj Thaning sad og dampede på en cigar og sagde ingenting. Han fortalte mig senere, at han havde stemt ja »i solidaritet med landmændene«. Erik Nørregaards bas lød fra et hjørne; han forsøgte at tale om noget, vi

kunne enes om. Eva var vred og slog med nakken. Klaus Brødsgaard vovede at fortolke resultaterne sagligt – ingen hørte efter.

Efterhånden kiggede ingen på skærmen, og diskussionen blev heftigere. Selv ikke natmaden dæmpede tonefaldet og slet ikke tilbehøret til maden.

På et sent tidspunkt rejste Jytte Engberg sig i sin lange skotskternede nederdel og erklærede, at i aften var en lille viking inden i hende afgået ved døden.

Johs. bakkede på piben og hm'ede, så gnisterne føg om ham.

Jytte blev stående og fortsatte med at skælde dem ud, som havde stemt ja. Det tog lidt tid, hun havde meget at sige. Nogle blev kede af det, og andre tog til genmæle – kraftigt.

Erik Brygmann nippede til en cerut, mens han lignede en tilskuer i æreslogen ved centre court i Wimbledon.

Jeg kendte ingen på forhånd, og mine øjne blev større og større, mine ører rødere og rødere, eller omvendt?, i forsøget på at følge med.

Næste morgen vågnede jeg af en eller anden grund med buldrende hovedpine og tog fat på at flytte ind.

Både jaer og nejer kom og hjalp til - eller kiggede på for at se, hvilke billeder der kom på væggene, og hvilke bøger der kom i reolerne.

Leif læser.

Krystallisationspunktet

*Henrik Wivel,
elev 1972 – 1973*

*Henrik Wivel, f. 1954. Dr. phil., kritiker og forfatter
til en lang række bøger om litteratur, billedkunst
og film. Kulturredaktør ved Weekendavisen.*

Egentlig skete det under protest. Jeg havde ikke selv valgt at skulle på Båring Højskole i vinteren 1972-73. Det havde mine forældre, der kendte forstanderparret Jytte og Johs. Engberg og syntes, det ville være sundt for sådan en som mig, der ellers havde haft et anstrengt forhold til det at gå i skole. For at sige det mildt. Men når man er 18 år, er det ikke lige sagen, at ens forældre træffer beslutninger på ens vegne og sender en steder hen, hvor man ikke vil.

I toget fra København er humøret derfor kun så nogenlunde, selv om to af mine bedste venner, Per og Steen, også vil med på højskole. På peronnen i Middelfart bliver det imidlertid meget bedre. For der står, blandt alle de andre mere eller mindre forventningsfulde unge, en sød pige med et langt lyst hår og verdens smukkeste smil. En uge efter er hun min kæreste, og siden har vi delt livet sammen og fået to børn.

Birgittes og mine børn har ikke været på højskole, men er i stedet rejst langt ud i verden for at formes og modnes derude i mødet med det fremmede. Sådan har tiden ændret sig, og Båring er jo heller ikke længere, hvad den var tænkt som – en skole for livet, som Kaj Thaning nok ville have formuleret det med usalig Grundtvig in mente.

Er dannelsesruterne andre i dag og den personlige modning globaliseret, blev Båring dengang skolen for livet for undertegnede. Et krystallisationspunkt, hvor tilværelsen fandt sit sigende mønster. Ikke alene i forhold til den elskede, men også i forhold til alle de andre. Man var sammen i seks måneder på en lille ø uden for tiden. Tæt sammen i et fællesskab, der forpligtede, hvis det skulle lykkes. Man talte sammen, man levede sammen, nogle bollede sammen, ofte på kryds og tværs, og med tiden er det hele blevet forklaret i lys, selv om opholdet fandt sted i den mørke tid, hvor alt muligt brydes under frosthimlen.

Problemløst var det jo heller ikke. Sociale tilfælde røg ind og ud, og en lærer fandt på, at højskolen – i tidens ånd – skulle igennem en kulturrevo-

lution og have en Mao-uge. Vi var fire styk, der sagde fra over for hyldesten til en masse-morder og et totalitært regime. Det vidste vi ikke, det hed dengang, men den kollektive eufori over projektet var nok. Så en sømand, en kok, en gårdmandsdatter og jeg fik køkkentjansen. For selv revolutionære bliver sultne. Så vi lavede mad i en uge, og jeg har aldrig siden glemt de basale greb om, hvordan man laver sovs, tomatsuppe, leverpostej, snitter en agurk i stumfilmstempo – og står fast på sin egen suveræne individualitet, selv i et fællesskab.

Men det er lykken, denne salige henflyden i hverdagene, man husker, dette at være så mange sammen i et særskilt rum. Erindringen om Båring Højskole står som en illumineret søjle ned igennem tiden. Meget er sket siden, fællesskabet er opløst, og valgene har ikke altid været de rigtige på vejen igennem tidens tågede ruiner.

Det var min onkel, Ole Wivel, der skrev sangen til Båring Højskoles indvielse i 1959 i skyggen af atomtruslen og den kolde krig, »Der truer os i tiden«. Det er en meget smuk sang og en smertefuld personlig tekst. Og vi kan sige, som han gør det i sangen, at vi stadig er i live, hver med sin forpinte samvittighed. Men i ordet overvintrer den sandhed, vi forlod, »så vi alligevel/ får ærligt mod til sammen/ at vedgå arv og gæld«.

Jeg vedgår den gerne. Birgitte ligeså. Og Per og Steen. Arven og gælden, i taknemmelighed. Da vi tog afsked alle sammen en morgen i april 1973, græd vi som piskede. Nogle af os skulle af sted med bus til stationen, andre blev hentede. En pige, Lulu, var uden for. Jeg så hende igennem busruden. Hun hoppede op og ned og vinkede, mens tårerne drev ned over hendes ansigt. Bevægelsen er – i alle henseender – ustandselig.

Med højskolen i al dens mangfoldighed i bagagen

*Irene Holm,
elev 1972 – 1973*

Nu er jeg ikke den største kritiker af højskolen, tværtimod. Hvis jeg skulle gøre mit liv om, blev det ikke mit højskoleophold, der blev sorteret fra. Jeg har siden dengang i Baring deltaget i flere højskoleophold andre steder i Danmark. Og jeg græder mange tårer over den visionsløse undervisningsminister, vi har i Danmark. Tilbageskridt, tilbageskridt.

Det var et tilfælde, at jeg havnede på Baring Højskole. Jeg boede på kollegium i Odense, og jeg var netop blevet færdig som student fra Fyns Studenterkursus. Jeg vidste ikke rigtig, hvilken retning mit liv skulle tage. En veninde på kollegiet blev ved med at sige til mig, at jeg skulle tage på Baring Højskole.

Højskole var nu ikke lige min kop te, mente jeg; men jeg skulle en tur til Jylland i oktober 1972 med min mor. Vi kørte forbi højskolen og aflagde den et besøg. Johs. Engberg tog meget venligt imod vores uanmeldte besøg. Vi blev vist rundt, og inden vi tog derfra, var jeg indmeldt på højskolen som elev.

Normalt skal man betale et depositum, men Johs. sagde til mig, at han ville være tilfreds, hvis jeg bare afmeldte, såfremt jeg ikke dukkede op den 1. november.

Højskole, det er altså bare ikke mig! Men vejen var banet! Jeg tog af sted dertil som 23-årig nybagt student. Jeg oplevede en lærerstab, der var gearet til at tage sig af en flok uvorne unger, der ikke havde forældrenes opsyn tæt på. Vi opførte os derefter. Vi måtte ikke have stereoolæg på højskolen, det havde jeg!

Jeg oplevede en verden, der blev fyldt med sider af tilværelsen, jeg normalt aldrig ville have beskæftiget mig med. Jeg fik læssevis af fore-

*Irene ved puslespillet en stille lørdag eftermiddag.
Foto i privat eje.*

drag om alverdens ting, der var udenfor min verden. Og ingen af os elever ville gå glip af foredragene! Jeg husker ikke i detaljer, men Leif holdt et foredrag, der hed: »Kan engle flyve?«

Engang kom der en foredragsholder, som snakkede ud fra strikkeopskrifter, det var vanvittigt og vanvittigt morsomt og absurd.

På et tidspunkt var der elever på holdet, som ville slanke sig. De blev fritaget fra den obligatoriske maddordning, de lavede skeletklubben, sultede i dagtimerne og drak øl om natten.

De første dage på højskolen, skulle vi alle være sammen i gymnastiksalen til introduktion. Jeg traf Karen, vi blev hjertevenner, og hun blev min værelseskammerat. Jeg blev venner med en ung mand, Steen. Han var altid søvnløs, det undrede jeg mig over og udspurgte ham. Det viste sig, at Steen var narkoman. Den slags havde jeg ikke kendskab til. Han blev bortvist fra højskolen under store protester fra os elever. Dengang forstod vi ikke den ubarmhertige bortvisning. Vi holdt mange fællesmøder om problemet. Steen var en sød og sympatisk ung mand. Set i bakspejlet var højskolerne ikke gearret til sociale problemer. Det forstod vi ikke, vi troede, at vi kunne frelse ham og alverden.

Jeg stiftede bekendtskab med fag, jeg normalt ikke ville beskæftige mig med. Jeg sang i kor, det havde jeg ikke prøvet før, og det er jeg fortsat med resten af mit liv.

Jeg lavede drama, det fortsatte jeg med i Svendborg på Baggårdsteatret. Jeg lavede stoftryk. Jeg lærte at spille Beethovens 7 symfoni på blokfløjte. Min karriere blev ubarmherteligt standset af Karen, der ikke kunne holde ud, at jeg øvede mig. Der var også tilbud om skolefag som engelsk, dansk m.m. Men det havde jeg ikke brug for på det tidspunkt, jeg havde brug for de kreative fag.

Jeg deltog på et litteraturhold hos Jytte Engberg, det var det eneste intellektuelle, jeg havde behov for. Vi lavede drama og spillede »Mutter Courage«.

Jeg traf sjove, skøre, skæve mennesker. En elev kom fra en af øerne i det sydfynske øhav. Hun mælede ikke et ord den første uge, og derefter snakkede hun uafbrudt.

Karen, Erik Rørtoft og Irene.

Foto i privat eje.

Der kom et par elever direkte fra de psykiatriske afdelinger. Det var en fejl, for hverken skolen eller vi elever var rustede til dem.

Ét A4 ark er ikke nok til mig, for jeg er blevet fortaler for højskolen. Jeg tænker om mig selv, at jeg har højskolen med i min bagage. Jeg har mødt den i al dens mangfoldighed, og det vil jeg ikke for noget i denne verden være foruden, for måske handler livet om, at vi skal lære at blive mere tolerante, mere åbne, favnende og respekterende! Der har højskolen en mission!

Jeg blev lærer fra Den frie Lærerskole i Ollerup og har undervist skæve eksistenser. Det er der min interesse ligger. Min datter har selvfølgelig været på højskole. Alle inuitter burde få muligheden for et højskoleophold.

Jeg blev medlem af elevforeningens bestyrelse. På den måde fik jeg forlænget min kontakt til højskolen.

Jeg tog til Rudolf Steiner Seminariet i Järna, Sverige. Det er en historie for sig selv. Men jeg lærte andet og mere omkring psykologi, end læreruddannelsen havde forsynet mig med. Psykologien blev mere vidtfavnende.

I Järna blev jeg interesseret i kunstterapien, og da jeg kom hjem fra Sverige, uddannede jeg mig til kunstterapeut. Kunstterapi handler om selvudvikling, og hvis ikke jeg havde arbejdet med kunstterapien, så havde jeg aldrig klareret at arbejde som skoleleder i Tiniteqilaaq, der er et af denne verdens sidste udsteder i Grønland.

Rengøring

*Ketty Paag,
leder af rengøring
1973 – 1988*

Omkring 1973 – 1974 blev jeg ansat på højskolen. På det tidspunkt var Bodil Kring køkkenchef, og jeg blev ansat under hende, hvilket betød, at jeg skulle hjælpe såvel i køkkenet som med rengøring overalt. Det var et spændende og meget afvekslende job.

På et tidspunkt blev eleverne bedt om at hjælpe til med opvask og til en vis grad med andet køkkenarbejde. Det kunne give problemer, fordi vi aldrig kunne være sikre på, at alle de vagthavende elever kom. Men med godt humør fik vi alligevel løst opgaverne.

Når eleverne var rejst, fandt vi ofte morsomme og spændende ting, som de havde glemmt, eller som de ikke ønskede at tage med. Det var både sko og underbukser, tæpper og dyner, samt ofte porcelæn, fine gamle kopper, tasker og vækkeure, nok til at møblere et helt hjem. Det hele blev lagt ned i kælderen, og hvis det ikke senere blev afhentet, blev det kasseret.

På et tidspunkt koncentrerede jeg mig alene om rengøringen, som under sommerkurserne var meget omfattende. Derfor måtte vi da også have ekstra assistance, specielt under familiekurserne.

10 år med Båring

*Poul Holm Bangsgaard,
lærer 1974 – 1984*

For 35 år siden var jeg leder af en studiekreds om den irske forfatter James Joyce ved Lyngby - Tårnbæk Aftenskole. En aften kom en af deltagerne, Bent Enersen, op til mig med et udklip: Båring Højskole søger lærer i samfundsfag og politik. Enersen havde gennem en årrække med sin familie været kursist på Båring Højskoles sommerkurser, og han talte varmt om stedet og lærerne. Det var lige noget for mig, mente han; men det mente jeg nu ikke. Han havde dog en trumf: Udsigten til en meget billig tjenestebolig i landlige omgivelser. Det blev afgørende for ansøgningen godt hjulpet af ønsket om at komme tilbage til Jylland, for Båring lå da i Jylland? Det viste den sig ikke at gøre, så det blev i stedet til 10 meget lykkelige år på Nordvestfyn. Den 5. august 1974 flyttede Bibi og jeg med Morten, Jacob og Camilla ind i muremesterhuset på Kærbyvej.

Familielivet på Kærbyvej og senere på Højskolevej fylder meget, når jeg tænker tilbage på disse år. Det gør højskolelivet bestemt også. Linjefagsundervisningen med de store samfundsfagshold fylder meget; de kørte hele perioden igennem, kun afbrudt af de korte kurser om sommeren og de velfortjente ferier.

Man kan også komme til at tænke på studierejserne til Prag. Det var et kærkomment forårstegn, når rejsefeberer hvert år bredte sig på skolen i marts måned. Med tog eller bus skulle vi nu sammen køre foråret i møde. Aftenen efter et køligt Nordvestfyn kunne vi slentre ud på Karlsbroen og indånde duften af nyudsprungne blomster og træer for senere at nedsvælge køligt, mørkt øl til 2 kr. pr. halve liter. Pragturene står stærkt i hukommelsen hos en nuværende pensionist.

Hvad angår forholdet til elever og kolleger i perioden 1974 – 84, går tankerne nok i retning af, at vi som lærere var et ret stærkt team, og at eleverne kom i passende mængder og altid var gode nok. Der var tilmed pragt-eksemplarer iblandt, og dem glemmer man sent. Det er mit indtryk, at nabohøjskolerne fornemmede, at vi på Båring Højskole var et sammentømret

og kvalificeret lærerkorps. Til gengæld kan man godt sidde tilbage med en fornemmelse af, at nærværet og engagementet lukkede sig omkring livet på skolen. Det var svært at fastholde gamle venner og at dyrke interesser, som ikke kunne indpasses i højskolelivet. Båring Højskole fyldte meget, og verden omkring gled på afstand.

En af konsekvenserne af dette var, at det var utrolig svært at rive sig løs og komme videre. Det gjorde jeg ikke desto mindre i 1984 for at tiltræde forstanderjobbet på en nyoprettet højskole i Hirtshals. Det blev til 15 år på Nordsøhøjskolen; men det er en helt anden historie. Tiden i Båring fylder med sine lærermøder, studieture, volleyball, fællestimerne i foredragssalen, fyldte klasselokaler, møder i ganggrupperne, køkken-tjans, nytårsfester med teaterlæsninger og ikke mindst samtaler med elever og kolleger. Kan det virkelig passe, at vi næsten altid havde det rigtig godt sammen? Sådan husker jeg det.

NB. Af papirer fra sommeren 1974 fremgår, at telefonen skulle flyttes fra Bagsværdvej til Kærbyvej, penge overføres til Nr. Åby Sparekasse, at det var ok at medbringe en kat, at drengenes fremtidige skole hed Båring skole, og at måltiderne på højskolen skulle afregnes med 6 kr. pr. person. Så vidste man det!

Poul Bangsgaard og Helle Andersen i samtale med elever under en studietur til Prag i marts 1975. Foto i privat eje.

Erindring fra familien Petersens ankomst til Fyn

*Kirsten Vedel Petersen,
nabo til højskolen fra 1975*

Vi kom til Fyn fra Christianshavn midt i 1970erne og bosatte os i Nr. Åby i et af marcipanfabrikken Marcias arbejderboliger på Åløkkevej.

Det var en stor omvæltning fra det brogede liv på Christianshavn med det bilfri og farverige Christiania som nabo. Vi var blevet vant til det pulse-
rende liv dér, med »gutterne« fra Kofoeds skole, de flippede christianitter, de mange indvandrere, koncerterne i grå hal, protestdemonstrationer iført fårepels med skindet indad og hønsestriik osv.

Carsten blev ansat som praktiserende læge i Nr. Åby lægehus, jeg fik job på et udenbys gymnasium. Af vore to små børn kom Rasmus på 3 år i Kagbankens børnehave, og Karen på ½ år kom i dagpleje hos »Nisser« Stampe.

At komme til Nr. Åby med de få butikker, med togene, der kom og gik, og det stille hjemmeliv om aftenen foran TV- skærmen var en kæmpe for-
andring for vores familie. Jeg meldte mig ind i Kulturforeningen i Nr. Åby, kom i bestyrelsen og solgte medlemskort, også ovre på den anden side af ho-
vedvejen i Båring - Asperup, hvor Båring højskole lå.

Jeg skal love for, at der var liv og glade dage her! Jeg troede ellers, at folk trængte til lidt kultur ovre fra »storbyen« Nr. Aaby, som havde givet kom-
munen navn. Men, nej! Folk herovre ville ikke have medlemskort til vores forening med den begrundelse, at de kunne selv! Højskolen havde simpelt
hen vænnet folk til at gå til kulturelle arrangementer om aftenen. Højsko-
leelever, der i deres udseende sikkert har afspejlet »forskellige strømninger«
i tiden, havde folk her set så meget i bybilledet og lært at kende til møder på
højskolen, at det på mig virkede, som om beboerne her var mere tolerante
og nysgerrige overfor det, der var anderledes, end man var det i vores del
af kommunen. Her var lidt af stemningen fra det gamle Christianshavn med
»højt til loftet«.

Vi flyttede til Lærkestræde 11 i Agnes og Verners hus og boede således
som genbo til Båring højskole i 22 år. Vi deltog i de arrangementer, som det

var muligt at deltage i på højskolen. Ikke sjældent hændte det, at der blev ringet om, at der var et godt foredrag eller en koncert, vi kunne komme til samme aften. Ungerne kunne vi blot sætte af i »tumlerummet«, hvor der var passere på; sikke dog en luksus!! Vi blev langsomt indført i det grundtvigske højskoleliv med sang fra højskolesangbogen, diskussioner og møde med en masse engagerede og »skøre« mennesker. Mange har vi stadig glæde af at kende i dag. Vore 3 børn, Mikkel kom til senere, fik en god ballast til at klare sig i livet fremover. Alle tre har da også både været på efterskole og højskole. For os var det en glæde at komme til Båring - Asperup og spændende at konstatere, hvilken oplysende og livgivende virkning højskolen har haft på områdets beboere, som altid følte sig velkomne dér. Nu er det nye tider, ungdommen tager på interrail i stedet for på højskole, og højskolerne bliver til efterskoler. Jeg håber, at den nye rytmiske efterskole på bjerget kan bevare området som »swinging« Båring -Asperup, som det altid har været for os.

*Kirsten med sin kære familie – Carsten, Karen, Mikkel og Rasmus.
Foto i privat eje.*

Min lærertid på Baaring Højskole

*Niels Ole Frederiksen,
lærer 1976 – 1981, 1990 – 1992*

I 1976 søgte jeg stillingen som lærer på Båring Højskole. Jeg var på det tidspunkt ansat på Jaruplund Højskole i Sydslesvig. Der var tre faste lærere med en forstander inkluderet. Da jeg kom til ansættelsessamtale på Båring Højskole, oplevede jeg en kødrand af lærere, som udspurgte mig om mine fortræffeligheder. Johs. Engberg sagde ikke meget, men ringede om aftenen og tilbød mig stillingen. Efter at jeg havde sagt ja-tak, bød han mig velkommen med ordene: »Her på stedet holder vi mange møder«, og så røg han hostende videre på sin pibe.

Jeg blev ansat, og guderne, eller hvem man nu påkalder i den sammenhæng, skal vide, at på Båring Højskole blev der holdt mange møder. Det var, som en kollega entusiastisk fortalte mig, et resultat af ungdomsoprørets pædagogik og praksis.

Praksis var i alle fald, at der var et fast møde hver formiddag, en halv times kaffe – lærer – personalemøde. Lærerne var på skift lærerrådsformand, og hvervet indebar, at man dagligt skulle være ordstyrer for en mere eller mindre ustyrlig forsamling, samt ikke mindst skrive referat om alt, også om det, vi ikke besluttede. Hver dag et møde vinteren igennem når vi havde den 20 ugers vinterskole, og et ugentligt aftenlærermøde fra kl. 19 – 22. Men tiden blev ofte overskredet. Dertil kom selvfølgelig dagsmøder før elevstart og ikke mindst efterevalueringsmøder, når eleverne var rejst. Jeg må ikke glemme alle de private middagssammenkomster, hvor kollegaerne var samlet. Her gik der ikke mange minutter, førend debat og diskussioner var i gang. Emnet var gerne centreret om vores dagligdag. Og da rødvin og andet hurtigt gjorde sin virkning, blev debatten ustyrlig, og der blev udnævnt en ordstyrer. Det var gode, lange aftensammenkomster, hvor jeg i erindringer kun kan genkalde mig gode diskussioner og debatter – vidtløftige bevares – men aldrig hadske.

I al den tid, jeg kan huske, har vi haft krise på højskolerne, dvs. mangel på tilgang af vinterelever. Dog skal man se bort fra perioden 1992 – 1999.

Den periode var speciel, da alle højskoler havde stor tilgang af elever. Alle forstandere fra den periode render i dag rundt og tror, at det netop var, fordi de var forstandere, at der var fuldt hus. Det passer ikke. Det er den periode i nyere tid, hvor folkehøjskolerne havde størst elevtilslutning. Jeg var selv i perioden forstander på Sdr. Felding Højskole og mente, fejlagtigt, at det var min skyld, at der var fuldt hus.

Hvis man ser bort fra den periode, så har elevkrisen været ret permanent og har altid været en tikkende bombe under den enkelte højskole. For selv om vi var eller er idealister og talte bragesnak à la Ludvig Schrøder 'elevens trang og lærerens evner, når de mødes, da opstår højskolen', så var vi alle underlagt de økonomiske krav om at få butikken til at løbe rundt. Hvor mange møder har jeg ikke deltaget i og drøftet PR-initiativer, møder, hvor vi har gjort os kloge på dette og hint. Et af de emner, vi ofte drøftede i 70'erne, var, hvordan i himlens navn Amdi Petersen og Tvind kunne have den store tilstrømning af elever. Vi var mildest talt meget forundrede, ja vi var vel nærmest lidt forargede over, at vi havde mangel på elever, og de, Tvind, havde fyldt.

Niels Ole ved kursusafslutning 1979. Foto i privat eje.

Det blev besluttet, at vi ved selvsyn skulle studere fænomenet Tvind. Vi tog på god gammeldags studietur derop med hele lærergruppen. Vi blev forundrede allerede på parkeringspladen. Der holdt nemlig en masse busser i forvejen, og de kom fra alle Jylland og omliggende øers husmoderforeninger. De havde også valgt at tage på sommerudflugt til Tvind.

Johs. Engberg gik resolut ind på Tvindskolernes informationskontor, hvor han sagde følgende: »Jeg har skrevet til forstander Amdi Petersen og bedt om en rundvisning. Vil du være venlig at sige til Amdi, at vi er kommet - fra Båring Højskole!« Der sad en ung pige, nok en højskoleelev. Hun stirrede vantro på Johs. og svarede: »Du skal vist henvende dig til rundvisningsgruppen, det er lige derhenne«. Med de ord fik vi en meget ung entusiastisk høj- eller efterskolepige til at vise os rundt og fortælle om Tvinds lykkeligheder, bl.a. om alle deres fællesmøder. Her var den pædagogiske hemmelighed åbenbart! På Tvind havde de mange flere møder, end vi havde i Båring. På Tvind havde de en mødekultur, gående ud på, at møderne ikke sluttede, før alle var enige. Det faldt tilsyneladende i elevernes smag. Det var de nye tider. Den nyeste pædagogik.

For at tiltrække nye elever indførte vi nu også den nye pædagogik – fællesmødet, og vi skyndte os allerede den følgende vinter at indføre en række nye møder, et ugentligt fællesmøde og ganggruppemøder, grupperengøring og møder om dette og hint. Den nye tid havde indfundet sig på Båring Højskole.

Det gik da nogenlunde, men en revolution medførte det ikke for eleverne, og en ny renæssance for højskolen som skoleform blev det heller ikke til.

Tvind er som fællesskabende skoleidé for længst lagt øde, Båring Højskole er heller ikke mere. Om årsagen var den, at der ikke blev holdt møder nok, er tvivlsom, for i så fald ville skolen have fuldt hus den dag i dag. Årsagen er en anden, som jeg ikke skal redegøre for.

Om EF - 1972

Min tidligere kollega Leif Henriksen beskriver i sit indlæg, hvordan det var at komme til Båring Højskole den 2. oktober 1972. Denne dato satte spor, og vi var alle meget optaget af spørgsmålet om EF og Danmarks fortsatte beståen.

Min anden kollega, Jytte Grundtvig Engberg, og jeg mødtes ofte. Jeg var meget optaget af Jyttes store viden og ikke mindst af hendes intellekt. Jytte lærte mig, at hvis man ikke i sin undervisning besidder en vildskab, grænsende til det erotiske og lidenskabelige for sit faglige stof, så kunne man lige så godt opgive sit lærerjob og give sig til noget andet.

Vi drøftede ofte EF og de konsekvenser, valget den 2. oktober 1972 fik. Helt ærligt, så tror jeg nu nok, at det var Jytte, der talte, og mig, der lyttede. Hun gav mig i alle fald nedenstående digt dagen efter, at vi den halve nat havde drøftet EF endnu engang.

Til N.O., d. 31. juli 78.

(frit efter Rupert Brooke.)

Når vi er døde, vil I huske dette:
Der er et gravsted Fællesmarkedsjord,
Der stadigvæk er Danmark. Tør med rette
Vi her, for Døden, bruge dette ord:

Danskhed? I EF's olie, støj og støv
må vort støv ikke vjres hen og gøde
Som engang frodigt, nu forrådneth løv
Tre faune jord, til EF-orme-føde?

To og halvfjerds forrådt vi et sprog,
Rid i jord, et væsen, noget hav med strande
Til dagspris på et fremmed købestævne.

Men Hjemme efter Danmark lever. Og
vi har endnu et håb, det sidste, sande:
At føde danske orme efter evne.

At lære nyt hver dag

*Rigmor Camilla Mannov,
elev 1979 – 1980*

Jeg vil gerne bidrage til jubilæumsskriftet med en lille historie om mit udbytte af et ophold på Båring højskole.

I foråret 1979 var jeg sikker i min sag, jeg ville på højskole. Min veninde Jette og jeg havde hentet forskellige brochurer om højskoler, og vi studerede og nærlæste og fandt til sidst ud af, at det skulle være en helt almindelig folkehøjskole. Det var på en måde tilfældigt, at det blev Båring højskole, men da vi begge havde den på listen over mulige, fordi den var almen med mange spændende fag, og fordi den ikke lå for langt væk fra København og alligevel ude på landet, så blev vi enige om sammen at drage af sted efter sommerferien.

Jette og jeg boede i starten sammen på ét værelse. Efter en måneds tid blev vi enige om at flytte fra hinanden. Jeg fandt et værelse for mig selv. Det kunne lade sig gøre, fordi der ikke var fyldt helt op med elever.

En af grundene til, at vi ikke gik så godt i spænd, som jeg husker det, var, at Jette ville sove med lukket vindue og varme på om natten, og jeg kan ikke sove uden vinduet åbent! Et evigt diskussionsemne.

Jeg udviklede mig meget den sæson. Fagligt fik jeg så mange oplevelser, at jeg, når dagen var omme, tilfreds kunne konstatere, at jeg havde lært noget nyt. Min nysgerrighed var stor, og jeg fik hele tiden korrigeret mine meninger og justeret mine holdninger.

Jeg var vild med at lære nye områder at kende, f.eks. opdagede jeg, at litteratur ikke er kedelig. Jeg læste digte, studerede bøger som aldrig før. På værkstedet lærte jeg at bygge en mur, vi så på stjerner i kikkert og læste om rummet og alle dets planeter. Drama og musik optog mig meget, og det har jeg siden brugt en del af min tid på, både jobmæssigt og i fritiden.

Når vi havde fri, kunne jeg lide at gå ture i den dejlige natur omkring højskolen. Vi spillede en del volleyball. Sang og musik kunne lokke mig ind i opholdstuen, hvor pejsen knitrede i de kolde vinteraftener.

Det var en stor oplevelse for mig at finde ud af, at lærere kunne være af-

slappede, rolige og humoristiske, samtidig med at de kunne undervise os. Der var ikke de store konflikter mellem elever og lærere. Det var, som om de voksne respekterede os som ligeværdige mennesker. Det var meget nyt for mig, og det var slet ikke de oplevelser, jeg havde med fra folkeskolen.

At leve så tæt sammen, som vi gjorde på højskolen med mange mennesker omkring os hele tiden, fandt jeg ikke svært. Jeg er ud af en stor søskendeflok og har altid været vant til at dele og hjælpe og være social. Men jeg lærte af mit ophold, hvor vigtigt det er at kunne trække sig tilbage og være alene. Jeg var meget glad for at have mit eget værelse!

Jeg husker mange af de andre elever som engagerede og søde, dog ser jeg ikke nogen af dem i dag.

Til slut vil jeg takke mine lærere, og jeg vil ikke fremhæve nogen af dem, som var på skolen de måneder, jeg tilbragte på Båring højskole. I var absolut med til, at der blev sat en masse tanker i gang i hovedet på en ung kvinde, som dengang var 25 år.

I dag er jeg en moden dame på 55 år og forstander på et balletkollegium midt i København. Det er en eliteskole, tilknyttet Det Kongelige Teater, hvor undervisere tager sig af dansetrin og læseskole. Min mand og jeg varetager dagligdagen og er med til at skabe gode, trygge, kloge og sjove stunder for de travle ballettalenter.

To slags grundtvigskhed

*Kresten Drejergaard,
bestyrelsesmedlem
1980 – 1986, 1992 – 1996*

Da jeg i maj 1974 blev sognepræst i Asperup og Roerslev sogne, havde jeg forinden tilbragt ca. elleve år på Aarhus Universitet, hvor jeg fra sidelinjen havde iagttaget det såkaldte studenteroprør, som jeg ikke havde mange aktier i. I sommeren 1968 begyndte jeg for alvor at læse til eksamen, og i januar 1971 blev jeg ansat som lærer ved Det teologiske Fakultet. Jeg havde ikke megen tid til overs til oprør. Og da jeg godt tre år senere forlod fakultetet, var studenteroprøret forbi.

Stor var derfor min overraskelse, da jeg kom til Asperup og blev præsenteret for Båring Højskole, hvor ungdomsoprøret åbenbart først lige var brudt ud med en flok halvgamle lærere som frontkæmpere. Båring Højskole var også i medlemskredsens bevidsthed blevet til en »rød« højskole, hvilket gav anledning til en del diskussioner mellem skolens lærere og skolens medlemskreds. Man mærkede det på den årlige generalforsamling i november, hvor Kaj Thaning stadig var formand. I den egenskab lagde han formentlig en vis dæmper på diskussionen, for der stod megen respekt om ham både i lærerkredsen og i skolens medlemskreds. Det var sikkert meget hensigtsmæssigt, at Kaj Thaning ved sin blotte tilstedeværelse på den måde kunne mane til besindighed, for uenigheden lå og ulmede lige under overfladen. Efter en generalforsamling hørte jeg en yngre landmand hvæse: »Det er os, der har bygget højskolen, og vi kan fand'ne også pløje den ned igen!«

Jeg deltog selv i bestyrelsesarbejdet. Efter min hukommelse var det i første omgang fra 1980 til 1986 og derefter igen fra 1992 til 1996. Jeg havde faktisk megen glæde af det og kom i alle fald i den første periode meget tæt på lærerne. Det var i Georg Bendix's forstandertid. Det var i det hele taget en god tid. Ungdomsoprøret ebbede noget ud. Til gengæld opstod der nogle kontroversielle mærkesager, hvor højskolen kom til at spille en rolle. Det drejer sig om protesten mod den atomare oprustning i Europa i 1982-83. I denne protest havde Lisbet Bendix engageret sig stærkt. Desuden op-

stod der initiativer til at etablere vedvarende energi i byen. Her var Leif Henriksen primus motor. Begge dele gav anledning til diskussion i medlemskredsen og i sognet i det hele taget. Det var på det tidspunkt ømfindtlige emner, som delte vandene i den offentlige debat. Faktisk kom det til en noget pinagtig splittelse i sognet, idet den yngre del af befolkningen bakkede op om de initiativer, der udgik fra højskolen, mens den gamle del af skolekredsen isolerede sig i det, som nogle af os kaldte det »grundtvigske reservat«. Dette ville ikke have været tilfældet nu om dage, hvor den kolde krig for længst er forbi, og hvor den borgerlige regering har taget patent på miljø- og klimadebatten.

Disse år var nogle gode år for højskolen, men det var også gode år for sognene. Debatten gik indimellem højt, men det var en frugtbar debat, som efter min opfattelse kom til at betyde, at den kulturelle livlighed, som tidligere havde præget Asperup Sogn, fik en genoplussen. Jeg tror, at det har haft den betydning, at Båring-Asperup fortsat er et godt bosted, altså et sted, hvor det er attraktivt at bosætte sig.

Til gengæld gik det skidt senere. Efter ti år som forstander tog Georg Bendix sin afsked og flyttede tilbage til Rødding, hvorfra han og Lisbeth i sin tid var kommet. Bestyrelsen, som jeg på det tidspunkt ikke var medlem af, havde vist nok den opfattelse, at man ville benytte forstanderskiftet til at forsøge at styrke skolens økonomi samt muligvis også ændre den pædagogiske linje med knap så megen vægt på værkstedsfagene. På den baggrund blev Kurt V. Andersen ansat som forstander, hvilket forholdsvist hurtigt gav anledning til uro i den del af lærerkredsen, som den nye forstander arvede efter sin forgænger. Det var vanskeligt at fornemme, hvad der var på færde. Selv efter at jeg i 1992 på ny var blevet indvalgt i bestyrelsen, var det svært at få en præcis indtryk af det, der skete. Måske var det de gamle lærere, der ikke kunne tackle det stilskifte, som fandt sted? Måske havde Kurt Andersen heller ikke sans for det sted, han var kommet til. I alle fald havde han et noget reserveret forhold til sognet, hvis forhold til højskolen havde bedret sig en del i Georg Bendix's tid.

Under alle omstændigheder skete der det, at Kurt Andersen på et tidspunkt kom til bestyrelsen og bad om at få sit mandat som forstander bekræftet, hvilket bestyrelsen vanskeligt kunne undlade, eftersom han faktisk i vid udstrækning havde leveret den vare, som den ansættende bestyrelse havde efterlyst. På skolen var der til gengæld en gruppe lærere, som åbenbart havde mistet tilliden til bestyrelsen og derfor havde sat sig for, at man ville chikanere forstanderen ud af stillingen.

Sådan så det i alle fald ud. I den situation havde bestyrelsen ikke anden mulighed end at bakke forstanderen op, hvilket førte til en pinagtig og dyr afskedigelse af tre lærere. Min egen deltagelse i denne proces var noget halvhjertet. Den kostede mig et par gode venskaber. Jeg har spurgt mig selv, om det var det værd – ikke mindst i betragtning af, at forstanderen alligevel rejste kort tid efter. Men selv når jeg nu ser tilbage, havde bestyrelsen ikke mange alternative muligheder at gøre med. En gruppe lærere havde – som det viste sig – gået bestyrelsen bag ryggen ved selv at ville chikanere forstanderen bort. Og skolen havde fået en forstander, som godt nok havde leveret varen, men som til gengæld ret hurtigt havde fået isoleret sig selv og skolen i forhold til sognet. Alene af den grund måtte vi stå sammen i bestyrelsen. Det gjorde vi så! Men min taknemmelighed mod de øvrige aktører kan være på et ret lille sted.

I grunden var det en strid mellem to slags grundtvigskhed, som prægede en stor del af det 20. århundrede. På den ene side var der en historisk-mytologisk farvet kirkegrundtvigianisme repræsenteret ved valgmenighedspræsten Anders Nørgaard i Vejstrup og højskolemanden Aage Møller på Rønshoved. På den anden side var der en pragmatisk-folkelig højskolegrundtvigianisme repræsenteret ved sognepræsten Kaj Thaning og højskolemanden Knud Hansen. På Båring Højskole var Georg Bendix af den sidste slags. Kurt Andersen var af den første slags.

Det ejendommelige er, at jeg i min personlige baggrund er vokset op med den historisk-mytologiske grundtvigianisme, hvilket gjorde, at mit forhold til ungdomsoprøret på Båring Højskole var lidt anstrengt i starten. I årenes løb voksede min forståelse for højskolegrundtvigianismen. I virkeligheden er det vel dér, jeg er endt, uden at jeg dermed vil sige, at jeg er blevet mindre kirkelig. Under alle omstændigheder har Båring Højskole ydet et ganske pænt bidrag til min personlige udvikling. Ikke mindst mit venskab med Jytte Engberg har spillet en stor rolle.

Højskolen

- set fra en kontorstol

*Inge Pedersen,
sekretær*

Det var faktisk aldrig meningen, at jeg skulle tilbringe mere end 20 år af mit arbejdsliv på Baring Højskole.

Her i Båring kender alle selvfølgelig højskolen. Da den blev bygget, valfartede vi søndag efter søndag til byggepladsen oppe på marken for at følge med i udviklingen, og senere har vi vel alle deltaget i adskillige af skolens traditionsrige nytårsfester. Men derudover...

Jeg søgte stillingen som skolesekretær hos Erik Nørregård på Baaring skole i foråret 1980. Jeg fik den ikke, men Helle havde vist kigget lidt i sin brors ansøgninger, for hun ringede til mig og foreslog, at vi snakkede sammen. Det gjorde vi så, Johs. med goldenretrieveren Thomas liggende under sit skrivebord, Helle med labradoren Rikke under sit bord og mig. Det var rigtig hyggeligt, og jeg var solgt.

Jeg har haft fornøjelsen af at arbejde sammen med alle »den gamle højskoles« forstandere, og jeg har oplevet både opgang og nedgang. Jeg husker tydeligt det år, hvor vi, personalet, fejrede vinterholdets start med at drikke champagne i komedie-garderoben. Det år startede 94 elever, og huset var fyldt til bristepunktet. Jeg har også været med til at sætte transportable skillevægge op i spisesalen, for at den ikke skulle virke for stor det år, hvor vi begyndte med under 20 elever. Altid har der dog været en god stemning, og jeg er sikker på, at alle hold i skolens historie har fået en kanonoplevelse. Det kunne man altid mærke, når skolen var stopfyldt til elevforeningens årlige weekend.

På Båring Højskole har kontoret en rigtig god placering, lige midt imellem hovedindgang og bagindgang. Det betyder, at alle, der kommer, helt naturligt styrer lige derhen. Efter min mening er det selvfølgelig også husets absolutte centrum. Det kan vel nok diskuteres, men det har nu altid virket som en magnet på alle, både de andre i den gruppe, jeg hørte ind under, tap'erne, der står for teknisk-administrativt personale, eller på dansk alle vi, der ikke var lærere, samt på lærerne og eleverne eller kursisterne.

Det fine ved »vores« kontor var, at der ikke fandtes en skranke, men derimod et par ledige stole, der indbød til en lille snak og næsten altid til en kop kaffe. Det var rigtig godt for hele stemningen. Om morgenen inden morgensamling var der især trængsel. Sådant en morgensamling, hvor man sang et par af højskolesangbogens dejlige sange, krydret med et bevinget ord, en sjov fortælling eller andet, alt efter hvem der stod for morgensamlingen, var en rigtig god start. Det kan man faktisk godt blive lidt afhængig af, og jeg har savnet disse morgensamlinger rigtig meget.

Selve arbejdet på kontoret var utrolig afvekslende. Vi havde, hvis jeg må bruge den forslidte frase, virkelig mange bolde i luften samtidig. En af lærerne kom engang ind ad døren, kiggede sig rundt og spurgte, om der var faldet en bombe. Vi havde gang i så meget samtidig, at der lå papirer overalt. Vi vidste nu godt selv, hvad vi havde gang i, og vi havde da som regel ryddet pænt op inden fyraften.

Ud over almindeligt kontorarbejde med regnskab, indmeldelser af elever/kursister og hvad det medførte af papirer, ja, så var der hele den personlige kontakt med husets skiftende beboere, samt gæstelærere, foredragsholdere og meget mere. Jeg har gennem årene solgt mange medlemsbeviser og deltaget i næsten alle generalforsamlinger, repræsentantskabsmøder, bestyrelsesmøder og medarbejdermøder. Særlig spændende var vores årlige brainstorm, hvor alle kom med idéer til, hvilke korte kurser vi skulle afholde det følgende år.

Sommerkurserne var en travl og spændende tid med flinke og søde mennesker, der kom med store forventninger til deres ferie. Der var nogle, der kom flere år i træk, hvilket vel er den bedste reklame, man kan få. På de lange kurser lærte man virkelig eleverne at kende, og jeg vil påstå, at når man arbejder sådan et sted, så kommer man af med en masse fordomme. Det skulle mange flere prøve!

Nu skal skolen så fejre 50-års jubilæum. Jeg var med til at arrangere 25-års jubilæet og kan huske, hvor festligt det var. En dag, man sent glemmer. Jeg sender den nye efterskole mine allerbedste ønsker om en fremtid med masser af elever. Det er en dejlig tanke, at bygningerne igen skal summe af liv, og at man igen skal se flokke af glade unge mennesker gå omkring i byen.

Ny ballast i form af ny viden og mod på livet

*Jørn Villumsen,
elev 1979 – 1980*

Trist at min gamle højskole lukkede, men dejligt, at man i bygningerne starter en rytmisk efterskole. Det er jeg glad for, det betyder noget, selv om jeg ikke har været der så meget, siden jeg gik der i 1980, tror jeg!

Det er kun blevet til et enkelt kig for 10 år siden, da jeg tilfældigt kom forbi. Jeg kan nok ikke bidrage med så meget skriftligt om mit ophold; men bare sige, at det var en dejlig periode, hvor jeg fandt ro i mit unge liv.

Jeg fik en masse nye impulser både til ting, jeg havde beskæftiget mig med tidligere, og til helt nye spændende ting.

Et dejligt trykt fællesskab fik jeg med venner og også med en højskolekæreste, som bare er gledet ud, eftersom årene gik.

En lærer husker jeg bedst, Henriksen. Han var en meget rar og vidende person, ham holdt jeg meget af.

Det var et tilfælde, at det blev Båring Højskole, jeg valgte; men jeg kunne med det samme lide stedet, sangene, diskussionerne og bygningerne.

Så jeg rejste derfra med ny ballast, ny viden og mod på livet.

Derefter søgte jeg ind på Kunsthåndværkerskolen i København som grafiker og tegner.

Og det har jeg levet af siden.

Kælderfagene kom op i lyset

*Jens Fabricius Hansen,
lærer 1981 – 1985*

I juni 1981 blev jeg som nyuddannet fra Den frie Lærerskole ansat af Johs. Engberg i et årsvikariat til undervisning i først og fremmest musiske fag som musik, teater/drama, keramik, grafik, foto og anden billedkunst. Da Georg kom til i 1982 blev jeg fast ansat af ham og havde nogle eventyrlige, lærerige oplevelsesår i Båring frem til november 1985, hvor vi valgte at drage til Sydfyn, da Rita havde fået job på DfL.

I første halvdel af firserne var højskolen pænt fyldt op på vinterholdene med en dejlig broget elevflokk, mht. både alder og baggrund, og det var fantastisk at være en del af 6 måneders intens social, kulturel og intellektuel heksekedel, hvor meget forskellige mennesker i den grad kunne blive klo-

Gøgl og teater 1981. Foto i privat eje.

gere på sig selv og hinanden og på fællesskaber. Jeg har ofte siden tænkt på, at de steder i samfundet, hvor man udbytterigt mødes på kryds og tværs af alders- og mange andre skel, efterhånden er blevet sjældne.

Med Georg og Lisbeth blev tillid, åbenhed og anerkendelse de bærende værdier i ledelse, samarbejde og samvær på hele skolen, og jeg har ikke hverken før eller siden oplevet et arbejds- og undervisningsmiljø, der i den grad kunne få det bedste frem i alle, såvel elever som ansatte, der befandt sig godt på det værdigrundlag.

Tilliden og anerkendelsen gav energi og mod, det var tilladt at fejle!, og den tilpas brogede medarbejderflok gav god dynamik og synergi. Ligeværdigheden mellem intellektuel udfoldelse og musisk/praktisk/kreativ udfoldelse eller med andre ord: Ligeværdigheden mellem det, der foregik på undervisningsgangen, og det, der foregik i »kælderfagene«, voksede langsomt i disse år. Det samme gjorde den fælles erkendelse af, at skolen manglede faciliteter til de praktisk/musiske fag. Sammen var vi igennem en spændende proces frem mod skabelsen af værkstedshuset. Vi besøgte eksempler rundt i hele landet og var i dialog med adskillige arkitekter inden byggebeslutningen blev taget. Desværre nåede jeg lige akkurat ikke at opleve huset i brug, men jeg har indtryk af, at det på alle måder var sundt, at kælderfagene således fik lov til at komme lidt op i lyset!

Forårets rejser blev på mange måder vinterkursernes uforglemmelige højdepunkter, og især rejserne til Østeuropa før murens fald til DDR, Prag, Krakow og Leningrad var tankevækkende øjenåbnere, men også på rejserne til Wales og en Norsk Folkehøjskole kom vi tæt på hinanden og fik perspektiv på vores liv og vilkår.

Der blev lagt mange kræfter i fejringen af 25 års jubilæet i 1984, hvor et af højdepunkterne var, da selveste Grundtvig, dels i skikkelse af en Grundtvig-dukke og dels i skikkelse af Georg med Grundtvig-maske, kom flyvende over publikum gennem salen, nødlandede på scenen og fremførte en lejlighedssang! Teaterstyler, ildpusteri og ethjulede cykler var ligeledes blandt tidens dramatiske virkemidler.

Det var også i disse år, at IT gjorde sit indtog på skolen. EDB hed det vistnok dengang. Utroligt så fascinerede vi var, da vi for den uhyrlige sum af 80.000 - 1984-kroner erhvervede fem enorme kasser med tilhørende skærm, hvorpå man, vha. »dos-koder« og lignende hekseri, kunne følge en blinkende hvid, lodret streg på grøn baggrund! Men egentlig var det vel blot, som så meget andet spændende, der foregik i disse år, et udtryk for engagement og udviklingsglæde på skolen.

Som ung og nyuddannet var Båring Højskole for mig en fantastisk træningsbane, pædagogisk, fagligt, socialt og personligt, med uendelige muligheder. Min alder gav måske en særlig tilgang til eleverne. I hvert fald var der ikke så klare skel mellem arbejde og fritid, når nætterne f.eks. ofte gik med guitar, hygge og sang på tekøkkenet efter det alternative hjemmelavede sanghæfte eller bare med snak og diskussion. Fællessangen, også på værelser og i tekøkkener, skabte fællesskab i de år, og jeg tror ikke, jeg oplevede en vinter, hvor »Mørk er november« ikke fik kultagtig status blandt eleverne.

Med de bedste ønsker for Båring-ånden fremover!

Lærerbillede fra haven. Hans Mogensen, Marianne Lender, Jens Fabricius Hansen, Ruth Soergel, Lisbeth Bendix, Leif Henriksen og Georg Bendix.

Højskoleliv fra kælderens

*Tove Christensen,
køkkenleder
1981 – 1985*

Et højskoleophold er et mylder af indtryk og oplevelser. Det gælder, hvad enten man er elev eller medarbejder. Som leder af køkkenet fra 1981 til 1985 var jeg en del af skolens liv. Her er en fortælling fra køkkenet i kælderen.

Den første aften med vinterholdet 1981 – 82 stod menuen på pizza og gulerodssalat. Så var det markeret, at vi ikke var til brun sauce. Vi var i denne forbindelse alene mig. Jeg havde spekuleret over, hvad vi skulle servere, og hvad eleverne mon kunne lide. På det tidspunkt var det ikke almindeligt med pizza, men det blev en succes, og for øvrigt fik vi brun sauce en gang imellem, dog oftere på pensionistkurser forår og efterår.

På madområdet var året opdelt i 2 sæsoner med de lange kurser om vinteren fra november til maj med unge elever og en daglig husholdning på 80-90 personer. Her var 2 ansatte i køkkenet + Ketty som hjælp til rengøring. Så var der sommerhalvårets korte kurser med 6 ansatte plus 2 ekstra i juli måned, hvor vi dagligt lavede mad til 120-130 personer. De, der blev ansat til sommersæsonen, skulle også være med til rengøring under Kettys ledelse.

Om vinteren deltog eleverne i madlavning og rengøring, og efterhånden var de også med til at lave madplaner. Det betød, at de følte sig ansvarlige overfor hinanden, at de var engagerede, og at vi næsten kun fik yndlingsretter. En elev fra Sønderjylland foreslog, at vi skulle have »snysk«. Det kendte jeg ikke, så han ringede hjem til sin mor og fik opskriften. Det var en hvid mælkestuvning med grønne bønner, ærter og gulerødder.

Som led i højskolens 3-ugers undervisningsmoduler deltog køkkenet en vinter med et madværksted. Det var en blanding af teori og praksis. Det sjoveste var dengang emnet »Brød – fra jord til bord«. Her startede alle med at lave en surdej for efterfølgende at bage rugbrød og groft hvedebrød. Vi besøgte en brødfabrik, så på gamle bondekøkkener i Den Fynske Landsby i Odense, og vi bagte bagerbrød i lange baner efter at have kigget bageren

på Middelfartvej i Båring over skulderen. Det var alle tiders formiddag for vores gruppe på 8-10 personer. Vi kunne næsten ikke være i bageriet, men på højskolevis lykkedes det. Og bagværket fik vi med hjem! Det blev brugt ved et offentligt arrangement med fælles kaffebord på højskolen. Som afslutning lavede vi brøudstilling i spisesalen.

Lige så spændende var forberedelserne til skolens tur til Leningrad, nu igen Skt. Petersborg. Alle skolens elever og medarbejdere, dvs. ca. 90 personer, tog af sted i 2 busser en meget tidlig og kold morgen i februar. Vi skulle være væk i en uge, og maden til udtur og hjemtur skulle vi have med. Turen gik til Sverige, videre med skib til Finland og derfra til Leningrad. Vi ville være fremme i løbet af 1½ døgn. Det drejede sig om 10 måltider i alt.

Alle elever var på skift over et par dage med til at bage brød, stege frikadeller osv., og hvert måltid med 90 portioner blev pakket i mælkekasser. Da busserne ankom ved 3-tiden om morgenen, blev kasserne læsset ind i bunden i rækkefølge, så vi til hvert måltid kunne finde præcis dem, vi skulle bruge. Alt lykkedes med meget engagerede og hjælpsomme elever.

Af sted gik det, og næste dag kom vi til byen Wyborg ved den russiske grænse. Alt blev gennemset af grænsevagter, og til vores forskrækkelse besluttede de, at madkasserne ikke måtte blive i busserne. Vi måtte efterlade dem på grænsestationen. Det var heldigvis frostvejr, så maden kunne godt holde sig, men vi var meget spændte på, om kasserne ville være der, når vi kom tilbage. Det var de, maden til hjemturen var reddet!

Når så stor en husholdning skal fungere, er det vigtigt med dygtige medarbejdere. Mad skal være parat til tiden, mange gange hver dag. Det betyder, at arbejdet skal gå efter en snor. Derudover er hygiejne af stor betydning med jævnlige besøg af Levnedsmiddelkontrollen. Dem havde vi det fint med, så de må have været tilfredse. Dengang fandtes ikke »smileys«.

Da jeg begyndte som husholdningsleder i 1981, var Hanne et faktotum med en køkkenlederuddannelse og en grundig lærdom fra Bodil Krings tid. Bodil var leder af køkkenet fra 1961 til 1980.

I to år havde vi stor fornøjelse af Anders, der var uddannet kok. Som kok er det vigtigt at kunne jonglere med og overskue mange gryder på én gang. Han fortsatte sin karriere på en restaurant i Hirtshals, hvor han skulle udvikle nye fiskeretter.

Senere kom Lillian med en fortid på Rødning Højskole og på »Crank« grønne restaurant i London, dengang den hotteste vegetarrestaurant, så det var lige noget for mig. Skolen havde i årenes løb fået stadig flere elever, der var vegetarer, eller som interesserede sig derfor, og i Lillians tid serverede

vi ekstra mange lækre salater. Undervejs var Connie ansat, først som sommermedhjælper og senere som elev i 1.del af uddannelsen til køkkenleder.

I alle årene havde vi stor gavn af Betty. Hun var smørrebrødsjomfru, den betegnelse er vist yt nu, så hun lavede frokost. Når jeg lavede madplaner og satte flæsketeg på menuen, så var det på Bettys søndagsvagter, for det var hun meget bedre til end jeg. Jeg bagte brød, og det blev næsten hver dag til 10 grovbrød og 100 boller, og jeg nød det hver eneste gang.

Skolen var derudover arbejdsplads for lokale unge piger som afløsere og ekstrahjælp i sommerferier. Fra Bodil Krings tid var det søstre fra Skovby, senere Bodil Lohmann, 2 søstre fra Bro-familien og 2 søstre fra Eggerse-familien. De lokale piger havde tre muligheder for job i området, nemlig på højskolen, på Alleshave Kunstcenter og i motorvejskiosken. Rigmor, der afløste mig, var også fra lokalområdet og havde tidligere været en del af arbejdsstyrken på højskolen.

Ketty som rengøringsleder og hendes medhjælper Elly gjorde en kæmpeindsats på deres område. Endelig var der den uundværlige pedel Knud Ejvind. Han var uddannet bager, og til højskolens 25-års jubilæum i 1984 lavede han kransekagekonfekten.

Klar til fin middag, måske elevmøde 1983.

Vigtigt er gode leverandører. I det daglige havde vi en tæt kontakt med de lokale handlende. Den jeg bedst husker er Båringslagteren, der leverede alt kød og pålæg. Det var altid friske varer, der blev leveret præcist som aftalt – og med en hyggelig bemærkning. Så var der ostemanden fra Strib, der kom hver onsdag. Køkkenets madaffald blev hentet af byens taxa-chauffør, der fodrede sine svin og høns med det.

Jeg er selvlært indenfor madfaget og kom fra et job som køkkenleder på Råstrup Kursted i Svendborg. Her skulle kursisterne lære at lave mad efter de principper, som Julia Vøldan – en af datidens helseguruer – havde arbejdet for i mange år. Det gik ud på at spise sig rask, og maden var ren vegetarisk. Den indsigt blev et solidt fundament i min holdning til ernæring. Min passion blev at lave god, sund og lækker hverdagsmad.

Som leder af køkkenet efterfulgte jeg Ellinor, der kun var her i kort tid. Jeg så hende, da jeg var til samtale om jobbet. Hun havde i en årrække undervist unge afrikanske kvinder på en husholdningsskole i Kenya. Her var nøjsomhed en nødvendig dyd. Hun faldt ikke til i det danske overflods-samfund og ville tilbage til Afrika. Ellinor viste sin lejlighed frem, for der skulle jeg bo. I hendes stue var der næsten ingen møbler. I stedet var der flotte dyreskind på gulv og vægge. Det gjorde indtryk på mig.

Jeg er vokset op med højskolesangbogen, havde en faster, der som ung var husholdningslærer på Stevns Højskole, og en fætter til min far havde været forstander på Bornholms Højskole. En af Båring Højskoles støtter, skoleleder Frede Jørgensen i Brenderup, var min mors fætter. Så mor var stolt og glad, da jeg fik arbejde på Båring Højskole. Det blev meget intense og spændende år, og skønt perioden udgør mindre end 1/10 af mit 63-årige liv, ligger den i min bevidsthed som en uforglemmelig tid.

Familiekursus

*Inge-Lise og
Erik Broe Christensen*

I begyndelsen af 1980'erne var vi 3 gange på familiekursus på Båring Højskole i sommerferietiden. En vis reservation overfor at skulle »i skole« i sin ferie skulle lige overvindes; men det viste sig snart, at vi nærmest blev afhængige af det. Derfor de gentagne besøg.

Alt, hvad man med rimelighed kunne ønske sig af faciliteter, var til rådighed, gode værelser, fine badeforhold, 3 måltider om dagen plus eftermiddags- og aftenkaffe, alt sammen tilberedt i højskolens moderne køkken. Det eneste virkelige krav til os i de 14 dage kurset varede var, at vi selv skulle drikke vores kaffe og spise vores mad!!

Dagens indledtes naturligvis med morgensang i foredragssalen. Formiddag og eftermiddag kunne man vælge mellem forskellige teoretiske og praktiske studiekredse/aktiviteter: Litteratur, filmkundskab, billedkunst, politik, energiforsyning, moderne digtekunst, gruppepsykologi, vævning, plan-tefarvning, musik og meget mere.

Mens vi således var optaget af vores forskellige interesser, blev børnene passet, de yngste i børnehave og de lidt ældre i en slags »ungdomsklub«.

Forskellige sportslige, udflugtsmæssige og teatermæssige aktiviteter samt folkedans samlede alle aldersgrupper i hyggeligt fællesskab. Bl.a. skulle vi finde, identificere og beskrive en »hudimarati«! Det overlades til læseren selv at finde ud af, hvad en »hudimarati« er! Ved dagens afslutning var der ofte foredrag, og for at forældrene kunne deltage i fred og ro, var der babysittere til de mindste børn, der nu var kommet i seng.

Det vil af det her skrevne fremgå, at det var en helt ideel ferieform for familier med små børn. Vi havde samvær med andre mennesker om væsentlige og interessante emner, og vi havde en ledelse og lærere, som gjorde deres allerbedste for at give os alle en meningsfyldt og oplevelsesrig ferie, som vi vendte glade hjem fra, som Johs. Engberg udtrykte det, forvirrede, men på et højere plan.

Tak for gode ophold!

»Hvor er Erling, Heidi, Kenneth, Johnny og Signe...«

*Georg Bendix,
forstander
1982 – 1992*

**»Hvor er Erling, Heidi, Kenneth, Johnny og Signe,
den vege, den stærke, den sjove, den drukne, den grove...«**
- frit efter Edgar Lee Masters indledning til Spoon River Antologien -

Ja, hvad blev der egentlig af dem, den gruppe unge, som i begyndelsen af 1980erne, en god måneds tid efter Poul Schlüters regeringstiltrædelse, kom på Båring Højskole?

Lisbet og undertegnede var blevet fæstet fra august 1982 som henholdsvis lærer og forstander. Det var som til alle tider en overgangstid. Landets økonomi var i de foregående ni år blevet ringere, og Anker Jørgensen havde frasagt sig fortsat at tage ansvaret for landets ledelse.

Elevtilgangen til Båring havde under Jyttes og Johs' ledelse takket være god pædagogik og fast økonomisk styring været stabil. Den økonomiske situation i landet gjorde det svært for mange unge, særlig de ufaglærte med kort skolegang, og det gav højskolerne en broget elevgruppe. Der var unge med længere skolegang, som ønskede at få en større horisont end den, deres uddannelse havde givet dem, som fortsatte med at søge optagelse sammen med de førnævnte.

Om det var forstanderskiftet eller blot en tilfældighed, vides ikke; men ved skolestarten var der færre, end der havde været tidligere år den 4. november. Fire dage senere skrev jeg i dagbogen: »Der er mange i flokken, der har været ude i vanskeligheder af forskellig art. Vi må se at få dem over skærene, og der er meget at bygge op, når de har klaret de første. Ølforbruget er højt og er ikke til gavn for de jeg-svage. Man er meget kålhøgen til at begynde med, og mange viser deres styrke og trækker flere med. Men nu er vi i gang, og så må vi bede til, at det lykkes«. Bønner var ikke helt nok. Om morgenen, før Ketty og Mona kom for at gøre rent, måtte jeg i november og december op ved fem-tiden for at samle tomme flasker i fællesområderne. Den 21/11 søndag, 1982: »O, Gud, sikken en uge. Alle disse socialt

ramte med utrolig mange problemer står foran kontordøren og husdøren. Lærerne, søde og flinke som enkeltpersoner, men umulige som kollegium, virker, som om de aldrig har mødt eller tacklet problemet 'udsmidning', eller som om overvejelser herom aldrig har været tema på noget lærermøde. Der køres på nødvendigheden af, at JEG gør noget... Nej, jeg gider ikke engang referere det.«

De første syv uger var barske. De sociale myndigheder brugte højskolerne som aflastning i deres egen pressede situation, og hvad skulle de også gøre?

Men det betød, at der var psykisk syge, alkoholikere, narkomaner og studenter med samfundsmæssigt og personligt engagement. Den undervisningsplan, vi havde lagt med lange forløb, som skulle muliggøre fordy-

Lærerkollegiet engang i 80'erne. Bagerste række: Lisbeth Bendix, Jakob Mikkelsen, Erik Brygmann, Ruth Soergel, Mogens Michael Møller, Rigmor Jørgensen, Marianne Buhl, Knud Ejvind Pedersen, Ketty Paag, Inge Petersen. Forreste række: Leif Henriksen, Dorte Sylvest, Georg Bendix, Hans Henrik Skieller, Lars Thuesen.

belse, var nok den mest fortvivlede, vi kunne have valgt i den givne situation, hvor kun lidt under halvdelen af højskoleeleverne kunne læse, og over halvdelen havde store vanskeligheder med koncentrationen. Den 21/12, 1982: »Om min egen undervisning kan jeg kun sige, at får man penge for dette i dagens Danmark, så forstår jeg godt landets usle tilstand. Reaktionsnær? Ja, hvis der med det ord forstås en person, som ikke vil affinde sig med ligeglædhed. Jeg gider simpelthen ikke undervise folk, som først skal opdrages til at lade være med at trykke cigaretter ud i gulvtæppet, og som spørger, hvorfor de ikke må. Verden er ligesom for stor til, at de spørgsmål kan stilles«.

Nytår 1983 bragte elevtallet noget op, men situationen var fortsat vanskelig. Vi havde med udgangspunkt i de vundne erfaringer besluttet at tage folk til samtale inden optagelse, hvis vi vidste, at de havde problemer. Men det var ikke til at få ud af myndighederne, om der var problemer!

15.2.83: »Stadigvæk er det ikke blevet højskole, men en opdragelsesanstalt«.

Lisbet holdt strengt fast ved, at vi måtte æde de vanskeligheder, som eleverne kom med og gøre noget ved dem, når vi havde haft dem til samtale inden optagelse.

Ved slutningen af dette første hold sagde et par af de heldigvis mange tålmodige og hjælpsomme elever, at det at være sammen med barylerne, havde været det, der åbnede nye horisonter for dem, og fik dem til at se anderledes på mennesker. Og så har det jo været højskole for dem. Når livet ikke er, som det plejer at være, når perspektiverne forskydes, og man ser sig anbragt i en ny og anderledes position, åbnes nye veje at tænke på, og så er det også højskole.

Det følgende år var vi blevet bedre til at se vores opgaver, og det hele gled nemmere hen imod jubilæumsåret 1984. Det fik pulsen op, og takket være bestyrelsen og skolekredsens medlemmer fik vi en mængde aktiviteter på benene. En odenseansk historiker, Georg Lauridsen, blev ansat til at samle stof til et skrift, »Et herreds liv«, om Båring Højskole i lokalhistorisk sammenhæng. Uden Grethe Marcussens og bogtrykker Kaj Sørensens ihærdige skubben var der næppe kommet noget på det papir. Poul Borum digtede en sang, som Eyvind Lender satte melodi til. Det er ikke blevet nogen landeplage, men her i huset synger jeg glad og gerne »at skulle og at kunne, at burde og at ville, at ikke kunne bunde, og altid bli den lille, at samle på erfaring, og fantasi og viden, hinsides al forklaring bli klogere med tiden.« Sangen samlede erfaringer, vi gjorde os i løbet af ti år.

Hvad ville vi i årene fra 1982 til 1992? Det vigtigste var i en forvirret tid at være medarbejdere på elevernes glæde over livet, så de fra hinanden og fra højskolen både som højskolehus og højskolens mennesker mærkede, at der blev kaldt på dem. De var verdens lys. Uanset, hvordan de så i øvrigt var.

SKOLESANG til Båring Højskoles 25-års jubilæum

Tekst: Poul Borum

Mel : Ejvind Lender

1. At vide og at kunne,
at skulle og at ville
- at ikke kunne bunde
og altid bli' den lille.
At samle på erfaring
og fantasi og viden,
hinsides al forklaring
bli' klogere med tiden.
2. At ikke bindes, blindes
af alt for mange fakta
- at finde og at findes,
ta' vare på, iagtta'.
Bestemme, formulere,
men kun så langt som ord ved.
At trods alt eksistere
og godta' verdens storhed.
3. At ikke eje noget
og dog ha' alt at miste.
At komme ud med sproget
som var hver dag den sidste.
At leve godt og kærligt,
at leve og at lære
- det' ikke noget særligt:
den svære kunst: at være.

D Am4 A Hm6 C G4 A D
 Am4 A Hm Em G4 A A F# Hm A
 D F C A7 F# F Hm B7 Em D C A
 D G/D
 con 2/3 ALLEGRO.

Georg og Lisbeth ved opførelsen af værkstedsbygningen. Desuden ses murermester Olaf Dreyer og Knud Ejvind som nr. 7 og 8 fra venstre. Foto 1986. Stadsarkivet i Odense

Midlet hertil var fagene. Ved vores ansættelse i efteråret 1981 sagde vi til bestyrelse og medarbejdere, at vi ville sikre, at de håndværksmæssige, de boglige og de musiske fag skulle have lige stor prioritet på skemaet. Som på alle højskoler havde Båring haft håndværksteder, men arbejdspladserne var ikke særlig appellerende til udfoldelse.

Det skulle der rådes bod på, og efter jubilæet 1984 gik vi i gang med at diskutere, hvordan vi gerne ville have, at det skulle være. Arkitekterne Crowne og Duedahl var sparringspartnere, og alle på højskolen, medarbejdere og bestyrelse, fik i løbet af et år drøftet igennem, hvordan vi ville have det. Det er en af de sjoveste og mest anstrengende processer, jeg har gennemlevet. Resultatet blev til alles glæde. Glasgangen skabte et haveområde, og gården blev anvendelig som uderum for værkstederne. Det blev en del af dansesprojektet at udvikle evnen til opmærksomhed overfor den store verden, verden omkring os, og den verden, vi selv er.

Ved tiårets slutning skærpede regeringen tilskudsbetingelserne. Elevtallet begyndte at dale, selvom arbejdsløsheden tog til, så der blev 100.000 flere ledige fra 1987-92, selvom tilgangen til arbejdsstyrken tog af, og arbejdstiden blev nedsat med 7,5 %.

Nye kræfter skulle til på højskolen, for tiden skiftede for alvor ham efter 1989. I aviserne brugtes betegnelsen »fattigfirserne« om perioden. Måske var der mangel på moneter. De var ikke afgørende for de daglige bekymringer og den daglige glæde. Det var til gengæld menneskene på og omkring højskolen. Det var erfaringen af uafsladelig at forlade en tilstand og finde en anden, måske bedre, - håbe, planlægge, gøre sit bedste og stadig blive overrasket. Alle gode ønsker for den nye tid.

Georg ved en komediefest, her sammen med Stefan og Rikke Herriks datter Julie.

1980erne

*Valdemar Rasmussen,
bestyrelsesmedlem og senere formand
1985 – 1993*

Firserne var et godt årti for Båring højskole! Jeg konstaterer dette vel vidende, at nogle måske med rette kan hævde det modsatte.

Da jeg lidt hovedkuls blev kastet ind i bestyrelsen og senere blev formand, var det for mig et kulturchok. Måden, hvorpå man i bestyrelsen nåede frem til beslutninger, tog tid på grund af mange sidespring! Men det var en god og frugtbar periode med mange gode tiltag og mange gode arrangementer.

Det, som vel nok står tydeligst i erindringen, er forberedelsen af og opførelsen af værkstedsbygningen. Det var et fantastisk løft, højskolen fik ved dette byggeri, først og fremmest de undervisningsmuligheder, som lærerne og forstanderen fik.

Arkitektonisk er det også vellykket, da bygningen giver et dejligt første-håndsindtryk, når den besøgende kommer op på Højskolen.

Renovering af køkkenet var en anden stor opgave og investering, som krævede mange kræfter. Men resultatet blev godt med vareelevatoren fra køkkenet til kælder. Apropos elevator var vi igennem mange forslag til, om der kunne etableres en personelevator fra kælder til stueplan; men de strandede alle på prisen, og derfor må vi stadig tage trapperne.

En investering, som jeg aldrig var eller blev glad for, var affødt af indførelsen af naturgas og dermed muligheden for at oprette et lille kraftvarmewærk, som kunne forsyne højskolen med varme og producere el til salg på nettet. Det gav mange problemer og har vist aldrig fungeret optimalt.

Elevmæssigt kom skolen godt igennem nogle turbulente år med mange elever, som var sendt på højskole på grund af stor arbejdsløshed. Den situation krævede en meget stor indsats fra alle, men især Lisbeth Bendix øvede en utrolig indsats for at samle alle op, der havde det svært med livet.

I alle mine formandsår var jeg konstant forundret over, at højskolefolk var modstandere af Fællesmarkedet, det senere EU. Jeg kunne ikke forlige

mig med denne modstand i Grundtvigs fædreland. Denne modstand er så senere blevet noget udvandet.

Jeg mindes med stor glæde skolens jubilæum i 1984 med alle de mange arrangementer, de mange gæster og deres mange gode ønsker for og gaver til Båring højskole. Det gav os på mange måder mod og lyst til at gå videre i den retning, som mange gode folk havde begyndt. Jeg tænker meget tilbage på den støtte, jeg fik fra pastor Thaning..

Ved et tilbageblik kan det ikke være anderledes, end at der også er sørgelige minder. Jeg mindes den påskemorgen, jeg stod med vores flag og ville hejse det i dagens anledning. Da ringede telefonen med besked om, at vores højt elskede højskolemor Lisbeth var omkommet ved en bilulykke. Da gik flagene på halv hjemme og i hele byen. Det var et ufatteligt tab for højskolen, men mest naturligvis for Georg og deres børn.

Sidst i min periode kom der sorte skyer på himlen for alle højskoler, idet der kom for få elever. Der blev forsøgt på mange måder at stramme op på tingene, blandt andet ved at fire lærere delte tre stillinger. Det var den eneste aftale, som ikke kom i forhandlingsprotokollen. Den blev nedfældet på et papir, som skulle opbevares i pengeskabet! Det var nok ikke helt efter de lov-mæssige retningslinier!

Jeg tror, højskolen fik sin første spindoktor, længe før det blev aktuelt indenfor politik. Niels Ole Frederiksen blev antaget til at fortælle om og følge op på mange gode tiltag, som skulle skaffe elever.

Der er mange glade minder fra min tid i højskolens bestyrelse, gaven fra Albanifonden til stenen ved opkørslen f.eks., Lisbeths og Georgs halvtred-sårs fødselsdage fylder meget i erindringen. Samværet med personale, medlemmer af skolekredsen, bestyrelsen og repræsentantskabet er gode minder.

Den sidste store opgave i højskolens regi var at finde og ansætte ny for-stander.

Det var min opfattelse, at den kultur med de mange møder og med til tider store vanskeligheder med at komme til enighed var på retur. Nu ville både lærere og personale gerne finde en person med baggrund i højskole-bevægelsen, en person, som kunne træffe beslutninger.

I den situation nød jeg godt af pastor Thanings og Johs. Engbergs ven-skab og gode råd. Det var en stor personlig lettelse, at vi kunne ansætte Puk og Kurt V. Andersen fra Thy højskole som nyt forstanderpar i fuldkommen enighed. Alle faggrupper og bestyrelsen var bag denne beslutning.

Musik skal der til...

*Hans-Henrik Skieller,
lærer 1985 – 1995*

Sang og musik har vel altid været et væsentligt element i højskolens liv, og i sin levetid har den haft mange forskellige mennesker ansat til at varetage tonernes dans. Jeg var en af dem. Jeg var ansat på højskolen fra 1985 til 1995. Når jeg tænker tilbage på min tid som musiklærer i Båring, er der tre områder, jeg særligt husker som mine specielle virkefelter. Det er fælles-sangen, musikundervisningen og vores teater-projekter.

Jeg ved ikke, hvor mange fællessange jeg har spillet til i foredragssalen, men det løber op i flere tusinde. En dag på højskole starter jo altid med en fællessang, og jeg husker tydeligt, at jeg i mine unge dage ikke var helt så ferm til at komme op om morgenen, som jeg er blevet, efter at jeg har fået børn. Så jeg var ofte kun lige stået op af sengen, når jeg søvndrukken satte mig ved klaveret i foredragssalen og missende med øjnene forsøgte at få hold på et akkompagnement. Det kunne endda gå, hvis det var en sang, jeg kendte i forvejen. Men hvis den var ny...

Hvert hold af elever eller kursister havde sine favoritter, og hver aldersgruppe havde også i nogen grad hver sit foretrukne repertoire. På pensionistkurserne slog jeg vældig ofte an til »Der står et slot i Vesterled« og »Septembers himmel er så blå«, mens vinterskolens unge med tiden drev mig til vanvid med deres evindelige ønske om at synge Kim Larsens »Blip Båt«.

Men der var overraskelser. Et af de store hits blandt de unge viste sig at være »Hil dig, Frelser og Forsoner«.

Det var bestemt ikke altid, at sangen fik vinger. Nogle gange lød det mest, som om verden var befolket af små, forskræmte mus. Men en gang om året blev der afholdt præstekonvent på højskolen, og så var der ingen små forskræmte mus! Tværtimod, så blev der sunget til, så taget var ved at lette. Det kom siden til at hedde sig om præsterne, at »ingen sang med. Alle sang for!«.

I mine ti år på højskolen huserede jeg i højskolens fjerneste rum, musiklokalet, der lå nede bagved gymnastiksalen. Her byggede vi med tiden et

Hans-Henrik Skieller lærer fra sig.

rytmisk instrumentarium op, som især de unge med iver kastede sig over. Og det uanset, om de kunne spille noget som helst på instrumenterne.

Faktisk var nogle af de allermest ivrige de helt grønne. Det var en helt almindelig situation for mig at stå med et hold på 10-12 unge nybegyndere og seks ugentlige lektioner i to måneder. Værsgo og spil! Målet var klart: De ville gerne opleve suset, når de en dag kunne træde ind i rampelyset i foredragssalen for øjnene af deres kammerater og bare »fyre den af«! Så der blev knoklet med de mange bevægelser ved trommesættet og med de svære greb på guitaren. Og efter intenst arbejde kunne vi så nå frem til at have 4-5 numre, vi kunne spille. Men så glippede gevinsten heller ikke:

Det er den store koncertaften. I tændt scenelys og under høje jubelråb fra alle griber Sara el-guitaren og famler sig frem til sine tre akkorder, mens Benny med tungen i mundvigen finder sine rigtige tangenter på keyboardet, og Ida får arme og ben til at makke ret ved trommerne, og så tonser rockmusikken ellers deruda', og dansegulvet fyldes øjeblikkeligt.

Der ryger en del finker af fadet undervejs, men hvad gør det, stemningen er lige god af den grund.

Der var i hvert fald nogle unger mennesker, der her fik overskredet nogle personlige grænser, og som oplevede, hvad der kunne foregå på den anden side.

Det samme gjaldt for højskolens teateropsætninger, som blev en tilbagevendende begivenhed på højskolens vinterhold. Også her blev der knoklet med henblik på de gyldne øjeblikke henne for enden, når publikum blev lukket indenfor. Nogle gange lavede vi faktisk rigtig godt teater, men uanset hvor sublimt det blev, gav det altid for adskillige af eleverne anledning til grænseoverskridende oplevelser af, at »Jeg Kan Meget Mere End Jeg Troede Jeg Kunne«.

Hen mod slutningen af min tid i Båring ændrede højskolen på mange måder karakter, og da jeg valgte at stoppe i 1995, ændrede også musikken på stedet karakter, idet skolen ansatte en ny musiklærer, der ønskede at profilere musikfaget som et kulturforståelsesfag snarere end som et aktivitetsfag.

Det har sikkert også været fint, det var bare noget andet.

1988 og fremefter

*Stefan Herrik
står fra slutningen af 1980'erne som underviser
i billedkunst og keramik.*

Stefan ser på detaljen.

Psykologi og personlig udvikling

*Lone Merete Paavig,
højskolelærer
1989 – 1992*

På Baaring højskole fik jeg i 1989 til opgave at undervise i psykologi samt udvikle kurser i sundhed og personlig udvikling. Jeg landede i et frodigt og kreativt miljø, og forstander Georg Bendix gav mig ubetinget støtte og opbakning i mit arbejde.

For en psykolog var det en spændende historisk epoke, for det var meget oppe i tiden at beskæftige sig med personlig udvikling. I højskoleverdenen debatterede man ivrigt, om dette emne hørte hjemme i højskolens regi. Jeg husker, at tidsskriftet Helse opfordrede mig til at skrive en artikel om den nye trend, for mange højskoler landet over valgte at følge med tiden og tage det bedste fra denne verden til sig. På et praktisk og jordnært niveau fandt fagene sin plads side om side med de traditionelle højskolefag.

Mange af de psykologiske teorier og metoder, der kom i spil, handlede overordnet om at øge deltagerens kommunikationsfærdigheder, at styrke selvtillid, samt at give redskaber til at håndtere kriser og konflikter. Der var f.eks. undervisning i assertionstræning, kærlighed og parforhold, sammenhæng mellem krop og psyke, dans, afspænding og massage, samt stresshåndtering og mental træning. Herudover husker jeg, at timerne om drømmenes betydning og psykodrama var særligt populære.

Der var megen interesse for de psykologiske emner blandt højskolens unge mennesker, men også på de åbne familiekurser og på pensionisthøjskolen var der søgning til fagene. Det handlede om at styrke sig selv som individ og socialt væsen, og drivkraften var ønsket om at blive bedre rustet til at tage ansvar for eget liv.

For mig som lærer og menneske gav årene på Baaring en personlig vækst, som jeg i dag er taknemmelig for. Det var en stor glæde at have mulighed for at formidle nogle redskaber, der tilsyneladende kunne »rykke« lidt. Selv fik jeg udviklet mig fagligt og fik bygget så megen selvtillid op, at jeg i 1992 turde tage springet til privat psykologpraksis og eget konsulentfirma. Tre år senere i 1995 grundlagde jeg mit uddannelsescenter, Dansk

Center for Psykodrama, hvor jeg den dag i dag anvender nogle af de psykologiske metoder, som jeg udviklede på Baaring Højskole.

Når jeg tænker tilbage, var det naturligvis ikke kun lutter idyl at være højskolelærer. Det kunne til tider være konfliktfyldt, hårdt og slidsomt, for en højskolelærer møder mennesker, der ikke altid er positive, og har desuden en arbejdsuge på langt over normen. Det jeg husker bedst, er dog livgivende udfordringer med videbegærlige og inspirerende elever og et godt samarbejde med arbejdsomme kollegaer, der udførte deres arbejde med idealisme og stor passion.

Jeg møder af og til gamle elever, når jeg underviser rundt omkring i Danmark. Det glæder mig at se det lys, der tændes i deres øjne, når snakken går tilbage til højskoletiden. Da kan jeg se, at Baaring Højskole har gjort en forskel.

Så festes der! I baggrunden 2 elegante herrer, Georg Bendix og Hans Henrik Skieller. Foto i privat eje.

Formand Thaning på cykel

Erik Brygmann

Thaning var gennem mange år en stabil formand for bestyrelsen, og når han havde fået en idé, hvad enten det gjaldt højskolen eller noget andet, arbejdede han som regel energisk på at føre denne idé ud i livet.

På et tidspunkt, jeg husker ikke hvornår, manglede han en organist i Roerslev og syntes, at det skulle være mig. (Jeg havde ved forskellige lejligheder vikarieret i begge kirker). Det var jeg knap så interesseret i, da det ville gøre mig mere bundet, end jeg var i forvejen, så jeg sagde nej tak. (Det lille orgel i Roerslev var heller ikke så morsomt at spille på som orglet i Asperup).

Jeg boede dengang i en lejlighed på højskolen med udsigt til gårdspladsen, og da jeg en dag så Thaning komme cyklende op ad alléen, tænkte jeg: Det er mig, han vil have fat i, men jeg gider ikke snakke mere om denne sag. Så jeg lagde mig ind på sengen i mit sovekammer. Lidt efter ringede det på døren til lejligheden. Jeg reagerede ikke. Så blev der banket på døren til dagligstuen. Jeg reagerede stadig ikke. Så blev der banket på sovekammerdøren – og den blev åbnet. Om Thaning blev klar over, at jeg sov rævesøvn, ved jeg ikke; men jeg blev nødt til at stå op og gå med ind i stuen. Her fornyede Thaning sin anmodning, og jeg gentog mit afslag. Heldigvis blev det hurtigt accepteret, og Thaning cyklede hjem til Laura. Det var nemmere at rejse en højskole end at gøre mig til organist i Roerslev.

Thaning på vej.

Ved afskedsfest for Georg 5. december 1992

Erik Brygmann

*Løbende kommer du imod mig
ved højlys dag
såvel som ved nattetide
du pruster og stønner
og sveden stiger til himmels
gennemhuller det forpinte ozonlag
du løber hjem efter en bog
en ostemad eller et digt
dine bare fødder kærtegner fliserne*

*Dit løb gi'r mig dårlig samvittighed
skal det dog gå så hurtigt?
du svarer ikke
men løber videre rundt på Fyn
ad stier og veje
langs mark og strand*

*Du skræmmer livet af gamle enker
som er på vej
til møde i foredragsforeningen
og som mindes deres ungdoms vækkelse
på Rødding, Askov og Frederiksborg
de har aldrig set
Schrøder, Arnfred og Begtrup løbe
man løber kun i en gymnastiksal*

*Men du har for længst
befriet dig for
traditionernes forkalkede åg
så du løber videre
du løber og løber
med bankende hjerte i venstre bryst
forstanderbrystet
i mørket ved du ikke længere
hvor du er
du løber bare videre
du vil være sund og stærk
og blive 100 år
så du løber og løber
benenes bevægelser
la'r sig vanskeligt standse*

*Og dog – nu øjner du vand
åbent hav
og du afkaster dit tøj
træder nøgen ud i bølgerne
som befrier dig for den klæbende hinde af sved
og sveden synker til bunds
hvor den kvæler såvel alger som fisk
dine baller lyser hvidt i tusmørkets rum*

*Og oppe på skrænten
står fiskerens kone og ser på
hun ryster opgivende på hovedet
og går hjem
tænk at hendes afdøde far
støttede indsamlingen til det der
da pengeafpresserne gik rundt i sognet
hin dag i 1944*

*i underbukser står du et øjeblik stille
og tænker på den vandgrød
der venter dig derhjemme
allerede tanken får dig til at stønne
som en kronhjort i brunst
fiskerkonen farer ængstelig sammen
og haster mod hjemmets trygge favn*

*Hold tåre op at trille
og du vor zithar – stille
nu løber Georg hjem til Hindballe*

*Tak fordi vi mødte hinanden
både i gang og i løb
og i munter leg
løb roligt videre
men sæt blot farten lidt ned.*

Omstillingstid

*Kurt V. Andersen,
forstander
1993 – 1997*

Jeg siger tak til redaktionen for at måtte bidrage til dette jubilæumsskrift for Båring Højskole.

Jeg var forstander på skolen i en omstillingstid.

Den danske folkehøjskole havde siden slutningen af 1960erne befundet sig i en art undtagelsestilstand fra det, man kunne kalde normalen eller traditionen tilbage til de første højskoler. Båring blev indviet det år, hvor Danmark gik fra at være et landbrugsland til at være et industriland, det første år, hvor værdien af industriproduktionen overhalede landbrugsproduktionen. Båring Højskole blev en højskole for byernes unge, som ikke havde nogen umiddelbar tilknytning til højskoletraditionen og derfor ikke på samme måde var et stabilt »kundegrundlag«. De nye unge skulle tiltrækkes. Jeg tvivler på, om det ville være lykkedes ud over 60erne, hvis ikke det var for ungdomsoprøret, som på godt og ondt befordrede alternative undervisningsmåder og institutioner. Forfatteren Tage Skou-Hansen, som havde tilknytning til møderne i Asperup Præstegård hos Kaj Thaning, har skrevet indgående om de midlertidige fællesskaber, som kom til at afløse de givne. Identitet blev et valg mere end et vilkår. Det troede man i alt fald dengang. Højskolen blev en sådan mulighed for at finde et midlertidigt fællesskab, og det tiltrak unge fra byerne.

Ungdomsoprør og højskole

Det kan derfor heller ikke undre, at ungdomsoprøret, som kom til os fra USA og Frankrig efter besættelsen af Psykologi på Københavns Universitet i 1968, holdt sit indtog på folkehøjskolerne. I 1969 blev der uro på Ryslinge Højskole anført af en sømand, som oven i købet hed Juul. Adskillige forstandere rundt om på landets højskoler måtte undrende se til, at skolens hverdag, som man havde kendt den, mere eller mindre gik i opløsning. Alt blev drøftet på fællesmøder, fra kondomautomater til mikro-makromad. Demokratiet skulle være direkte og altomfattende, både i form og indhold.

Der kom nye højskoler til, som direkte »solgte« sig selv på alternativ styreform. Højskolelever mødte ikke længere en højskole, som havde et anliggende med dem, men de skulle i stigende grad selv finde deres anliggende med den tilfældige højskole, de frekventerede. Det kom til at præge alt fra undervisning til mad og personaleorganisation. Jeg var selv som elevrepræsentant ved lærermøder på den højskole, jeg var elev på i 1971, med til at tage stilling til kammeraters eventuelle udsmidning for brug af stoffer. Ja, spørgsmålet blev drøftet på fællesmøder, som kunne tendere til at blive en slags folkedomstol. Alt dette er glimrende illustreret i Tage Skou-Hansens film »Højskolejournal«, som i al tåkrummende pinlighed fremstiller forholdene. Både det bedste og det værste fra ungdomsoprøret blev udlevet i forstærket form i folkehøjskolen. Og det var også i folkehøjskolen, det trivedes længst, ja, længe efter at det øvrige samfund for længst endnu engang havde skiftet spor.

Kurt V. Andersen ved stenen, som Frede Troelsen har lavet. Albanifonden skænkede stenen til højskolen. Foto i Stadsarkivet i Odense.

I 1984 blev jeg forstander på Højskolen i Thy, som havde sat sig et mål om at vække eleverne til kamp for ånd, sandhed og frihed. Her var der tale om at genopfinde den gamle vækkelseshøjskole, som havde et anliggende med eleverne, en højskole, som ikke bare ville være en facilitet for tilfældige forbigående. Det var meget berigende at være med til, men også noget ude af trit med tiden; men man skal som bekendt ikke altid tro på tiden og dens løgne.

Forstander på Båring Højskole

Den 1. januar 1993 tiltrådte jeg som forstander på Båring Højskole. Jeg havde de forudgående 7 måneder holdt 11 møder med skolens ansatte, så vi kunne være i fuld fart, når jeg tiltrådte. Den 31. december begyndte jeg at rydde op på det kontor, et tidligere lille arkivrum, som min beskedne og arbejdsomme forgænger alligevel havde efterladt helt bogstaveligt som et rodet pulterkammer. Min første egentlige embedshandling nytårsdag kl. 19 var at smide tre elever ud, som havde stjålet øl og biler på skolen. Meget symptomatisk spurgte en af de unge fyre: »Hvor skal vi tage hen?« Højskolerne blev op gennem 80'erne i vid udstrækning brugt som anbringelsessted for rodløse unge med sociale problemer. De mødte en højskole, hvis nyudviklede former efter ungdomsoprøret ikke havde meget at byde på for netop disse elever i form af at ville dem mere end deres egne behov for fester og fællesskab. Lærerne havde arbejdet flittigt på at leve op til elevernes forventning, de var gode til at skabe dette midlertidige fællesskab.

Jeg mødte med en anden tilgang. Bestyrelsen og vel også en del af lærerne havde set, at nu var tiden en anden. Der skulle mere ledelse til i forhold til indholdet. I ansættelsessamtalen formulerede et bestyrelsesmedlem det sådan, at den nye forstander skulle sætte sig for enden af bordet. Hvilket jeg så gjorde ved det første lærermøde. Symbolikken var for tung for nogen, for senere var stolen fjernet ved hvert mødes begyndelse. Det illustrerer meget godt den brydningstid, som højskolen sådan lidt forsinket var nået frem til. Jeg ville tegne en skole, som havde et anliggende med eleverne; en del af de ansatte havde deres rod i forestillingen om skolen som et mødested og midlertidigt fællesskab. Den modsætning kom på mange måder til at sætte en skjult dagsorden for alt, hvad der skulle tages stilling til. Helt i forlængelse af den tids tanker om ledelse af uddannelsesinstitutioner, så skulle så at sige alt godkendes på et lærermøde, inden det kunne sættes i værk. Lige fra undervisningen til pedellens sprøjteplaner og køkkenlederens dispositioner. Selv stod jeg engang skoleret, fordi jeg i sam-

råd med trykkeren havde rettet i en ny skolebrochure uden at spørge. Organisationen var på mange måder vendt på hovedet. Egentlig havde skolens skolekreds ved bestyrelsen delegeret ledelsen til forstanderen, som så delegerede til lærere og andre ansatte. Men det var efter ungdomsoprøret mange steder vendt på hovedet, så lærerrådet blev den egentlige myndighed. Det blev ofte til ufrihed for den enkelte og gensidig kontrol. Mit ideal var, at den enkelte lærer skulle have størst mulig frihed i sit personlige og faglige anliggende, så længe det var med respekt for skolens overordnede formål. Vi havde for mange lærermøder om praktiske petitesseer, fordi alle ønskede at være medbestemmende om alt. Og det var såmænd ikke mere udpræget på Båring Højskole end på mange andre højskoler, sådan var tiden. Når jeg i dag tænker efter, så var vi i grunden havnet i det fælles problem, det er, at skulle bringe et fælles anliggende på højde med en ny tid. Jeg evnede ikke at løse problemet uden afskedigelser – desværre!

Thaning og vækkelsen

Da jeg tiltrådte var Laura og Kaj Thaning, som havde været hovedkraft i skolens oprettelse, netop flyttet ind i et nabohus til skolen. Jeg gik ofte en tur over for at tale med dem. Det bestod nu mest i, at Kaj spurgte til skolen og til, hvad jeg ville med Båring Højskole. En dag faldt jeg i kælderen på skolen over et gammelt årsskrift. Meget af det som refererede til skolens historie bøger, billeder og inventar, var i 80'erne blevet anbragt i diverse kælderrum, bl. a. nogle fine billeder af Sven Havsteen-Mikkelsen, som var blevet erstattet af en hel del stofapplikationer, fremstillet af en af skolens lærere! I det årsskrift, som vist nok var fra 1970, som jeg havde fået fat i, havde Thaning skrevet en artikel, hvor han skriver, her citeret efter hukommelsen: »Jeg har aldrig brudt mig om Ludvig Schrøders, legendarisk forstander på Askov Højskole, formulering om elevens trang og lærerens evne. For hvad nu, hvis eleven ikke kender sin trang?« Jeg blev overrasket over Thanings formulering og spurgte ham, om han virkelig mente det. Sådan skulle jeg naturligvis ikke have spurgt. »Jeg skriver ikke noget, som jeg ikke mener,« konstaterede han tørt, medens han pustede cigarrøgen ud. Min undren skyldtes, at Thaning med den formulering var så tæt på vækkelsehøjskolen, som man kan komme. For hvis eleven ikke kender sin trang, så må den jo vækkes. Det var Grundtvigs, men i særlig grad Kr. Kolds anliggende. Den havde jeg ikke ventet at finde hos Thaning, det var min fejl. Alt så skolens lærere og forstander skal have et anliggende med deres elever al-

lerede, inden de er ankommet. Eleven træder ind i noget, som allerede er og må så tage livtag med det.

Et eksempel kunne være morgensangen eller morgensamlingen, som det karakteristisk nok kom til et hedde på de fleste højskoler i 70erne. Da jeg tiltrådte, stod eleverne stort set for alle morgensamlinger. Opgaven var fordelt på boggrupper. En dag skulle jeg aftale morgensange med min boggruppe. De foreslog de sædvanlige 10-12 sange, som vi oftest sang. Jeg foreslog, at vi skulle finde nogle andre, og en elev sagde: »Vi kender ikke andre!« Umiddelbart efter havde vi lærermøde, og jeg omtalte reaktionen fra eleven og sagde: »Hvem har ansvaret for, at eleverne ikke kender flere sange?« Jeg påstod, at ansvaret var vores, og at vi måtte overtage morgensamlingen, så vi ikke længere f.eks. skulle udsættes for ballondans ved en morgensamling. Det førte til, at jeg til at begynde med overtog 2-3 morgensamlinger om ugen med sang, fortælling eller oplæsning, senere kom alle lærere med på skift. Vi måtte præsentere eleverne for et indhold, som kunne fortælle dem noget om, hvem de selv var og kunne blive, for et menneske er meget mere, end det er i øjeblikket, det er også alt det, som det længes efter at blive.

Jeg husker med glæde den iranske muslimske pige fra Århus, som ringede en formiddag og sagde: »Kurt, jeg savner morgensangen på Båring Højskole«.

Jeg følte mig helt i overensstemmelse med Thaning i spørgsmålet om elevens trang, men også i overensstemmelse med den grundtvigske forståelse af højskolens opgave.

Vi havde et par vanskelige år, men sluttede med nogle gode år med rigtig god elevsøgning. I vinteren 93-94 havde vi det største antal elever nogensinde. I løbet af 1996 kunne vi ane, at tiden nu helt havde taget grunden væk under folkehøjskolens undtagelsestilstand. Ungdomsoprøret og ønsket om alternative fællesskaber havde ikke tiltrækning længere, og ungdomsarbejdsløsheden blev heldigvis stadig mindre, og henvisningen af sociale klienter faldt hurtigt. Elevholdene blev langsomt mindre og bestod af velfungerende unge, de fleste med studentereksamen, som selv havde sparet samme til et højskoleophold. Vi holdt god højskole med dygtige ansatte. Vi mødte stor velvilje fra den gamle skolekreds, og skolens bestyrelse med først Valdemar Rasmussen og siden Anders Nørregård som energiske formænd.

Jeg havde fået nok og sagde op til fratræden den 1. marts 1997, men min efterfølger fik af flere gange udsat sin tiltræden, så jeg fortsatte til den 1. august 1997.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at takke alle de mange mennesker omkring Båring Højskole for støtte, opmuntring og godt samvær. Jeg tænker jævnlgt på mange af jer. Jeg er ked af, at højskolen ikke længere eksisterer, men glæder mig også over, at der igen bliver liv i huset. Efterskolerne har på mange måder overtaget højskolens opgave.

Jeg har siden begyndelsen af 1998 været valgmenighedspræst i Bøvling, en af de store vestjyske grundtvigske valgmenigheder, hvilket jeg er særdeles glad for. Jeg kommer ofte på højskoler og i mange andre sammenhænge for at holde foredrag.

Jeg skal hilse fra Puk, som er sygeplejerske på en neurologisk rehabiliteringsafdeling.

Billede fra biblioteket i vestfløjen.

Båring Højskole, en uløselig del af min tilværelse

*Anders Nørregaard,
bestyrelsesmedlem og senere formand,
1993 - 2000*

Når jeg skal fortælle om, hvad Båring Højskole har betydet for mig, er det mig en næsten uoverstigelig opgave, fordi den hele mit liv har været en uløselig del af min tilværelse, når man måske fraser de sidste 10 år. Jeg kan derfor ikke holde mig inden for den A4 side, som er blevet udstukket. Lad mig begynde med begyndelsen.

Da min familie flyttede til Båring i 1951, var jeg mig ikke bevidst, at der var en højskole, selvom den endnu ikke havde transformeret sig i en bygning. Dog var det allerede tidligt, vi hørte udtrykket, idet der overfor vores bolig i Båring lå en, så vidt jeg husker smuk, men forfalden gammel bindingsværksgård, som blev kaldt for »Højskolegården«. Den var indkøbt til, når tiden kom, at rumme bygningerne på sine marker. Højskolen var også levende i sognet, idet der dels var foredrag i forsamlingshuset, dels »Asperupmøder«, hvor også højskole blev drøftet.

Da vi blev større, fik Mudde, eller rettere Ingeborg, som er Laura og Kaj Thanings yngste datter og min jævnaldrende, og jeg lov til at sidde med på gulvet, når de mange kloge mennesker sad i præstens stue. Det har dog nok været spildt, for jeg kan ikke huske et ord af, hvad de sagde. Men oplevelsen husker jeg tydeligt!

Vi børn fungerede som lodser for de mange mennesker, der kom, og som skulle indkvarteres i de mange gæsteværelser rundt om i sognet, bl. a. hos min mor og far.

*Jens Nørregård ved klaveret, medens Anders Nørregård andægtigt lytter.
Foto i privat eje*

Som et kuriosum kan nævnes, at de husede både Bjørn Poulsen og Erik Halvorsen, som senere skulle blive deres medsvigerforældre, men det har jo ikke så meget med højskolen at gøre.

I 1958/59 begyndte der så at ske noget på markerne, der lå højt bag byen. Det var en herlig legeplads for byens børn, og vi legede/sværmede der de lange sommeraftner fulde af energi og hormoner. Der skete dog ikke noget utilbørligt, så vidt jeg ved. Men de tomme bygninger var et herligt gemmested.

Ved højskolens indvielse for 50 år siden var det en stor festdag med bl. a. undervisningsminister Jørgen Jørgensen og masser af andre prominente gæster. »Fynsk forår« blev opført med lokale kræfter. Min far sang basstemmen trods en febersygdom.

Jeg selv sang med i børnekoret trods en stemme i begyndende overgang. Min bror Tage sang drengesolostemmen. Hvem der sang pigestemmen, husker jeg ikke; men det var i hvert fald Johs., der sang tenoren. Når vi ikke sang, sad vi på hug nede foran scenen lige foran Jørgen Jørgensens fødder. Jeg husker hans ansigt meget tydeligt, idet det havde en utrolig lighed med Grundtvigs, når man ser bort fra skægget.

For en 15-årig dreng i Båring var det et mindre mirakel, at der kom en højskole til byen. Udvalget af piger og fester steg betydeligt. Jeg brugte en del tid deroppe. Om sommeren blev en del af eleverne som børnepassere, og vi var enten ansatte eller bare frivillige hjælpere. Det var tider - Ingrid, lille Hanne, Sonja og Karen Margrethe - for bare at nævne nogle af dem og ikke mindst Ole Sell.

Vinteren 1965/1966 var jeg hjemme på juleferie fra studiet i København, og det blev bestem-

Ung kærlighed på Båring Højskole – Lise og Anders Nørregård. Foto i privat eje.

mende for resten af mit liv. Efter en kirkekoncert, hvor en vis Lise Halvorsen sang solo, mødtes vi til Nachspiel hos Grethe og forelskede os straks. Der var lige et par konkurrenter, der skulle ryddes af vejen, men det var ikke så svært.

Efter at højskoleselestret var slut, fortsatte vi som børnepassere og har sådan set levet sammen siden da. Året efter var vi, så vidt jeg husker, også børnepassere. Det må have været en succes, for vores næstældste søn Morten så mulighederne og meldte sig en del år senere på Båring Højskole og fandt der sin Lotte. De bor i Hvalsø og har det godt med deres tre børn.

I årene, der fulgte frem til 1976, var vi i Båring med jævne mellemrum og var altid på højskolen, hvor vi besøgte min dejlige faster Helle. Hyppigt var vi også på højskolen til nytår.

Efter eksamen og tre års efteruddannelse i Sverige flyttede vi til Middelfart i 1976, hvor jeg kort efter blev valgt til repræsentantskabet for Middelfart sammen med min kone Lise. Efter en årrække, hvor jeg var blevet opstillet som »stemmekvæg«, blev jeg pludselig en dag valgt ind i bestyrelsen, hvor jeg sad, indtil Valdemar trak sig i forbindelse med det forstander-skifte, hvor Kurt Andersen kom til, nemlig 1993.

Jeg blev valgt til formand. Det blev en turbulent periode på mange måder. De første par år gik det elevmæssigt godt, men derefter gik det ned ad bakke. Det var ikke et fænomen, som alene ramte Båring, tværtimod. Hele højskolen som institution blev ramt og ligger fortsat i ruiner. Der er to væsentlige faktorer, der er årsag til dette. Dels blev tilskudsordningen nogle år forinden omlagt til taksametertilskud, altså tilskud pr. elev. Dels blev det tilskud, de enkelte elever havde fået, fjernet. Med hører også, at rigtig mange unge jo har været på efterskole, og der har fået deres højskoleoplevelse, selvom det efter min mening ikke erstatter et rigtigt højskoleophold. Det er jo også lidt af et paradoks, at alle politikere sælger højskoletanken i udlandet, men slagter den herhjemme. Føj, Bertel fra Rønshoved.

Perioden med Kurt som forstander blev skæmmet af en fyringssag, idet en gruppe lærere ikke kunne indordne sig under en ny og meget anderledes lederstil. Bestyrelsen havde set dette ved ansættelsen og havde spurgt, om de lærere, der skulle fortsætte på skolen, mente, at de kunne klare situationen, hvad de klart mente, de kunne. I bestyrelsen havde vi bedt om at blive involveret tidligt, hvis der skulle opstå problemer. Det skete ikke, og derfor blev selve fyringen meget abrupt og ikke særlig elegant. Den trak voldsomme følelsesmæssige spor igennem byen. Personligt synes jeg, at episoden udviklede sig langt voldsommere, end selve materien berettigede til.

I bund og grund var det jo »kun« en banal uoverensstemmelse mellem to grupper lærere.

Der blev gjort mange tiltag for at vende økonomien, bl.a. blev en del af jorden solgt fra. Derved kom bestyrelsen igen i modvind; men det var et nødvendigt træk for at fortsætte kreditten, og vi måtte som skole ikke handle med jord.

Efter at Kurt havde sagt op, ansatte bestyrelsen Ebbe og Mariann Lund, som før havde været med til at vende en truende udvikling. Der blev udfoldet mange anstrengelser; men det væsentlige, nemlig at der skulle komme flere elever på de lange kurser, udeblev desværre.

Man måtte derfor indse, at skolen ikke kunne fortsætte, og den blev erklæret konkurs i 2000.

En gruppe fra foreningen for sent udviklede overtog skolen, men den historie er jeg ikke involveret i udover overtagelsen; men igen er det jo endt med konkurs.

Som det fremgår, er Båring Højskole vævet ind i min tilværelse på mange måder. Det glæder mig, at der nu skal være rytmisk efterskole, og jeg håber meget, at en masse unge får deres »højskoleoplevelse« på Båring Banke.

År 1995

– En uundgåelig kollision

*Kristian Massey Møller,
lærer 1993 – 1999*

Da jeg første gang i 1993 kom til Båring Højskole, skulle jeg til samtale. Der var ingen bro dengang, så jeg tog færgen fra Korsør til Nyborg og videre med tog til Nørre Åby. Jeg var deltidsansat som historielærer på Slagelse Handelsgymnasium og higede efter igen at blive højskolelærer. Det havde jeg været på den nedlagte Fremtidshøjskole i Korsør og i en periode på Skælskør Folkehøjskole. Så jeg var spændt, da jeg tog en taxa, krydsede hovedvejen op forbi kirken, ind igennem porten af træer til Asperup og op ad bakken ind i Båring. Jeg duede ikke til pensum og karakterer. Jeg var til det forunderlige møde med elever, som ville være med til at ane noget.

Forstanderen hed Kurt, lærerne Dorthe, Hans, Jacob, Hans-Henrik og Else. Kurt kom oppe fra Thy og var kommet til efter Georg, som alle i lærerstaben var startet under. Samtalen gik lidt trægt, syntes jeg. Og da en af lærerne spurgte, hvorfor jeg søgte stillingen, røg det ud af mig, at jeg skulle have noget at leve af. Så røg det i vasken, tænkte jeg, og jeg hørte da heller intet, førend der var gået et par måneder. Kurt ringede da og sagde, at han godt kunne bruge mig på prøve i et halvt års tid. Jeg skulle undervise i historie og litteratur. Der var ingen betænkning. Jeg kastede mig ud i det. Kurts begrundelse for at prøve mig var i øvrigt den, at jeg havde sagt, jeg skulle have noget at leve af.

Jeg anede da naturligvis ikke, at det hele ville gå galt. Jeg blev godt modtaget af både forstander og lærere og det praktiske personale. Der var mange om at få skolen til at køre, og jeg fornemmede hurtigt, at alle gjorde deres bedste ud fra hver deres ståsted og ud fra, hvad de troede på var en god højskole. Vi kom mærkelig nok alle mere eller mindre fra samme baggrund og delte, uden at vi talte om det, fælles værdier. Vi kom fra en landboverdens skel og verdensbillede – en verden, som var ved at forsvinde, og som vi havde forladt, samtidig med at vi ikke rigtig befandt os helt vel i det moderne forbrugersamfund. Bare det at se ubrugte nedfaldsæbler, som ikke blev spist eller kogt til æblegrød, gjorde ondt. Vi genkendte hinanden, når vi skul-

le arbejde sammen. Typisk under oprydningen efter en fest. Vi fra landet organiserede nemlig ikke rydningen, men greb i stedet en stol og fór af sted med den.

Det gik som sagt galt. Da jeg efter et halvt år blev fastansat, havde jeg fået gode kolleger og en fantastisk mulighed for at give eleverne det, jeg nu var god til. Samtidig erfarede jeg, at der var en modsætning imellem, hvad i al fald forstanderen og de gamle lærere ville. Selv stod jeg lidt midt imellem og kunne endnu ikke kaldes for etableret som lærer og kollega i en samtømret flok. Forstanderen ville en mere historisk-poetisk linje, hvor historie, litteratur, religion, filosofi og politik skulle vægtes mere som faste fag i studieplanen. Lærerne ville fastholde og udvide valgfagene og linjefagene, så værksteder og musik og friluftsliv fyldte mere i skemaet.

Jeg kan med rette sige, at kampen stod mellem de gamle læreres krav om en mere individuel mulighed for at beskæftige sig frit med, hvad man ville, og forstanderens krav om obligatoriske, livsoplysende fag. Begge parter var enige om, at fællesskabet var vigtigt, men for de gamle lærere bestod det i

Foto fra 1996 fra det årlige møde med Brenderup Folkehøjskole, hvor der dystes i fodbold. Kristian yderst til højre, Kurt yderst til venstre. Foto i privat eje.

dagligdagens samvær og i fælles arrangementer, hvor det for forstanderen også bestod i en fælles anelse og opdagelse af vore vilkår som mennesker. Kollisionen var uundgåelig på den højskole, hvor grundlæggeren Kaj Thanings tanke om »en skjult myndighed«, der gav en fælles retning, ellers havde hersket. Der var tale om en gennemgribende uenighed i skolesyn. En uenighed, den daværende bestyrelse formodentlig ikke havde forudset, da den netop i Kaj Thanings ånd ikke havde udstukket en retningsgivende ramme at lave højskole i, men alene overlod det til medarbejderne at lave højskole.

For mig var det noget møg, og samtidig valgte jeg side og støttede forstanderen i det opgør, der kom. Det betød, at gryende venskaber faldt til jorden, ikke mindst fordi nogle blev fritstillet og dermed fik frataget deres levebrød og den skole, de brændte for. Det var en svær tid for Båring Højskole. Det var som sagt en kamp om skolesyn, men Båring Højskole forvandt aldrig opgøret. Skellene i lokalsamfundet var ikke til at komme udenom, og samtidig fik Båring Højskole færre og færre elever til den højskole, jeg kom til at repræsentere.

Det er svært at sige, om de gamle læreres vej havde hjulpet. Jeg er tilbøjelig til at sige, at det havde den ikke, ligesom den vundne vej heller ikke hjalp. Opgøret spærrede for udviklingsmulighederne, også hvis forstanderen havde måttet gå af. Selv rejste jeg et år, før Båring Højskole måtte rekonstruere sig selv med helt nye medarbejdere. Ikke desto mindre var jeg glad for mine 6-7 år på Båring Højskole, men er ked af, at forskellige skolesyn drev skolen ud på afgrundens rand og satte skel mellem mennesker. Skjult myndighed eller ej, så synes jeg i dag, at en højskole ikke alene kan overlades til medarbejderes skalten og valten – skolekreds og bestyrelse må og skal tone flag, fordi skolens overlevelse i bund og grund bør stå over også at være et lønsomt levebrød.

Heldigvis ender historien godt. Mine døtre kan nu måske få den glæde at gå på Båring Efterskole – Den rytmiske efterskole.

Med præstekrave og sommerfugle

Torkil Jensen,
lærer
1994 – 1997

I tankerne at vende tilbage til Båring Højskole i sommeren 1994 er som at åbne en dør, der længe har været lukket. Der drysser lidt støv ned, men først og fremmest kommer der lys ind et sted, hvor det ikke plejer at komme. For det var støv og lys at komme til Båring i sommeren 1994. Det knagede i fugerne, men lyset vandt.

I foråret og forsommeren 1994 havde jeg endelig efter lang tids søgen fået min første stilling som præst. Et barselsvikariat på Midtlangeland. Det sluttede i august, og nogle uger før havde jeg set et opslag i Præsteforeningens Blad, hvor man søgte en hjælpepræst til Kresten Drejergaard, der var blevet formand for foreningen. Stillingen kan eventuelt kombineres med en stilling som højskolelærer ved Båring Højskole, stod der..

Det var lige mig. Jeg søgte begge stillinger. Blev kaldt til samtale hos Kresten og kørt rundt i sognene i hans røde Citroën Visa, en tur, der sluttede med en stor fadøl med tilhørende frikadeller på Lises Bodega.

Det var på plads.

Så skulle jeg til samtale på Båring Højskole. Jeg havde ikke nogen som helst erfaring som højskolelærer andet end en brændende drøm om at blive det. I og for sig ikke noget dårligt udgangspunkt.

Så jeg troppede op på lærerværelset.

Og kom i forhør.

Det gik hurtigt op for mig, at samtalen meget lidt drejede sig om mig som person, men mere om, hvad en højskolelærer skulle være og kunne, og hvad man i det hele taget skulle med en præst på en højskole.

Så jeg blev hejlet godt igennem og havde ikke de store forhåbninger, da jeg rullede hjemad mod Langeland igen.

Det næste jeg hørte var, at der var blevet afskediget tre lærere på skolen. Kendere af Båring Højskoles historie vil vide, hvad det handler om; der er for så vidt ikke grund til at sige mere om det.

Så det vil jeg ikke gøre.

Kort fortalt kom det til at betyde, at vi var 6 meget uprøvede højskolelærere, der sammen med de mere erfarne en måneds tid senere stod med meget store sommerfugle i maven og skulle modtage vort første højskolehold.

Jeg var ansat lidt før de andre og havde været med til et pensionistkursus i september måned sammen med en erfaren rotte i de dele, nemlig Erland Kildegaard. Det havde dog givet mig en vis øvelse. Disse sommerkurser forblev for øvrigt i hele den tid, jeg var på højskolen, noget af det bedste jeg vidste. På fra tidlig morgen til sen aften med at fortælle om min kære fødeø og altid at være parat til at finde en ekstra hovedpude eller fremskaffe et postkort fra kontoret uden for åbningstiden... hvor jeg i øvrigt havde en kaffekop stående og har tilbragt utallige dejlige timer i selskab med Lene og Inge.

Tak for det!

Det var mildt sagt af og til nødvendigt at tanke lidt op.

Torkil Jensen i stribet sweater midt i den frodige fynske natur med sit hold i fynologi. Foto i privat eje.

I begyndelsen underviste jeg i filosofi og idéhistorie. Et ord, jeg dårligt nok havde hørt før. Idéhistorie er noget, de har oppe i Århus, og jeg havde jo læst i København. Så jeg sad halve nætter og udarbejdede udførlige manuskripter. Stakkels elever. På trappen kunne jeg så møde Kristian Massey med en stak papirer, hvoraf ikke to vendte samme vej. Til gengæld vidste han, hvad han ville, og fik eleverne til at mærke det.

Også religion skulle jeg undervise i. Her var jeg jo lidt på hjemmebane og havde den oplevelse mere end én gang, at eleverne var glade for at kunne spørge om det, de godt vidste, de havde hørt, da de få år tidligere gik til konfirmationsforberedelse, men den gang havde de alt muligt andet i hovedet.

Det havde de nu stadigvæk, men der var altså somme tider forbindelse.

Og så havde jeg altså den store glæde at opfinde et højskolefag. Det havde ikke været på skemaet før og har vist heller aldrig været det siden.

Det hed »Fynologi«. En dag til frokost, hvor vi sad nede i grotten foran spisesalen, kom én af eleverne hen til de andre og sagde: »Ved I godt, at hvis man går langt nok ud, så er græsset ikke slået?« Det var ikke en kritik af Bjarne pedel, men det slog mig pludselig: De ved jo slet ikke, hvad det er for en ø, de er på højskole på. De kommer aldrig længere væk end ned i Brugsen!

Det måtte der gøres noget ved. Jeg tog kontakt til forskellige institutioner rundt omkring på øen, og vi kørte af sted i den hvide Ford Transitbus. Jeg husker blandt andet besøg i Radio Fyn og hos DSB i Odense.

Og vi havde det hyggeligt. På afslutningsaftenen fik de udleveret et diplom fremstillet af én af eleverne. Og det er ganske vist. Jeg har det på video.

Jeg havde i kraft af mit dobbeltjob, der kun kom til at vare et år, da Kresten Drejergaard jo som bekendt avancerede, større kontakt med byen end mine kolleger. Derfor føler jeg i dag, at jeg stadig kender Båring, Asperup og Roerslev. I 1997, da elevtallet begyndte at dale, og jeg nok kunne regne med, at jeg med mit noget begrænsede udbud af undervisningsmuligheder sad lidt yderligt, begyndte jeg at søge præstestillinger igen og kom fra oktober 1997 til Humble på Langeland.

Båring Højskole 1997-2000

Ebbe Lund,
forstander
1997 – 2000

Ebbe Lund

Marianne Lund

Ikke meget gik som vi havde ventet og håbet, da vi startede på Båring Højskole i august 1997. Det var der flere grunde til. Grunde, som sikkert kan henføres til os og vort virke, grunde, som knytter sig til skolen og dens situation og grunde, som lå uden for såvel skolens som vor kontrol – »killer-factors« - kunne man jo kalde den slags grunde.

Det var ellers lidt af en drøm at komme til Båring. Vi kunne efter mange års »udlændighed« vende tilbage til Fyn. Båring Højskole stod for os som en af de højskoler, der med succes redefinerede højskolen efter besættelsen, og så var skolen rejst af lokale - selvfølgelig med Kaj Thaning som den store inspirator og indpisker - men alligevel - så lille et samfund og så stor en indsats, så vi forventede en stærk lokal opbakning.

Hvordan gik det så? Den meget korte version er, at sommerkurser og julekurser, altså de korte kurser gik godt. Nye kurser blev skabt, tilslutningen var god, og tilfredsheden blandt kursisterne, fornemmede vi, var stor; men, men de lange kurser, det som burde være højskolens sjæl, havde katastrofalt ringe tilslutning. Allerede det første hold, som skulle starte i august, netop som vi var tiltrådt, var, så vidt vi husker på 13. De følgende år gik det lidt op og ned, men vi kom ikke op på meget over 20 vinterelever, og med så lave elevtal kan en skole ikke gå, så økonomien blev selvfølgelig mere og mere anstrengt. Vi forsøgte at give økonomien et »boost« dels gennem et lån fra kreditforeningen og dels ved at sælge en lærerbolig og jorden vest for skolen. Lånet fik vi, selvom det holdt hårdt, men salget af især jorden trak ud pga. lokal modstand. Så det, der skulle have været en saltvandsindsprøjtning, blev »små« beløb, som røg ned i »sorte huller«.

Hvorfor gik det så galt? Lad os starte med »killer-factors«. De første år i 90erne var tilslutningen til højskolerne ud over det ganske land den største nogen sinde, men pludselig - faktisk i 97 - vendte udviklingen, og siden er det gået ned ad bakke. Mange velrenomerede gamle og for den sags skyld også nye højskoler er bukket under, og antallet af højskoler har været støt

faldende siden. Den populære begrundelse for denne udvikling har været, at skolerne i årevis havde levet af unge arbejdsløse elever med dagpenge eller bistand med i lommen, og det ændrede sig, dels fordi antallet af unge arbejdsløse faldt, og dels fordi reglerne blev ændret, så det blev vanskeligere for arbejdsløse at tage på højskole. Det er noget vrøvl. De unge arbejdsløse havde kun marginal betydning for elevtallet. Årsagen er og var, at holdningerne til højskole ændrede sig. Det er ikke i økonomiske konjunkturer, men i »holdningskonjunkturer«, forklaringer skal søges.

Fællesskab er skiftet ud med frit valg. Den nuancerede samtale med og mellem unge er erstattet af effektiv og hurtig gennemførelse af kompetencegivende uddannelse. Der er ikke plads til fjumreår, refleksion og fordybelse. Love og regler understøtter denne opfattelse og levner kun lidt plads til højskolen, fællesskab og samtale – og så er der nogle, som undrer sig over manglende sammenhængskraft i samfundet. Presset på de unge i forhold til hurtig, kort og effektiv gennemførelse af uddannelsesforløb har jo efterhånden fået en nærmest propagandistisk karakter.

Tilbage til begyndelsen. Da vi søgte jobbet, var vi selvfølgelig bevidste om, at der havde været en del turbulens i skolens umiddelbare fortid, så vi spurgte meget ind til netop dette, og alle fra personale til bestyrelse forsikrede, at det var et overstået kapitel. Det var det ikke. Skillelinjerne i den gamle konflikt var lyslevende både i personalegruppen, i bestyrelsen og i skolens bagland. Der var ganske enkelt for mange, der ikke kunne lide hinanden, og det påvirkede på alle niveauer lysten og energien i arbejdet. I parantes bemærket havde vi før prøvet at overtage en højskole, hvor bølgerne havde gået endog meget højt, umiddelbart før vi overtog - nemlig på Samsø, men her gik alle med stor entusiasme ind i projektet, og så lykkedes det. Sådan var det ikke i Båring. Der var for mange dagsordener, og ikke alle var lige synlige.

Den forretningsmæssige drift af skolen havde været forsømt med konsekvenser for både vedligehold og deraf følgende lav standard i såvel bygninger som møbler og udstyr. Som et kuriosum kan vi nævne, at vi havde 12 spande stående på loftet for at opsamle regnvand fra det utætte tag. Det kan synes at være det mindst væsentlige, hvordan den materielle standard er sammenlignet med det åndelige indhold på en højskole, men i en skærpet konkurrencesituation bliver også det et væsentligt parameter. På et tidspunkt gav vi udtryk for undren over skolens elendige finansielle situation set i lyset af de seneste års elevtal – der burde have været 10 mio. i kassen eller en tip-top skole, men ingen af delene var tilfældet.

I en situation, hvor vilkårene for højskoledrift ændrede sig markant, var det skolerne med den ringeste modstandskraft, som blev ramt først og hårdest, og i Båring var der hverken åndelig eller økonomisk kapital at tære på, og som alle nu ved, endte vor æra med betalingsstandsning i februar 2000.

Set i bagklogskabens klare lys handlede vi for lidt og for sent. Vi var for længe om at se, hvor galt det i virkeligheden var fat. Vi kan i dag tvivle på, om det havde været muligt at få personale og bestyrelse med til de drasti-

Marianne i tekstilværkstedet på Båring højskole. Foto i privat eje.

ske ændringer, som var nødvendige. Det, som Båring Højskole især manglede på det tidspunkt, var en markant og tydelig profil. Vi tog nogle tilløb til at skærpe profilen, men som nævnt for lidt og for sent. Vi tog konsekvenserne heraf i eftersommeren 1999 og sagde op, men lovede at blive et år, så der var tid til at finde en afløser.

Var det så en dårlig tid, vi havde i Båring og på Båring Højskole? Paradoksalt nok nej! På trods af de små elevhold blev der lavet rigtig god højskole også på de lange kurser, og eleverne var glade og tilfredse.

Et omend sent højdepunkt i vor tid på Båring Højskole var afholdelse af skolens 40 års jubilæum i november 99. Skønt der ikke var råd til de helt store armbevægelser, blev der holdt en fin fest med god tilslutning fra skolekreds, tidligere ansatte og gamle elever herunder ikke mindst jubilarer tilbage fra skolens start. Festens højdepunkt var afbrænding af den kinesiske vandgran på plænen foran skolen. Ideen var fostret af elevforeningen, og Stefan Herrik stod for den kunstneriske udførelse. Det var et betagende syn i den mørke efterårsnat at iagttage den kontrollerede afbrænding, som efterlod træets skelet som en spændende skulptur.

Ved månedsmøder og andre arrangementer mærkede vi suset fra 59 blandt de ældre medlemmer af skolekredsen, hvor engagementet var intakt. Her plejer man at skrive ingen nævnt og ingen glemt, men diskussionerne i forbindelse med foredragsaftenerne med Laura Thaning, Eva Nørregaard og Melby, de var der altid til at bakke op, glemmer vi aldrig. I det hele taget, og her bliver så ingen nævnt og ingen glemt, mødte vi megen varme, ærlig interesse og opbakning fra mange sider i Båring. Vi kunne lide at bo og virke der. Så vi har ikke fortrudt – man siger jo, at det, man ikke dør af, bliver man stærkere af, havde man dog bare kunnet sige det samme om Båring Højskole.

Loven eller janten

*Aksel Tornøe,
bestyrelsesmedlem
1999 - 2000*

Da jeg blev kontaktet med spørgsmålet, om jeg ville opstille til bestyrelsesvalg ved generalforsamlingen i 1999, var jeg ikke i tvivl om, at jeg ville sige ja. Baaring højskole har i hele mit liv haft en særlig plads, måske fordi min far, lærer Frede Tornøe, var skolekredsens første kasserer. Efter min fars død videreførte min mor interessen for højskolearbejdet i Baaring. Jeg var som barn lidt stolt af, at jeg havde et personligt indskyderbevis til skolekredsen. Senere i tilværelsen var Baaring højskole ofte et emne, vi berørte, når jeg var på besøg hos min mor.

På generalforsamlingen blev jeg valgt ind i bestyrelsen, og ved konstitueringen blev jeg næstformand med Anders Nørregård som fortsættende formand.

Bestyrelsen havde ikke en nem opgave, fordi højskolens likviditet var meget dårlig. Den ændrede højskolelov gav et alvorligt hul i økonomien, da afregningen af tilskud var gået fra forudbetaling til bagudbetaling, og det samtidig med at de unges interesse for at søge på højskole var stærkt svækket.

Bestyrelsen forsøgte med forskellige tiltag at tiltrække elever. Ideerne var mange, f.eks. kunne højskolens profil rettes imod en musikhøjskole, og samtidig kunne højskolens bygninger bruges som Vestfyns musikcentrum. Der blev taget kontakt til skolekredsens medlemmer og til tidligere elever om donation af midler til den fremtidige drift. Der blev søgt samarbejde med interesseorganisationer, men lige lidt hjælp det.

At der ikke i skolekredsen fandtes større opbakning til skolens fremtidige eksistens, kom meget bag på mig, og her erfarede jeg, at janteloven i lokalområdet var stærkere end ønsket om at bevare en markant højskole.

Samarbejdet mellem forstandere og bestyrelse blev over tid dårligere, vi var ikke på bølgelængde omkring de forsøg på styrkelse af økonomien, vi søgte at iværksætte, og vi følte da også, at den administrative hjælp, vi nødvendigvis måtte have, ikke altid havde første prioritet, hvorfor vi valgte at la-

de vore veje skilles og at konstituere en lærer som fungerende forstander. En beslutning som ikke alle i lokalområdet var begejstret for, men som vi som ansvarlig bestyrelse var nødsaget til at træffe.

Og da tiden var til at »kaste håndklædet i ringen« ved den opløsende generalforsamling i 2000, blev det da heller ikke uden dramatik, idet en gruppe med kuplignende tiltag tiltvang sig højskolen til et, for mig at se, rigtig godt formål, en højskole for unge med særlige behov. Hvorfor gøre det smidigt, når det kan gøres dramatisk?

Tiden i bestyrelsen var spændende og lærerig. Den samlede bestyrelse søgte efter bedste evne at redde højskolen, men forholdene var ikke til det.

Udvikling eller afvikling?

*Bjarne Græsbøll Ottesen,
forstander fra 2000 – 2005*

Da Båring Højskole efter konkursen primo februar 2000 måtte revurdere sit eksistensgrundlag, var det afgørende, at der var tid til fordybelse. Var det umagen værd at kæmpe for Båring Højskoles fortsatte eksistens? De »lokale« sagde: »Selvfølgelig er det det«. Landsforeningen LigeVærd var vægelsindet. Vi, der var/blev involveret, måtte spørge os selv: »Hvor er der brug for folkeoplysning?« »På hvilke områder kan højskolen yde en indsats?« »På hvilke områder trænger vi til debat?« »Hvor skal vi udvikle, og hvor skal vi afvikle?«

Som bekendt lykkedes det, ikke mindst ved hjælp af advokat/kurator Anders Josefsens geniale manøvrer, at gøre det muligt at løfte Båring Højskole ud af konkursen. Sonja Milkær blev ny formand og undertegnede blev ansat som forstander. En meget intens og spændende 5 års epoke tog sin begyndelse fra maj 2000. En epoke, som i høj grad blev præget af et intenst og indforstået samarbejde især mellem formand og forstander. En periode, hvor taktikken var: »Hvis ikke vi hele tiden udvikler, er det det samme som at afvikle.« At taktikken lykkedes, ses bl.a. af, at Båring Højskole omkring 2003/04 opnåede noget nær det højeste elevtal nogensinde, at antallet af ansatte steg fra 5 i foråret 2000 til ca. 20 i juli 2005.

Har man arbejdet med udvikling på den ene eller den anden måde, ved man, at mangel på likviditet er udviklingens værste svøbe, og likviditeten var hele tiden stram. Derfor var hele epoken præget af en økonomisk balancegang, og det tærede på kræfterne.

Hvad blev Båring Højskole så til?

Fra starten var det klart, at Båring Højskole i særlig grad skulle være en højskole så rummelig, at der var plads til alle og herunder personer med særlige behov. På den anden side var det også af fundamental betydning, at Båring Højskole aldrig måtte få præg af at være en ghetto for mennesker med taberidentitet. Problemet var, at omverdenen ikke altid forstod, at Bå-

ring Højskole var en ganske almindelig, men meget rummelig højskole, så det betød, at de »stærke« elever udeblev. Løsningen var at lukke op for ud-lændinge. Med afsæt i mit i forvejen meget store internationale netværk, begyndte elever fra mange steder i verden at strømme til Båring Højskole. Der var tale om »stærke« unge; men på trods af det, opstod der alligevel en ligeværdighed og samhørighed. De danske unge var sprogligt og kulturelt på hjemmebane, og de udenlandske elever sugede til sig af det mærkværdige og kringlede danske sprog: Vil du kommunikere, må du lære dansk eller udveksle et begrænset antal engelske gloser – og så var der jo kropssproget. Alle profiterede af mødet; men forestil dig et ungt menneske, der i sine første 18 år har haft massive indlæringsvanskeligheder og ringe selv-værd som følge heraf, pludselig står i rollen som den uendeligt tålmodige sproglærer, der aften efter aften sidder og terper det danske sprog med en kineser, en ghaneser eller rumæner. Det giver selvtillid. Der bliver vendt op og ned på ens fremtidsforestilling: »Jeg kan ikke, jeg tør ikke, jeg vil ikke«, bliver til: »Jeg kan, jeg vil, jeg tør«. Jeg er sikker på, at mange danske Båringelever tænker tilbage på deres højskoletid som et springbræt til inklusion. Se-det er rigtig højskole; men hvor var det grundtvigske?

Bjarne Ottesen i foredragssalen.

Hvor var det grundtvigske?

Båring Højskole har altid brystet sig af at være en rigtig grundtvigsk højskole. Det vil mine forgængere også helt sikkert højtideligt proklamere.

Det grundtvigske må ikke forfladiges til en simpel metodik – til et varemærke. Det grundtvigske skal mærkes, der er tale om ånd, om eksistens og erkendelse. Det grundtvigske skal ikke profileres. Det skal opleves og føles. Det skal mere forstås i handling, end det skal formidles i ord. Det er således mere gennem det mellemmenneskelige møde end de lærdes bøger, at det grundtvigske får relevans. Man skal oplives og opleve for at erkende – og det var lige netop det, der skete. Hver eneste dag opstod der møder, som bibragte deltagerne nye oplevelser og nye erkendelser. Man fik svar på: »Hvad kan jeg? Hvad vil jeg? Og hvad gør jeg så i fremtiden, når jeg vil det, jeg kan, eller kan det, jeg vil?« Båring Højskole havde udviklet sig til et fantastisk spændende eksperiment i Grundtvigs ånd. Både dengang og i dag viger jeg ikke tilbage fra at proklamere. »Vi havde fundet en væsentlig berettigelse for højskolebevægelsens eksistens«. Båring Højskole kunne se en lys fremtid i møde, var jeg overbevist om så sent som i foråret 2005. Men som bekendt gik det jo helt anderledes – og hvorfor nu det?

»Hvis ikke vi udvikler, så afvikler vi!«

Den korte version: »Fordi jeg tog så grueligt fejl«. Det, der var fuldstændigt indlysende og soleklart for mig, var tilsyneladende hengemt i et tågeslør for de fleste andre. Kun formand Sonja Milkær, er jeg overbevist om, forstod strategien fuldt ud.

Som tidligere nævnt, var likviditeten hele tiden stram; men en kreativ økonomistyring, iblandet meget psykologi og empati, bevirkede, at vi havde stor goodwill og opbakning fra banken. På trods af denne opbakning, var det dog hele tiden et stort pres at manøvrere økonomien. Vi var meget sårbare overfor både ude- og indefra kommende negative hændelser, og i overgangsperioden 2004/05, hvor det hele ellers så meget lyst ud, fik vi de første forvarsler om, at vi skulle være på vagt. For det første begyndte vi at se de første konsekvenser af kommunalreformen, idet kommunerne blev mere tilbageholdende med at yde støtte til højskoleelever generelt, og for det andet strammede den daværende udlændingestyrelse kravene til specielt kinesiske elevers engelskfærdigheder så meget, at det blev noget nær umuligt for de kinesiske elever, der ønskede at frekventere Båring Højskole, at få visum. Altså med andre ord var to af højskolens væsentligste fødekilder ved at bryde samme – og det var kritisk.

Fremtidens Højskole

Som forstander var jeg selvfølgelig på den ene side forpligtet til at handle herpå, inden det var for sent. På den anden side var det også vigtigt ikke at anspore til desillusion og panisk spareiver. Kun udvikling kunne redde Båring Højskole. I samme periode opstod muligheden for at frikøbe nogle statslån til en meget fordelagtig kurs.

I Kina var der via gode kontakter i henholdsvis Shanghai og Xin Jiang opstået mulighed for at etablere et par rekrutterings-/udviklingscentre; men udviklingen af disse ville kræve kapital. Løsningen lå lige for:

Via kapitaltilførsel fra kontakterne i Kina var det muligt at oprette et Aps. China Link med det formål at udvikle en stærk platform i Kina. Vore samarbejdspartnere i Kina skulle indbetale en del af deres agenthonorar til at dække rejseomkostninger m.v. mod til gengæld at være sikret en central rolle i det videre forløb. I samarbejde med vore samarbejdspartnere i Kina stod jeg for rekruttering samt samarbejde med ambassader og konsulater i Kina. China Link var tænkt som en midlertidig foranstaltning, idet vi sideløbende arbejdede på at oprette et CIM – Centre Aps. på Højskolen. CIM står for Centre for Innovation and Management. CIM skulle, så snart det var etableret, overtage China Links aktiviteter. Den grundlæggende ide var på en gang at styrke Båring Højskoles internationale profil ved at have en international fokuserende projektorganisation i ryggen og samtidig gøre højskolen mindre sårbar ved at have yderligere en institution til at dække de faste udgifter. Som sagt blev det hele finansieret via China Link, hvilket jeg ved flere lejligheder orienterede bestyrelsen om. Revisoren var orienteret om vore planer og havde i princippet sagt god for dem. For at skabe en tæt forbindelse til selve højskolen skulle den til enhver tid siddende formand være født medlem af CIM's bestyrelse. Ved generalforsamlingen i maj 2005 var aftalen med revisor derfor, at jeg i min beretning skulle løfte sløret for vore planer uden at gå for tæt på. Revisor ville i det lys tegne et positivt billede af Båring Højskoles fremtid. Desværre var der en for mig ukendt person, der rejste sig og stillede meget kritiske spørgsmål til revisorens evne til at vurdere regnskabsresultatet. Der var opræk til, at regnskabet ikke ville blive godkendt. Det var katastrofalt, idet vi havde ekstrem meget brug for at sende et særdeles positivt signal til banken, som vi jo skulle have overtalt til at indfri de statsgaranterede lån. Ikke, fordi det havde en betydning for den kortsigtede økonomi; men fordi det ville forøge bankens engagement i Båring Højskole så meget, at man kunne forudse, at de efterfølgende ville tænke sig om to gange, inden de opsagde deres engagement hos os. Altså,

vi kunne sikre os fred og ro til at gennemføre vore planer. Jeg havde i forvejen besluttet mig til at stoppe som forstander og overtage ledelsen af CIM, når den tid kom; men som mange sikkert stadig vil huske, så tog jeg en hurtig beslutning under generalforsamlingen. Nu måtte det briste eller bære. Jeg opsagde min stilling som forstander. Den primære årsag var at flytte fokus fra den efter min mening helt malplacerede stillen spørgsmål til revisorens kompetencer. Den anden årsag var, at jeg ved at skabe »skandale« enten ville blive hujet ud, og så var det det. Eller også ville jeg opnå så megen sympati, at vi hurtigere kunne få planerne om etablering af CIM effektueret. Ikke overraskende for mig fik jeg stor opbakning, og etablering af CIM tog fart. Bestyrelsen bakkede op, min viceforstander blev placeret som forstander for at sikre en kontinuitet i udviklingen. Jeg var jo sikker på, at han var helt med på strategien. Middelfart Sparekasse afslog desværre at finansiere frikøb af statslånene; men i stedet lykkedes det at overtale Merkur bank til at involvere sig. Det var som at få en livsforsikring. Vi kunne se en latent truende betalingsstandsning i møde med en vis spænding og dog med sindsro, idet sandsynligheden for, at Merkur bank ville holde hånden over Båring Højskole i givet fald var meget stor. Alternativt ville de jo miste de ca. 2 mill. kr. de lige havde skudt i foretagendet. Jeg sluttede derfor min godt 5 års periode som forstander fuld af forvisning om, at Båring Højskole ville eksistere mange år endnu. Som bekendt gik det helt anderledes. Afviklingen af Båring Højskole startede den 1. august 2005. Man ville/turde ikke udvikle og henfaldt til traditionel højskoletænkning. Højskolens fortsatte eksistens krævede, at man fortsat tænkte i nogle utraditionelle baner, der matchede velfærdsstatens og globaliseringens krav.

Den dag i dag er jeg usikker på, hvad der egentlig efterfølgende skete; men jeg kan konstatere, at fra det øjeblik jeg overlod roret til min efterfølger, gik det hurtigt ned ad bakke. CIM var ikke mere på dagsordenen. Sonja Milkær gik af som formand, og en erhvervschef, som på trods af grundig information på en række bestyrelsesmøder, tilsyneladende alligevel ikke forstod, hvad det drejede sig om, overtog formandsposten. Jeg blev manøvreret ud på et sidespor og udsat for både trusler og pengeafpresning, fordi det, jeg havde stillet i udsigt, ikke lykkedes. Det absurde var, at man netop ved at stække mine handlemuligheder selv havde afskåret sig fra et endog meget stort internationalt og nationalt netværk, som var forudsætningen for højskolens fortsatte eksistens.

Næsten 5-års jubilar

*Jesper Aasøe,
elev 2002 – 2003
plus 4 sommerhøjskolekurser.*

Jeg valgte Båring, fordi min sagsbehandler foreslog mig et højskoleophold. Jeg vidste ikke rigtig, hvad jeg skulle dengang i 2002, og jeg havde nogle psykiske problemer og var meget overvægtig. Et højskoleophold kunne hjælpe mig med både at møde nye mennesker og med at tabe nogle kilo.

Båring højskole blev valgt, fordi den lå tæt på, hvor jeg boede, og fordi den så ud til at have mange muligheder og tiltag for mennesker med forskellige problemer.

Jeg gik på højskolen fra den 24. august 2002 til den 14. december 2003, og jeg har også gået på sommerhøjskole derovre 4 gange. Jeg har fået utrolig mange oplevelser og rejser med derfra, men også mange venskaber. I det hele taget har jeg kun gode ting med derfra. Næsten alle var flinke og hjælpsomme lige fra elever til lærere, forstander og medarbejdere. Det var det, der gjorde, at jeg blev der i så lang tid, og at jeg tænker tilbage på perioderne med glæde.

Jeg kan bruge, hvad jeg lærte den dag i dag. Blandt andet lærte jeg at begå mig mellem mange mennesker, ja også blandt mennesker med anden nationalitet end dansk. Det var virkelig en udfordring for mig. Derudover lærte jeg at få snakket ud om mine problemer, når jeg havde nogle. Det var en stor hjælp at få problemerne bearbejdet i stedet for at gå med dem selv.

Det viser, hvad man kan få ud af at gå på højskole. Det ændrede i hvert fald meget i mit liv og gav mig en ny start på et andet liv og et skub i den rigtige retning.

Jeg glemmer ikke tiden på Båring og har mange gode oplevelser og minder derfra.

Fra Serbien til Baaring

Nikola Bajic,

EVS 2006

En regnfull morgen i oktober 2006 våknet jeg veldig tidlig, tok passet mitt, som etter mange måneder av venting hadde fått en lilla-grønn oppholdstillatelse på side 14, mammas hjemlagte søtsaker og en stooooor koffert og så, fulgt av en liten flokk kjære mennesker, som ville vinke ved passkontrollen, dro jeg til flyplassen i Beograd. Jeg skulle nemlig til Danmark fra mitt lille kontinentale land i Balkan. Alt dette skjedde for fort, så jeg ikke fikk tid til å tenke mye på den store forandringen i livet mitt. Jeg så annonsen om EVS, European Voluntary Service, på fakultetet mitt, og så fikk jeg lyst til å kaste meg i noe spennende og nytt i livet. Jeg må innrømme, at det ikke var jeg, som valgte Baaring Højskole, men det var højskolen, som valgte meg. Organisasjonen fra Serbia, som drev med EVS, trengte en frivillig for Danmark, og så meldte jeg meg full av entusiasme, jeg hadde nemlig lest nordisk filologi i ett år med norsk som hovedfag og ville oppleve Skandinavia »live«, siden jeg ikke hadde mulighet til det på denne tida. Etter noen uker fikk jeg beskjed om, at det var *jeg*, som ble valgt for å være frivillig i Baaring, hvor lykkelig jeg var den dagen, og så begynte jeg å forberede for mitt opphold i DK.

De to ordene - Baaring Højskole - hørtes ganske eksotisk og interessant ut for meg, men jeg visste ikke noe om, hva slags skole den var. Det tok meg egentlig litt tid, etter jeg hadde kommet til Danmark, til å bli kjent med det dansk skolesystemet, noe som etterpå skulle være ganske nyttig for studiene mine hjemme. Jeg bestemte meg for å lære alt på vei; jeg hadde hørt en del teori og ville se, hvordan det fungerte i praksis. Mitt første møte med Danmark var litt ubehagelig. Jeg kunne ikke finne plass til min kjempestore kuffert på toget, og så måtte de passasjerene, som gikk gjennom vognen, bokstavelig hoppe over den. Det var selvfølgelig ikke en situasjon, man ønsker seg, når man først kommer til et nytt land, men jeg tenkte, jeg skulle glemme det snart, og jeg husker det fremdeles i dag ☺. Det var ikke min første utferd, men jeg var likevel begeistret for nye landskap, som dukket opp

foran øynene mine, mens toget reiste vestover, og Storebæltbroen var en spesiell overraskelse. Den dag i dag er det havet, de broene og de high-tech hvite vindmøllene, som alltid minner meg om DK. Jeg skulle ikke bare være frivillig et annet sted, jeg skulle også begynne å leve et nytt liv... Men jeg var ikke redd.

Min første uke i Baaring var litt «tåket», jeg følte meg som en plante, som ble tatt av sin jord og plantet et annet sted, og som måtte tilpasse til de nye vilkårene. Etter hvert ble høyskolehverdagen min en vane, og så kom mange ting på plass ganske fort, noe som først og fremst skyldes de fantastiske menneskene, som jeg traff i Baaring. Samtidig var det fire andre frivillige, som kom hver fra sitt land, og så gjennomgikk vi alle de vanskelige situasjonene sammen. Slik kunne jeg oppdage forskjellene på hverdagen, jeg hadde vært vant til og min nye hverdag, som jeg holdt på å bli vant til. Jeg husker, hvor deilig det var for meg å få vite, at den danske staten tok seg av elevene, som hadde hatt forskjellige problemer i livet, og jeg likte entusiasmen av lærerne på høyskolen, som ville gjøre det mulig for disse elevene

Julia Schatte og Nikola Bajic, som traf hinanden igen for et par måneder siden i Holland. Foto i privat eje.

å nå et høyere mål i livet. Jeg likte morgensamlingene og det, at vi begynte hver nye dag med sang og musikk. I dag blader jeg av og til i min »høyskolesangbog« og synger disse sangene. Jeg likte wienerbrød © Jeg likte de lange turene ved havet og utsikten over Kattegat samt båtturene i fjorden. Jeg likte sykkelstiene, som ikke fantes i hjemlandet mitt. Jeg likte det faktumet, at vi var ca. 40 stykker fra 16 land på høyskolen, og at vi kunne lære så mye av hverandre bare ved å snakke og omgås. Jeg likte sommerkursene og klasseturene rundt i landet. Jeg likte min lille høyskoleverden, som jeg lærte so mye av.

Men jeg likte ikke det danske språket, da jeg kom til Danmark. Det var kanskje det vanskeligste av alt for meg, å lære å forstå dansk. Andre frivillige var ikke så interessert i å lære dansk, men jeg syntes, at det var viktig å kunne språket i landet, man bodde i, for det åpner mange dører, som ellers blir lukket. Norsk er et veldig konsekvent språk, man leser nesten alt man skriver og en bokstav er oftest uttalt på en bestemt måte, og så forventet jeg naturligvis, at dansk skulle være liknende. Men mine første dager i Baaring overbevisste meg om det motsatte. Jeg kunne lese alt, men forstod ikke noe av det, folk snakket! Det tok meg noen måneder til å glemme den norske logikken i dansk, og så gikk det bedre, jeg lærte til og med å si »rødgrød med fløde«, og så begynte jeg å »tale lidt dansk«. I dag ser mine norsk-og svensk-studerende kollegaer på meg med nesten beundring, og det er som regel jeg, som er vert til danske gjester, som holder foredrag på fakultetet mitt i Beograd. Når jeg hører på dansk, minner det meg om så mange pene ting, opplevelser og mennesker, og derfor liker jeg dette språket nå. Jeg kunne skrive i timevis om betydningen, som Baaring Høyskole har hatt i mitt liv, men for å si det helt enkelt: Jeg synes, jeg ble et bedre menneske etter de 10 månedene i Baaring. Jeg lærte å se på livet fra et annet perspektiv og lærte å forstå noen ting og mennesker, som jeg ikke kunne før; min verden ble beriket av så mye nytt og ble dermed mye større. Av og til savner jeg de lyse nettene, Båring Vig, min kjære lærer Lene, og da lytter jeg på Love Shop og synger: »...mit blick søger kun mod lyset fra det høje nord...« Tusind tak Baaring!

Fra Herford i Tyskland til Baaring

*Julia Schatte,
EVS, European Voluntary Service,
2006 – 2007*

Da jeg var på Baaring Højskole som europæisk frivillig i 2006/2007 blev jeg spurgt mange gange: »Hvorfor valgte du at tage til Danmark, og hvorfor til Baaring Højskole?« Mange af mine venner tog til USA, Spanien, Brasilien, langt væk fra vores hjemby Herford i Tyskland; men Baaring Højskole var jo også langt væk, langt væk fra de erfaringer, jeg havde gjort indtil dette tidspunkt.

På Baaring Højskole begyndte et nyt livsafsnit. Jeg lærte mig selv bedre at kende, hvor mine grænser var, og jeg lærte, hvor forskellige mennesker kan være. Jeg lærte andre nationaliteter og kulturer at kende og lærte at forstå, hvor forskellige de kan være. Jeg lærte, hvordan et samliv med mange forskellige mennesker og kulturer er, hvor svært det kan være, men for det meste hvor sjovt det er. Jeg lærte to nye sprog, engelsk og dansk, mit engelsk fra gymnasiet var jo ikke det bedste.

Hvorfor kom jeg til Baaring Højskole? Da jeg gik i 11. klasse på gymnasiet, ville jeg gerne tage til Indien i et år. Jeg ville gerne prøve noget andet efter min studentereksamen, og at hjælpe andre mennesker var det, jeg gerne ville. Men efter Tsunamien var det alt for farligt for mig, syntes jeg. Men tanken om at hjælpe andre mennesker havde jeg stadigvæk. Og så kom idéen om at tage til Danmark, hvor min familie og jeg har taget til Langeland hver sommer; men sproget kunne jeg ikke. Efter en lang ansøgningsfase ved en tysk organisation, der sender europæiske frivillige til andre lande, kom jeg til Baaring Højskole, som jeg selv valgte. Jeg havde også muligheden for at tage til en skiskole i Norge, men sproget kunne jeg ikke så godt lide, og at stå på ski kunne jeg heller ikke.

Uden at vide hvad der egentlig ventede på mig, flyttede jeg til skolen den 13. august 2006. Men jeg glædede mig; fra et besøg i maj måned vidste jeg, at der var fantastiske mennesker, og fra den tidligere EVS, European Voluntary Service, vidste jeg, at arbejdet ville blive en stor udfordring, men en god udfordring.

Sammen med 4 andre EVS fra Spanien, Frankrig, Serbien og Rumænien prøvede jeg at understøtte lærerne. Vi hjalp dem i timerne, efter timerne i form af studiegrupper, vi organiserede fritidsaktiviteter i løbet af ugen og i weekenden, enten sammen eller alene.

Valbona, Nikola, Julia, Julie og Emma. Foto i privat eje.

Jeg havde min egen studiegruppe i tysk og efter tre måneder også i dansk. Lene Bolding, min lærer og en fantastisk dansklærer, spurgte mig, om jeg ikke kunne hjælpe nepaleserne. De var kommet senere og havde brug for ekstra dansk. Det gjorde jeg meget gerne; men andre elever, der gerne ville lære lidt ekstra dansk, var også meget velkomne. Derudover var der to heste på skolen, som jeg plejede. En gang om ugen var der en eftermiddag, hvor alle elever kunne komme til mig for at ride, ellers havde jeg 2-3 elever, som jeg underviste i ridning flere gange om ugen.

Det holdt jeg virkelig af at lave, og hvor har jeg lært meget ved at snakke med forskellige elever om de problemer, de havde, og arbejde med, hvordan vi kunne hjælpe dem. At se at de modtog min hjælp, og at de var så glade for det, var en fantastisk oplevelse. Uden at have en pædagogisk uddannelse kunne jeg klare mig selv med de erfaringer, som jeg har medbragt fra mit hjemland. Selvfølgelig var der også lærerne, som jeg altid kunne spørge om råd.

På Baaring Højskole besluttede jeg, at jeg meget gerne ville bo og studere i Danmark. Lige nu studerer jeg kulturel og sproglig formidling på fjerde semester på Syddansk Universitet i Sønderborg. Det er jeg meget glad for. Jeg kunne godt forestille mig at arbejde på en højskole som lærer efter min uddannelse. Jeg takker Baaring Højskole for alle de erfaringer, jeg har fået.

Fra Letland til Baaring

*Viktorija Seskovska,
elev fra Letland
2006 – 2007*

Hvordan jeg kom til Danmark? Jeg havde afsluttet min skole i Letland og vidste ikke, hvilken slags studie jeg skulle vælge i fremtiden, og hvor jeg skulle studere, jeg talte ingen fremmedsprog. Min første beslutning var at tage til Danmark, fordi jeg gerne ville lære et fremmedsprog. Det lykkedes mig at gøre det takket være Niels Bendix, som hjalp mig med hele projektet.

Jeg var elev på Baaring Højskole fra januar 2006 til juni 2007. Baaring Højskole har betydet meget for mig, det er den bedste skole, jeg har gået på, og jeg bliver altid glad, når jeg taler om den.

Jeg deltog i kurser med følgende emner: engelsk, dansk sprog og kultur, kunst og design, teater, friluftsliv, musik og mellemkulturelle studier. Alle emner gav mig dyb forståelse for engelsk og dansk sprog og kultur.

Jeg vil altid huske mit første indtryk af Baaring Højskole. Det første øjeblik, da jeg kom ind i skolen, bemærkede jeg, at der var gode muligheder for at studere og leve. Klasseværelserne var lyse, og de var rare at være i. Alting så hyggeligt og fint ud, beboelsesafdelingen og værelserne var komfortable, og det føltes som at være hjemme. Lærerne og folk jeg mødte i Danmark var gæstfrie, interesserede, venlige og opmuntrende.

Skolen indbød studerende fra hele verden, og lærerne hjalp enhver og også mig til at finde en plads i skolelivet.

Vi havde nogen fritid, som jeg brugte i sportshallen, på stranden eller til kulturelle begivenheder udenfor skolen.

I Baaring og i Danmark var folk venlige og imødekommende. Den danske gæstfrihed og rundhåndethed overfor fremmede studerende overraskede mig.

Jeg var stolt over at være studerende på Baaring Højskole. Jeg lærte en masse: at tale, skrive og kommunikere på et fremmedsprog, at forstå engelsk og dansk sprog, at lære at tage egne beslutninger – viden, som jeg bruger i mange situationer i dag. Medens jeg var der, besluttede jeg, hvad jeg ville nå i livet.

Jeg har stadig god kontakt med folk fra Baaring Højskole. De kom fra hele verden, fra Kina, Tyskland, Serbien, Tyrkiet og Ungarn. Jeg har mange venner og lærere fra Danmark.

Boende i Letland forstod jeg, at sprogkendskab er vigtig i den verden, vi lever i. Derfor var undervisningen i engelsk og dansk sprog noget nyt og ukendt, og på samme tid var jeg spændt på at lære sprogene. Mange ting, som jeg erfarer og ser her i Letland, minder mig om skolen: vi sang »You are my sunshine«, vi læste »Den lille Prins« eller blot en duft af vinden som i Baaring.

Fra venstre Viktorija fra Letland, Nikola fra Serbien i midten og til højre Anna fra Ungarn. Foto i privat eje.

Baaring Højskole ændrede min karakter af en pige fra Letland. Jeg blev modig, lærte at stå bag mine beslutninger og handle, ændrede mit syn på og forestilling om verden. Afstanden mellem Europa og mit hjem formindskedes, fordi rejsevanskelighederne forsvandt. Oplevelserne og sproget brød alle afstande og barrierer. Gennem mit ophold på Baaring Højskole lærte jeg at kommunikere med folk i forskellige aldre, folk med forskellige nationaliteter og med forskellig uddannelsesbaggrund .

Med kendskab til kulturen i et andet land var jeg i stand til mere dybtgående at se på mit eget lands kultur. Det satte mig i stand til at forstå mit lands og min regions historie på en bedre måde end før. Det udvidede mit kendskab til verdens historie og kultur.

Tak for den viden, jeg fik i Baaring, jeg har enormt udbytte af det i mit arbejde. Jeg kan kommunikere, læse, bruge internet og andre informations-teknologier på et fremmed sprog og har derfor en masse jobmuligheder.

Jeg var glad og lykkelig for at lære og forstå sproget og kulturen i det land, jeg levede i.

Den tid, jeg brugte på Baaring Højskole, gjorde det muligt for mig at bruge sproget i praksis, hvilket gjorde læreprocessen lettere. Et spørgsmål om sproget førte til en ny verden, som åbnede sig for mig, da jeg begyndte at forstå folks latter, samtale og diskussioner. Verden åbnede sig for mig som en pragtfuld blomstrende blomst.

Under mit ophold i Baaring fortalte jeg om Letland, introducerede mine skolekammerater fra andre lande til mit eget land.

Baaring Højskole vil altid have en speciel plads i mit hjerte. Jeg ville ønske, at alle min fremtids skoler ville ligne Baaring Højskole.

Blev i Danmark

*Anna Komoroczy,
elev fra Ungarn
2007 - 2008*

Jeg kom til Baaring Højskole i januar 2007. Jeg var og er stadig meget glad for dette sted. Min oplevelse var, at alle i skolen og uden for skolen var meget venlige og opmærksomme mennesker.

Der var ikke så mange elever på Højskolen, da jeg startede der, men vi var gode venner og levede sammen lige som en familie. Elever og lærere, piger og drenge, unge og ikke så unge, danske og udenlandske elever levede sammen i fred og ro.

Jeg havde aldrig haft mulighed at opleve et kostskolemiljø før, men det var fantastisk i Baaring! Alle vores lærere var fantastisk gode lærere og mennesker. Jeg synes, at kvaliteten af timerne var høj, og at det altid var interessant at deltage i timerne. Jeg var især glad for dansk sprog og kultur, kunst, global flashpoints, der handler om miljøspørgsmål og mange interessante sociale og politiske emner og europæisk kultur og historietimerne. Bortset fra at lære et nyt sprog og lære om en ny kultur, kan din personlighed også udvikle sig på en Højskole. Man kan blive mere åben, opmærksom, sympatisk og hjælpsom, tror jeg.

Da skolen lukkede, besluttede jeg sammen med min kæreste at blive i Danmark og prøve at være en nyttig del af det danske samfund. Vi holder stadig kontakten med nogle af eleverne og vores lærere. Jeg tror, vi altid vil huske den tid, vi tilbragte sammen, fordi det var en langtidserfaring at være en højskoleelev i Baaring!

Fra sidste hold

*Almar Albertsson,
elev 2008*

Det er lidt sparsomt, hvad jeg kan sige; men vi havde det sjovt, mens vi var der.

Mit ophold var helt okay; jeg kom godt ud af det med lærerne, og der var ikke de store problemer; men jeg savnede meget at kunne lave noget mere sammen med lærerne.

På det tidspunkt, i slutningen af det sidste år, skulle vi lave nye skemaer. Vi var også med til at lave lidt om, men skemaerne blev næsten ikke lavet om. Det var jeg ked af.

Jeg kom godt ud af det med musikken og sammen med Lene og hendes læsning.

Da Thomas var der som lærer, havde jeg en, jeg sådan rigtig faldt i hak med.

Det var meningen, jeg skulle være med til kajak.

Jeg syntes, at lærerne tænkte for meget på sig selv og holdt en masse møder til ingen nytte. I stedet skulle vi elever have været med til alt det, de snakkede om.

Men det var tider, når vi var ude at rejse. Når lærerne havde tid til at bruge tiden sammen med os, så var det en god tid.

Når man bor på sådan en skole, skulle et lærerspisebord ikke findes. De skulle sidde sammen med alle vi andre. Vi er alle mennesker, og vi er lige værdige.

Men nu har jeg skrevet, hvad jeg syntes om mit ophold på Båring højskole, og jeg har fortalt, hvad jeg mener, der skulle have været lavet om på. Nu vil jeg ikke skrive mere, for jeg var ked af, at skolen skulle lukke på det tidspunkt.

Sognets stolthed og problembarn

Hanne Drejer, bestyrelsesmedlem, sognepræst i Asperup og Roerslev. Medlem af højskolens repræsentantskab og bestyrelse 2000-2008

Da vi kom hertil i 1997, var sognets stolthed, Baring Højskole, allerede ved at udvikle sig til et problembarn. Der var alt for få elever, og hvad skulle man dog stille op? »Lad falde, hvad ikke kan stå! Var det ikke bedre at lave den om til en efterskole?« hørte jeg en dag Laura Thaning sige! Vi var desværre ikke dengang lige så klarsynede, som hun var. Havde vi lyttet til hendes gode råd, havde mange problemer og menneskelige tragedier i de seneste år været undgået.

For der var ingen mirakelkur, der kunne have reddet højskolen. En stor del af forklaringen på skolens problemer er jo, at der er alt for mange højskoler i Danmark. Efterskolerne er i dag for de unge, hvad højskolerne tidligere var, det værdifulde år, hvor de kommer hjemmefra og får lov at prøve kræfter med livet, for så at komme hjem 5 år ældre, hvad modenhed angår. Det er naturligvis også afgørende, at kommunerne støtter et efterskoleophold, hvad de ikke gør ved et højskoleophold.

Nyt forsøg år 2000

Ebbe og Mariann Lund fik kun få år som forstanderpar, før skolen gik i betalingsstandsning i 1999. Takket være kurator, som var advokat Anders Josefsen, lykkedes det at få højskolen i gang igen for elever med særlige behov. Landsforeningen Ligeværd, oprettet af politikeren og skolemanden K. Helveg Petersen, bakkede ivrigt op om skolen. I august 2000 kunne der holdes en festlig indvielse med Bjarne Ottesen som forstander. Alle håbede og troede vel også, at der nu var basis for en levedygtig højskole. Eleverne bestod af to grupper, dels bogligt svage elever, der kunne få »fodfæste«, og dels udenlandske elever, der her kunne lære demokrati og frihedstænkning fra »den skandinaviske model«.

Der er, som mange vil vide, en del forklaringer på, at det ikke gik som forventet. Det var synd og skam, at Erik Bukh blev forstander i 2006 og Mads Brodersen i 2007, og at de og hele personalet skulle igennem alle de

problemer, som de sidste år bød på. I maj 2008 kastede bestyrelsen omsider håndklædet i ringen.

Hvorfor tøvede vi med at lave skolen om til efterskole?

Det skulle vi ha' gjort for længe siden. Som medlem af bestyrelsen fra 2000 til 2008 spørger jeg i dag mig selv, hvorfor vi blev ved. Veneration for den berømte institution, bekymring for personalet, mangel på professionalisme og manglende mod til at gå imod folkestemningen er en del af svaret. Da jeg for nylig talte med højskolens sidste bestyrelsesformand, Tyge Tranæs, glædede vi os over, at efterskolen var blevet en realitet, og jeg stillede ham samme spørgsmål. Han var sammen med Mads Brodersen og højskolens personale en af dem, der i højskolens sidste år kæmpede med næb og klør for at redde den. »Ingen kan her bagefter komme og sige, at der ikke blev gjort alt, hvad der var muligt«, svarede han. Det er i al fald rigtigt.

Til lykke med efterskolen

Da jeg blev spurgt, om jeg ville skrive dette indlæg til skolens jubilæumsskrift, blev jeg samtidig spurgt, hvordan det er at være præst i et sogn uden en højskole. Nu har jeg faktisk aldrig oplevet Baaring Højskole i god gænge, så jeg synes ikke, at jeg kan besvare spørgsmålet. Det er derimod en fornøjelse at være præst i et sogn med en ny, spændende og forhåbentlig levedygtig efterskole. Hvor er det herligt, at der igen er skole på Baaring banke. Til lykke med skolens 50 års dag den 22. november.

Hanne Drejer. Foto i privat eje.

Lejlighedsvis - ved Baaring Højskoles overgang til efterskole

Melodi: »Det løvfald, som...«

*Man ser til sin forundring, tiden går,
at skolen den nu er halvtreds i år,
men stadig lever på sin bakketop,
og stadigvæk får lov at lyse op.*

*Den står og lyser som en slags ikon
på livet som en samtalestation,
omend den nu begynder på en frisk
med Grundtvig som den samme suppevisk.*

*Og den har stadig rod i samme egn,
for hvem den er et stedets kendetegn,
fordi den stadig henter saft og kraft
i samme ånd, som man dengang har haft.*

*Man så, at skolen den gik sukkerkold,
men vendte sammenbrud til sammenhold,
i stedet for, at man sku' holde op,
så fandt man nye rytmer i sin krop.*

*Man fældede, for der var blevet trangt,
og nu kan man igen som før se langt,
så man får syn for andet end sig selv
og ser, at skyld er mer' end skattegæld.*

*Og får alleen så et andet navn,
så er dens mål at gøre samme gavn,
så at du ved, at livet rager dig,
og at det gælder om at blande sig.*

*Nu flyver fuglen så af asken op
den genopstår med vingefang og krop
af døde, og den bragtes tur-retur
som i de gamles dage af Mercur. *)*

*Er end november mørk, er blade vendt,
hvorpå der står, hvad indtil nu er hændt,
og de, der faldt, de gøder dog den jord,
hvor der nu skal sættes nye spor.*

Torkild Thaning (på opfordring)

**) i den romerske mytologi var Mercur udover at være Gud for
handelen den, som bragte de døde over havet til dødsriget.*

Kig til foredragssalen fra haven.

storie. Dernæst følger indlæg fra de fem årtier, som højskolen fik at virke i. Som modtagere af hele 65 skriftlige bidrag til bogen, som i parentes bemærket derved faktisk har skrevet sig selv, har vi fået syn for sagn med hensyn til, hvad en højskole har at betyde! Hvor mange har ikke fortalt, at henvendelsen om bidrag blev årsag til, at hele deres liv passerede revy! For mange elevers vedkommende fik livet retning og mening som en følge af højskoletiden. Til skribenterne skal der lyde en varm tak for glade genhør og for en for os fornøjelig tid som »book-makers«.

Dog skal det nævnes, at det trods ihærdige henvendelser ikke lykkedes at få forstandere og lærere fra perioden 2005 – 2008 til at bidrage. Højskolens problemer i omtalte tidsrum var så massive, at hændelsesforløbet endnu ikke er tilstrækkeligt bearbejdet. Det bør der herske forståelse for.

Derimod har elever fra omtalte periode sendt os bidrag, for hvilke vi er meget taknemmelige.

At tænke på alt det liv, højskolen befordrede i sine knap 50 leveår, gør det nemmere at sige farvel til den. Desuden er det godt at tænke på, at en ny skole tager over. Måtte den blive til ligeså megen glæde for sine elever, som højskolen var.

På redaktionsudvalgets vegne

Grethe Marcussen

